Printed at
the 'Vavilla' Press,
Madras.—1929.

విజ్ఞాపనము.

విషయాభిరతిమై లోకవృత్తములం దగిలి కడ లేని ఖేదములఁ గాసిలి చిత్తవినోదనార్థ మెన్నఁడే నెదియే నొక సంగ్రథనముం గొని యందలిరసామృతముం గ్రోల నుంకించు తఱి నెట్టినాగరకులకైనను "ఈలోకారాధనచణుఁ డెవఁడు? ప్రకృతిపేశలమైన యీప్రకృతితత్త్వజ్ఞుని నిబంధమునం గల యంద మేమి?" అని సృష్టిని స్రష్టనుంగూర్చి కొంత విచికిత్స నొడముడు సాజము. కావుననే యవ్వారినిర్వృత్తికై "ఇటఁ బుట్టతేనె. అటఁ బులిజున్ను. ఇందుఁ జాఱపప్పు. అందు సంకుమదము. ఇవి పచ్చిపోఁకలు. అవి పసపుటాకులు—"అనుజాడ నందందుఁ గలవిశేషముల సందముగా నోపినకొలందిఁ జూపి వెలిఁబుచ్చుట కావ్యవనేచరుఁ డగుప్రతిప్రకటనకర్తను ముఖ్యధర్మమగుట నిప్పట్టున మనకును గాలవిలంబము కాకుండఁ బ్రరోచనకై రెండొకమాటలఁ జెల్లించుట పాడియకదా! అగుఁగాక! ముందు మనము చవిచూడనున్న క్షౌద్రపటలముం గూర్చిన దెవరు? 'కుమారదూర్జటి' వేంకటరాయామాత్యుఁ డని యీతని రెండవనామము. ఇతఁడు పాకనాటి యార్వేల నియోగుల వంశమువాఁడు. కాళియామాత్యునికొడుకు. ఆంధ్రభోజునియాస్థాని నలంకరించిన 'ధూర్జటి' కవిరా (ఆంధ్రవాఙ్మయప్రపంచపాలనలోఁ గృష్ణరాయనికిఁ దోడుసూపినదిగ్గజములలోనొక్కఁడగుధూర్జటి నెఱుంగనివారుం గలరా?) జీతని

పెదతాతయఁట. వీరిది భరద్వాజగోత్రము.ఆపస్తంబసూత్రము. జ్ఞానప్రసూనాంబికాకరుణాపాత్రము. ఇతఁ డీగ్రంథము నాకు వీటిరా జగుచిన వేంకటాద్రియభ్యర్థనముపై నొనర్చెను. ఇందుఁ గృష్ణరాయభూపతి దిగ్జయము మొదలుగా యావచ్చరిత్రము వర్ణితమై యాతనికీర్తికిఁ బ్రఖ్యాపకమగుటఁ గృష్ణరాయవిజయము నాఁ బరఁగె. ఇక్కవికి ముందటివారును దరువాతివారును బండితకవులగుటం జేసి యీతనియొడలిధాతువులు సైతముసహజకవితాపవిత్రితము లగుటచే నీతనికవితయం దెచ్చటను గొఱంత దోఁప దని సహృదయులు విశ్వసించుచున్నారు. ఇక్కావ్యము శైలిలో నాతికఠినమై కావలసినరుచు లన్నియుఁ గలిగి సొబగుమీఱుచున్నది. సావిత్రీచరిత్రము,ఇందుమతీపరిణయము మున్నగునవి యీతనియితరకృతులు. కార్యాంతరవ్యగ్రుఁడ నైననేను తక్కుంగలచరిత్రాంశములు లోఁతులు పాఁతులుం దరచి విమర్శించుభారము చదువరులకే వదలితిని. ఈగ్రంథమునఁ గమ్మవారు కృష్ణరాయసార్వభౌమునిదండయాత్రలలోఁ దోడ్పడిన ట్లున్నందునఁ జాలకాలముక్రిందటనే మనకమ్మవారు ప్రఖ్యాతబలపౌరుషులని తేలుచున్నది. ఇందలి

"మాకరుణకుఁ బాత్రుండవు
ప్రాకటగతిఁ బద్యకావ్యఫణితిం జెపుమా,
శ్రీకృష్ణరాయచరితము
నీకవితాప్రౌఢి సుకవినికరము మెచ్చన్."

అనుదానింబట్టి చూడఁగా వశ్యవాక్కులైన మనపండితప్రకాండులకును బ్రౌఢకవులకును నచ్చకపోయినఁబోయెఁగాక ! అప్పటికే తెనుఁగునఁ గొంతకొంత గద్యకావ్యరచనానైపుణికూడ

వెలసి వెల్లువ లగుచుండె నని గ్రహింపఁబడుచున్నది. ఇంకను నిట్టివి పెక్కువిశేషములు గలయీయుత్తమగ్రంథమును జక్కని పరిశ్రమచే దగినంతప్రాంతప్రతులతోడుపాటున దిద్ది చక్కఁ జేసితిని. ఇందలిప్రమాదపతితముల ననుగ్రహముమైఁ దెలిపి పైముద్రణమునఁ దిద్దుకొనఁజేసి కరుణింతురుగా కని విద్వాదవతంసులకుఁ గేల్మోడ్చి యింత విరమించెదను.

విబుధవిధేయుఁడు,

పంచాగ్నుల. దక్షిణామూర్తిశాస్త్రి.

శ్రీరస్తు.

కృష్ణరాయవిజయము.

పీఠిక.

శా. శ్రీసీతాసతితోడఁ గూడి భువనక్షేమంకరప్రక్రియో
ల్లాసం బొప్పఁగ లోకకంటకుల నెల్లం ద్రుంచి సత్కీర్తులన్
భాసిల్లున్ రఘువీరుఁ డెంతయును సంపత్ప్రౌఢిరక్షించు వీ
క్షాసద్వైఖరి నారివీటి చినరాజశ్రీమహారాయనిన్. 1

సీ. జగదధిష్ఠానభాస్వజ్జ్యోతి యగువాఁడు
బ్రహ్మాదు లెఱుఁగరాయివాఁడు
చలిగట్టుపట్టినిఁ దళుకుమేనఁ గలాఁడు
చిఱునవ్వువెన్నెలల్ జిలుకువాఁడు
వాఁడు వీఁడనక యెవ్వనినైనఁ బ్రోచువాఁ
డఖిలదైవతగురుం డైనవాఁడు
లీలమై శూలంబుఁ గేలఁ బూనినవాఁడు
నలమేనిదొరతూఁపు గలుగువాఁడు

తే. కలితపంపాతటంబున నిలుచువాఁడు
శ్రీవిరూపాక్షశివుఁడు రక్షించు నెపుడు
నఖిలసద్గుణమణిపేటి నారివీటి
చిన్న వేంకటరాయనిఁ జెలువుమీఱ. 2

తే. మోదవిస్ఫూర్తి దక్షిణామూర్తి శివుఁడు
తానె యై యవతరించి నర్ణ ధన్యుఁ జేసె
నట్టివేదాంతమహితవిద్యాధురంధ
రుండు కాశీపతిస్వామి బ్రోచు నన్ను. 7

తే. మూఁడుమాటల ధర్మంబు మొదలఁ దెలిపి
వెలుఁగునవ్వల వెలిఁగెడువెలుగుఁ జేర్చి
యద్భుతానంద మొనరించునట్టిబ్రహ్మ
కాచి మన్నన ననుఁ బ్రోచుఁ గరుణతోడ. 8

తే. పుట్టఁ బుట్టినవాఁ డౌటఁ బుట్టతేనె
లుట్టిపడునట్టిజిగిమాట లొప్పుమీఱ
రాముచరితంబు వర్ణించి రహిఁ జెలంగు
మొదటికవిరాజు నెంతు సమ్మోద మలర. 9

ఆ. ధరణి వ్యాసుఁ గాళిదాసు మయూరుని
మాఘు బిల్హణుని సముంచితగతి
నుతులు సేతు నెపుడు నతులితసంస్కృత
పటుకవిత్వగరిమ పట్టువడఁగ. 10

సీ. వాక్యాసనుం డనువాని నిక్కంబుగా
నలబ్రహ్మదేవుఁడే యని నుతింతుఁ
గుండలీంద్రసమాఖ్యుఁ గొమరొందుకవిచంద్రు
ననువొంద శేషహి యని తలంతు
శ్రీనాథవిఖ్యాతిఁ జెన్నొందుబుధవర్యుఁ
బుహహోత్తముఁ డటంచు బుజ్జగింతు
ధూర్జటిప్రఖ్యచే నూర్జితుం డగువాని
సాక్షాచ్ఛివుం డని సంస్మరింతు

తే. నవని మఱియును వెలసినయాంధ్రకవుల
నాధునికకావ్యకవుల యశోధనికుల
సారసాహిత్యసౌహిత్యసరణి వెలయ
వర్ణన లొనర్తు రమణీయవాక్యములను. 11

చ. అపరిమితప్రభావుఁ డగునట్టిమహాకవిరాజు నెంచకే
నృపసభ యన్సరోవరము నెంచి యొకానొకచో వసింపుచుం
గృపణతతో బకాధముఁ డొగిన్ ద్విజరాజు హసించురీతి నే
రపువగఁబల్కుదుష్కవులఁ బ్రస్తుతి జేతు రెసత్కవీశ్వరుల్.

క. అని గురుదేవస్తోత్రం
బును కవినుతి కుకవినిందఁ బొలు పమరంగా
నొనరిచి ప్రబంధ మొక్కటి
యనువందఁగ రచనఁ జేతు నని తలఁచునెడన్. 13

సీ. నీలంపునికరంపు నెఱినింపు గలవాఁడు
డంబైనమణికిరీటంబువాఁడు
తోర మౌకస్తూరిగీఱునామమువాఁడు
మకరకుండలకాంతి మలయువాఁడు
కఱిమబ్బుజిగి నొప్పు మెఱుఁగు మేన్జిగివాఁడు
మొలకనవ్వులఁ గుల్కుమోమువాఁడు
జంకైదుతలలరాక్షసునిఁ గూల్చినవాఁడు
వానితమ్మునిఁ బ్రోచువలనువాఁడు
తే. తళుకుబంగారుసరిగంచువలువవాఁడు
తరళపంకేజరుచిరనేత్రములవాఁడు
రామచంద్రుండు కారుణ్యరసము వెలయ
నపుడు నాకలలోనఁ బ్రత్యక్షమగుచు. 14

క. వత్సా నిను రక్షింపఁగ
వాత్సల్యం బొదవె నో భవన్మధురిమరం
గత్సారవచనకృతినం
దత్సరణిన్ మాకు నంకితము సేయఁదగున్. 15

తే. నేను శ్రీరామచంద్రుండ నిఖిలలోక
కర్త నగువాఁడ నీదుభాగ్యంబుకతన
నిపుడు ప్రత్యక్ష మైతి సందియమువలదు
వేగఁ గృతిసేయు మొకకథ వింత దనర. 16

తే. అనుచు నంతర్హితుం డయ్యె నమ్మహాత్ముఁ
డపుడు నే మేలుకొని మది హర్ష మలర
నెంత ధన్యుండ నని యెంచి యెద్దియేని
తగుప్రబంధము సేయంగఁ దలఁచి యుంటి. 17

తే. అంత నొకనాఁడు పొడఁగంటి నలరవిలుతు
వంటిచక్కఁదనంబున వలను మీఱి
సకలకవిరాజరక్షణోత్సుకత వెలయు
నత్క్రియార్వోటిచిన వేంకటావనీంద్రు. 18

తే. అమ్మహారాజుదర్శనం బైనయంత
భోజుసముఖంబు గలిగిన తేజ మలర
మఱియు మఱియును సుప్పొంగుమధురరచన
బొడమి సంస్తుతిఁ జేసితి భూరిమహిమ. 19

వ. వెండియు నఖండ ఖండపరశు కుండలిపరిబృఢాఖండల మహోద్దండవేదండ డిండీరపుండరీకపటీర హీర హారతార తారకాచల నార దాసార పారద శారదా శారదశరదశర రాజహంస విరాజమానకీర్తిచంద్రికా ధవళిత బ్రహ్మాండభాం-

డుండును, భాండాగార భరిత నిబిడ ద్రవిణ మణిగణ గణనీయ వైభవాధరీకృత వైశ్రవణుండును, శ్రవణభూషాయమాణ సుధా ముధాకరణ నిపుణ నిఖిల పురాణేతిహాస కథా ప్రసంగుండును, సంగరాంగణజయరమాంగనాసమాలింగిత నిజభుజాగ్ర జాగ్రత్ఖడ్గధారా విఖండిత విమతమండలీ గళగళద్రక్తధారాప్రవాహాభినవ శోణభద్రా ప్రవర్తిత రత్నాకరుండును, కరారవింద బంధురాంబురుహరేఖాద్యనేకశుభలక్షణ భ్రాజమానుండును, మానవతీమనోహారాకారరేఖావధీరితనవనలకూబర జయంత వసంత యామినీకాంతుండును, కాంతస్వకీయ బాహాప్రతాప ప్రభా విఘాలిత రసాలసాల కిసలయ కింశుక ప్రసవ కాంచన కహ్లార కురువింద కందళ దళత్కనక కేతకీప్రసూనుండును, సూనృత వచోవినిర్జితహరిశ్చంద్రుండును, చంద్రనగధీరుండును, ధీరజన హృదయరంజక విహారుండును, హారకేయూరమకుటహస్త కటక ప్రముఖ నిఖిల భూషణాలంకారుండును, కారుణ్యరస పూరితాంతరంగుండును, తరంగవత్యధికగంభీరుండును భీరుజన సంరక్షణాంచత్కటాక్ష వీక్షణుండును, క్షణక్షణ విచక్షణ క్షణతాభిరక్షితక్షితిసుర వారాశీర్వాద వర్ధిత సప్తార్ణవమధ్య సామ్రాజ్యసంపన్నుండును, పన్నగాధీశ మేధాధురంధరుండును, ధరాధినాథ సభాంతర నిరంతరస్తవనీయ సరస సంగీత సాహితీభోజుండును, భోజోద్భవారమణ సన్నిభ ధరాపాలన ప్రవీణుండును, వీణాధరార్హ మాధుర్యధుర్య వాగ్ధోరణీ సమన్విత కవితాలతా పునస్సముత్పాదనామోదవన్మహాకవీంద్రజాలాలవాలసంపూరితకనకవర్షుండును,

వర్షాశనప్రభృతి వివిధజీవనోపాయ ప్రదాన సమాహు
నూన శ్రీరంగ కాంచికా శేషాచలాదిపుణ్యస్థలస్థితాశేష
జనకృతస్తోత్రుండును, సదాత్రేయగోత్ర పవిత్రుండును, వి
శుభచరిత్రుండును, విరోధివరూథినీ హృదయపుటభేద
పరమశివకరసరసిరుహ ముహుర్ముహుస్తాడిత డమరుఢ
మారవ చమత్కారధిక్కారి భేరీవిరావ నిర్దళిత దశది
తరుండును, శాంతరంజిత గుణగణోత్తరుండును, క
కాశ్మీర కాంభోజ గాంధార సింధు సౌవీర మగధ ద్ర
కేరల కళింగ వం గాంగ బంగాళ పాంచాలాది దేశాధి
దత్త బహువిధోపదాసమారబ్ధగంధసింధురసైంధవబంధు
యసౌవర్ణమణిమయకోటీరకోటీరమాసాతత్యసమలంకృత
గృహాంగణాభిరాముండును, సోమూర్క్ణవశచింద్ర బలిదధీచి
నైచికీవిరోచన కుమార మందార తిరస్కారణ ని
వితరణ గుణాభరణుండును, షడ్రసోపేతనిరతాన్న
ధురీణుండును, వివిధకళారసాభిజ్ఞుండును, మూరురా
గండప్రచండబిరుదాంకుండును, ధరణీ వరాహాంకుండు
చాళుక్యనారాయణుండును, ఖడ్గనారాయణుండును, ల
వేశ్యాభుజంగుండును, చంద్రవంశ పయఃపారావార సంప్ర
చంద్రుండును, రామపృథ్వీరమణ సాధ్వీమణి నాంచారమా
గర్భ శుక్తిముక్తాఫలంబును, నగుచిన్న వేంకటరాయ రా
వేంద్రుండు నిండువేడుకలు మెండుకొనఁ బండువెన్నెలలవన్నె
చిన్నెలఁజెన్నలరుక్రొన్నెలరాలతిన్నెల నిగనిగల వగలుమీ
మగరాలగోడలనీడలందురంగరించు క్రీడాపులినంపుఁగొణిం
జెలంగురంగుల మెలంగువెలుంగులు గలదట్టంపుచుట్టుబవ

మింతజిగివంతపు రేకుసంతనలచే నలరు వంతుమీఱు గుజరాతి కెంపుసొంపు రాణించుబారిదూలంపుకంబంపుగుంపుల నింపల మతళుకుటద్ధంపు నిద్దంపుచెక్కడపు మిక్కుటపుదారబందపు చందపు కుందనపుతలుపుమెలపులం బొలుపు లగువాకిళులఁ గట్టిన కట్టాణిమొట్టికలతొట్టికట్టుల ముంగిళ్ళ నెసంగుమెచ్చు గలబంగాళీ నిచ్చలపుహెచ్చువిలువ పచ్చలపసడాలుసొగసుల నెసంగు కపురంపుటనఁటికంబముల పంబముల వెలయుతోర ణంబుల నలరుఘుమఘుమలం జెందు చందురకావిజిలుఁగుచందు వాలపొందు వాటిల్లుసాంబ్రాణిధూపవాసనలు గుబురుకొను చిత్తరువ్వహువ్వ పదాఱ్వన్నె జాళువామిన్నల నన్నుకొను సును కప్పురాలయొప్పున నొప్పుగొప్పరాలం గప్పు గొప్పయుప్పరిగ లోన నిందిరారమణచరణారవిందధ్యాన నిష్ఠాగరిష్ఠ శుభచర్యా ధుర్యు లగునాచార్యవర్యులును, నవాన్యధైర్యవాదానుమోద కర్కశ తర్కవ్యాకరణవేదాంతాది శాస్త్రార్థపరిజ్ఞానఘను లగు విద్వజ్జనులును, కావ్యనాటకాలంకారసారజ్ఞ రచనాగరిష్ఠులగు సత్కవిశ్రేష్ఠులును, సరసమృదులసంగీత విశారదపరాజిత నార దమునినాయకులగుగాయకులును, సర్వసర్వంసహాధీశ్వర ప్రధా నవర్గభృత్యప్రముఖులును, సుముఖులై పరమానందకంపళిత హృదయారవిందులై కొలువఁ జెలువలరుచలువపైఠాణిపావ డలు వడఁక నొకపడఁతుక వింజామర వీవ, వేఱొక్కబోఁటి కాళాంజికా ఘనసారవీటికా కరండ ముకురాది రాజద్రాజలాం ఛనంబులు కరంబుల వహింప, మఱొక్కకలకంఠీరత్నంబు రత్న కంకణ ఝణఝణత్కారంబు తోరంబుగాఁ గపురంపుబాగా లొసంగ, శృంగారవైభవంబు లెసంగ బంగారుహారంగు

సింగంపురతనంపుగద్దియపైఁ జేరోలగంబుండి యొక్కనాఁడు.

తే. వితతకవితాప్రసంగసంగతుల నతుల 20
మతులఁ గృతు లయి కృతులు సంస్కృతపదాను
బంధబంధురరుచిరాంధ్రపదము లెసఁగ
రచనఘటియించుసత్కవుల్ ప్రణుతిసేయ. 21

క. కరుణాకటాక్షవీక్షణ
తరుణాంబుజముఖవిలాసదరహాసరుచుల్
మెఱయం గురువిద్వజ్జన
సరసానుమతి న్నితాంత చతురత వెలయఁగ. 22

సీ. నను భరద్వాజగోత్రుని సదాపస్తంబ
సూత్రుని బాంధవస్తోత్రపాత్రు
పాకనాటార్వేలవంశప్రసిద్ధుని
ధూర్జటిపౌత్రు బంధురచరిత్రు
సద్గురుకారుణ్యసంప్రాప్తవిద్యావి
హారుని శ్రీకాళహస్తినిలయ
చిత్ప్రసూనాంబికాశ్రీకరానుగ్రహా
సాదితకవితారసజ్ఞహృదయు

తే. సారరచనాధురీణుఁ గుమారధూర్జ
టీప్రధానాగ్రగణ్యుఁ బటీరహీర
మహితసత్కీర్తి కాళియామాత్యపుత్త్రు
వేంకటార్యునిఁ బిలిపించి వేడ్క ననియె. 23

క. బాలుఁడ వయ్యును విద్యా
శీలుఁడవు గభీరమధురశృంగారకళా
లాలితచాతుర్యకవి

త్త్వాలోచననిపుణ వేంకటామాత్యమణీ. 24

ఉ. చిత్రము గాఁగఁ జిన్నపుడె చేసితి వా రసముల్ చెలంగ సా
విత్రిచరిత్రముం మిగుల వేడుక నిందునుతీవివాహముం
స్తోత్ర మొనర్ప నర్హమగుసూక్తిగతిం రచియించి తోఁగదా
ధాత్రిఁ బ్రసిద్ధిఁ గాంచితివి ధన్యుఁడ వౌర కుమారధూర్జటీ.

పంచచామరము.

కుమారుఁ గన్నతండ్రిభక్తిపూర్తిఁ గన్ననీ కహో
కుమారమణ్యధీశశంఖఘుంఘుమారవత్సన
త్కుమారతుల్యచిత్కళాభిగుప్తసూక్తి వింతయే
కుమారధూర్జటీ రసార్థగూఢరూఢవాగ్ఘటీ. 26

చ. తెలుఁగునఁ జెప్ప నేర్చితి సుధీజను లెల్ల సెబాసు ధూర్జటీ
భళియనఁదళ్కుగుల్కువగ బొటిలుతేటతెనుంగుమాటలం
మెలకువఁ గాంచు బెళ్కుజిగిమించఁ బ్రబంధములం ఘనంబుగా
బలుకులముద్దరాలిజిగిబంగరుటం దెరవల్ చెలంగఁగం. 27

ఉ. ఒక్కొకవింతహారవిజయుక్తుల సూరిజనుల్ నుతించఁగాఁ
జక్కనిమాట లెంతయు రసస్థితి ముందర బొలుదీఱఁగాఁ
జక్కెరలొల్కుఁదేనియలుసారెకుఁజిల్కఁగభవ్యకావ్యముల్
గ్రక్కునఁ జెప్ప నేర్తు వనఁగా వినఁగా గడు వేడుకయ్యెడిం.

చ. స్తుతమతి యైనయాంధ్రకవిధూర్జటిపల్కుల కెట్లు గల్గెనో
యతులితమాధురీమహిమ నాముసు మీపెదతాత చాలస
న్నుతిఁ గనెఁ గృష్ణరాయలమనోజ్ఞసభం విను మీవునట్లు మ
త్కృతబహుమానవై ఖ్యాతుల గ్రీర్తివహింపుము ధాత్రిలోపలం

క. మాకరుణకుఁ బాత్రుండవు
ప్రాకటగతిఁ బద్యకావ్యఫణితిం జెపుమా

శ్రీకృష్ణరాయచరితము
నీకవివరాగ్రగణ్య సుకవినికరము మెచ్చన్. 30

తే. అనుచు బంగారుకడియముల్ హారములును
తాళి చౌకట్లు జాళువాతగటు సోగ
రంగులపట్టుపచ్చడా లుంగరములు
తళుకుజిగిమేల్మిసరిపెణల్ దయ నొసంగి. 31

క. ఉపధాటీఘనఘోటీ
వరశాటీస్వగ్రహారవాటీచిత్ర
స్ఫురితమణిపేటు లాదిగ
స్మరకోటిసమానుఁ డతఁడు సమకొల్పె కృపన్. 32

తే. సారఖర్జూర కదళికా నారికేళ
ఫలసముత్కర చందనకలిత కుంకు
మములు గస్తూరియును సంకుమదము మొదలు
గాఁగఁ గర్పూరవీటికఁ గరుణ నొసఁగె. 33

ఉ. అందుల కెంతయుం బ్రముదమందుచు రాయలవారలౌరనా
డెందమునందుఁ గల్గినటు లీవి నొసంగె ధరిత్రిలోన నీ,యం
దమునఁగా రసజ్ఞు లయినట్టివారల్ గలరే యటంచు నే,బొం
దుగఁ గృష్ణరాయకథఁ బొల్పగు కావ్యముఁ జేయఁబూనుచున్.

తే. అప్పుడా రాజుతోడ నిట్లంటి మఱియు
జనవరేణ్య భవద్వాక్యసరణి నిపుడె
కృతి యొనర్చెద నిదియు నంకితము జేయ
నెవ్వరికటన్న నవిభుఁ డిట్టు లనియె. 35

క. శ్రీరాముని కంకితముగ
గారవమునఁ జేయు మనఘ కడు శీఘ్రముగా

శ్రీ రంజిలు నీ కనవుడు
నౌర మహీశ భాగ్య మబ్బె నని కడువేడ్కన్. 36

షష్ఠ్యంతములు.

క. శ్రీజనకనందనాస్తన
రాజత్కుంకుమకళాభిరాజితవక్షో
భ్రాజితభూషణఘృణికి మ
హోజినటద్దితిజసామజావళిసృణికిన్. 37

క. చండతరదివ్యసునిశిత
కాండునకు నజాండభాండఘటనాఘటనో
ద్దండునకు నందజాధిప
కాండునకున్ సుగుణరత్నఘనకాండునకున్. 38

క. శారదనీరదనారద
పారదహిమతారహీరబంధురకీర్తి
శ్రీరమ్యునకున్ సద్వి
చారరహితజనాళిమానసాగమ్యునకున్. 39

క. రామునకు సర్వజగదభి
రామునకున్ విజితపరశురామునకు ముని
స్తోమస్తుతబహువైభవ
ధామునకు సురారివరసుధాధామునకున్. 40

క. ఆర్వీటివంశ చిన్నరా
జోర్వీరమణాభిరక్షణోత్సుకునకు గం
ధర్వాదిదివిజనుతునకు
సర్వజ్ఞునకున్ సమస్తజగదీశునకున్. 41

వ. నావిన్నవింపం బూనిన కృష్ణరాయవిజయం బనుమహాప్రబం
ధంబునకుం గథాప్రారంభం బెట్టి దనిన. 42

ప్రథమాశ్వాసము.

కథాప్రారంభము.

సీ. శ్రీరమారమణవిహారహారిగృహంబు
బహుశోభనాన్విత ప్రత్యహంబు
సతతపౌరజనాచరితవిస్తృతమహంబు
దుర్వారచతురంగధూర్వహంబు
శ్రీసుహృత్సుమగంధసహితగంధవహంబు
దీపితారాతిగర్వాపహంబు
నాయికానాయకోన్నతరహఃకలహంబు
సర్వవస్తువ్రాతసంగ్రహంబు
తే. మహిని రహి మీఱు నౌర పంపానదీత
రంగసంఘుమంఘుమారవవిఘూత
జాహ్నవీనిమ్నగాసుధాసాగరంబు
విజయనగరంబు సుజనసంవిత్కరంబు. 93

ఉ. శ్రీ దళుకొత్తఁ దత్పురినిఁ జెన్నగు మేడ లనంతరత్నసం
ఛాదనలీలఁ జెంది వరుసన్ బహు రాజమరాళసంతతా
హ్లాద మొనర్చుచున్ ఘనసుధాంశుపరిస్ఫురణావృతిస్థితిన్
మేదినిఁ జూడఁ జూడ నెలమి న్శరదంబుదరేఖలో యనన్

మ. తనసాలస్థితిఁ జూచువారికి యథార్థం బై తగం గోట యొ
ప్పు నవీనద్యుతిఁ గొను [illegible]

త్ననికాయంబులు కాయలుఁ ఫలములాదారిం బ్రకాశింపఁగా
ఘనతఁ జాలకజాలముల్ దళములుం గన్పింప నాప్రోలునన్.

సీ. పార్శ్వస్థగిరిదరీపద్మరాగప్రభల్
        పోలు పైనకుంకుమపూఁత లనఁగఁ
దుంగభద్రానదీతోయబిందువ్రాత
        ములు సుపాణిమెఱుంగుముగ్గు లనఁగ
నికటాద్రిజపటీరనికషణజ్వాలనధూ
        మములు సాంబ్రాణిధూమము లనంగ
మందానిలోద్ధూతమాకందఫలపరం
        పరలు నైవేద్యసంపద లనంగ
తే. నౌర యకృతప్రయత్నోపచారగరిమ
లమరె నని దివ్యమును లెల్ల నభినుతింప
సకలనిత్యోత్సవంబున సంతతమును
హరిహరగృహంబు లలరుఁ దత్పురమునందు. 46

సీ. తతరజోగుణవృద్ధిఁ దాల్చుచు సతతంబు
        రాజహంసాధరీకరణ మొనర్చె
దానభోగాసక్తిఁ దప్పక నిరతంబు
        సురపానహితయుక్తిఁ జూడనేర్చె
భూకాంతహితసూక్తిఁ బోరయనియొకపద్య
        ఫణితిని దుర్దైత్యగణము నెంచెఁ
దనశక్తిఁ దలఁచి యుండకయె ముఁ బోరి వి
        శ్వామిత్రుని మంచివాఁ డనుచుఁ బల్కె

తే. నరయఁ జదు వెంత యాచారపరత యెంత
కవి యనుట యెంత సామర్థ్యగరిమ యెంత
యనుచు నవ్వుదు రచటిధరామరో_త్త
ములు విధి గురు భృగుజ వసిష్ఠుల నయారె. 47

సీ. గురుకర్ణహరణదుష్కరమహాఘర్షుఁ డై
మును వేడి యనిపించుకొనక యున్న
నొకశిఖండికి చాల నొద్దిక యై బ్రహ్మ
చర్యవ్రతునిఁ జంపఁ జనక యున్న
నాయుధంబులు మాని ప్రాయోపవిష్టుఁ డౌ
పుణ్యాత్ముకర మేయఁ బూన కున్న
దురములో నొకగొల్లదొర సహాయుఁడు గాక
కలకాలము స్వశక్తి గలిగి యున్న

తే. మెచ్చవచ్చును విప్వచ్చు హెచ్చు గాఁగ
ననుచు బ్రహసింతు రధికబలై కరణజి
తారివీరులు నసహాయశూరు లైన
కాట్కమారులు తత్పురీరత్నమునను. 48

ఉ. ఎప్పుడుఁ గోటికిం బడగ లెత్తినవారు మనీష శేషునిం
దప్పులువట్టువారు వరదానవిభూతినిఁ గర్ణముఖ్యులం
దెప్పెడివారు ధర్మములు దిక్తటులన్ వెలయించువారు నై
యప్పురిలోనివైశ్యులు సుఖాన్వితులై వసియింతు రెంతయున్.

ఉ. హ్యాద్రమణీయువారిజదరీభ్రమరీభవధీశు లప్పురి
శూద్రులు విప్రభక్తిజయశోభలభద్రులు జన్యరంగసా
భద్రులు ధైర్యనిర్జితసుపర్వమహాద్రులు దాతృతానిలిం
పద్రులు సర్వసస్యబలభద్రులు బొల్తురు సద్గుణోన్నతిన్. 50

చ. రతిపతిమోహనాస్త్రములు రత్నశలాకలు కాంచనోజ్జ్వల
ప్రతిమలు మల్లికాలతలు పద్మజునంచలు నాట్యశాస్త్రదే
వతలు సుధాంశురేఖలు ప్రవాళపురెమ్మలు ముద్దుగుమ్మ ల
ద్భుతనవయౌవనాకృతులఁ బొల్చినతత్పరివారకామినుల్.

మ. వరుసన్ బృంహితఘోషగర్జ లెసఁగన్ వర్షాంబుధారాగతిన్
వరగండద్వితయీగళత్పృథుఝరీవారంబు లుప్పొంగ న
ప్పురమందున్ గజబృందముల్ దనరునంభోధిస్థలోత్క్రాంతసం
చరదద్రీంద్రములో యనంగ నవరాజన్నీలమేఘోన్నతిన్.

సీ. ఒక్కనిబ్బరముగా హురుమత్తుపరువెత్తు
సల్పించుకళ్ళెముల్ ఘల్లనంగ
మళ్ళించుచీరైనములఁచినవలయాద్రి
దాఁటి క్రమ్మఱ వచ్చుదాఁటు వెలయ
గడువడిఁ జేసన్న కంఠ మాస్ఫాలింప
చౌకముల్ రవ లెచ్చ సంచరించు
చండవేగంబులై రెండువీథుల జుట్టు
వేడెముల్ వచ్చు ప్రవీణగతుల

తే. నౌర సాదుల నెమ్మేను లలయ నీక
వన్నియకడాని రెండంకె వన్నె లలరఁ
దత్పురీరత్నమూత్న గాంధారసింధు
బాహ్లికారట్టకాంభోజపటుహయములు. 53

సీ. మధురసాధికసుధామధురసారోల్లస
న్మధురసావల్లరీమహిమతోడ
సురసాలతుల్యభాసురసాలవనమధ్య
సురసాలజంబీరతరులతోడఁ

బున్నాగహింతసూనపున్నాగసంచర
త్పున్నాగకైతకస్ఫురణతోడ
బాలికారమణీయ పాళికాసవమధు
పాళికాసారసంపదలతోడ
తే. మల్లికావల్లికాగిరిమల్లికాను
తల్లికలతోడఁ దాళహింతాళకదళి
కావకుళసంఘములతోడ ఘనత మీఱు
నారవిద్యానగరమహోద్యానతతులు. 54

సీ. చిగురాకుపైఁ గెంపుసొగసయ్యె బింబోష్ఠ
యది ప్రవాళప్రాప్తి నలరుఁ గాదె
అలులు నీచూపుల కలరునే చపలాక్షి
పైఁడి నల్లినవానిపస య దెంత
గోరంటవిరిగుత్తిసొ రంటునె లతాంగి
చెల్లఁబో నీ కేల గిల్ల నగునె
ఆననపరిమళం బమరునే చంద్రాస్య
పలచువారికి లేవె వలపువిరు ల
తే. టంచు భావార్థగూఢవాక్యములు మెఱయ
సరససాంబ్రాణిధూపవాసనలవిరులు
విటుల కందిత్తు రప్పురివీథులందుఁ
బూలసరు లమ్ముప్రాయంపుఁబూవుబోండ్లు. 55

వ. మఱియు నప్పురవరంబు కరంబు తిరంబైన శృంగారంబు
నం దనరుచుఁ దనరుచులం బ్రచురంబులై యంబరమణీ
వితానంబుల నవలఁ ద్రోయం గలమెఱుంగుల రంగలరు బం
గరుహారంగుల నెసంగి చెంగలువరారాలజాలు గీలుకొను

ప్రఘోరులహారువులమురువుల మురువు మీఱి ధరాపురంధ్రీ
చరణనూపురం బనం దగి ధర్మపుంగవమహోన్నతం బగు
మూఁపురం బనం గల పురద్వార పృథుగోపురంబు సవిధ
వివిధ హేమకూటమతంగప్రముఖనిఖిలధరాధరంబులమించి
గోపురోపరిలోకంబులఁ గ్రమక్రమంబులనధిగమించినయౌ
న్నత్యంబున సత్యలోకపర్యంతంబు సాంతత్యంబు గనుటఁ
దదీయవైచిత్ర్యంబుఁ గనుంగొని తనకన్న మిన్న యగు
సృష్టిచాతుర్యంబు గన్న పురుషవర్యుం డెవఁ డిది నిర్మించె
నో యని యద్భుతంబున దద్వైదగ్ధ్యసాకల్యసమ్యగ్వీక్షా
మతిం జనుదెంచి యంతరిక్షంబున నిల్చినవిరించి వెంట నం
టివచ్చిన నిలింపశంపాలతాంగు లని యప్రతిమానాంచిత
ప్రతిమానికరంబుల నంతఃపురసౌధవీథికాజాలమార్గంబుల
నిరీక్షించుఁ జంచలాక్షులనిద్దంపు ముద్దుమోములఁ దద్ద
యుం బ్రొద్దు సుద్దదిద్దడపు పచ్చంగచ్చుమేల్కచ్చుల నిచ్చ
లపు సోరణగండ్లదారిం గనుంగొను పురాంగనల ముచ్చట
లెచ్చు జిలిబిలిపలుకులకులుకులకు మెలఁకువ లెసంగ ననంగ
సంగరసమయగళరవంబులం దలంపించు కలరవంబుల కల
రవంబు విని ముఖారవిందంబుల నెలనవ్వు లొలయ సొల
యునిజాననంబులం దప్పక చూచు ప్రియునిచెయువులకుఁ
గలకల నగుచు సరసంబులు మెఱయ వినయంబులు నెఱయు
వారలతోడ మందిరాళిందబహిర్ద్వారవజ్రనిర్మితవితర్దికలం
గూర్చుండి చతురులై చతురంగద్యూతకేళీలాలసలగు వార
బాలామణుల కటాక్షవీక్షణంబులను క్రొవ్వాడితూఁపులు
గాడిన డిందివల రేనివేఁడిమిం బొంది పోఁడిమి దక్కి చిక్కఁ

బడి యొక్కొక్కనెపమ్మున నవలఁ జను విటులచటులవాక్ప
టిమలం బిలుచుపడుచువగపూవిలువచెలువలచెలువలరు
పలుకుజలువలకలకల నలరులు గొనం దొరసి బోటులయట
మట లాకర్ణింప నింపొనయసొంపుపెంపులం జాణతనంబున
మ త్తరంబు లొసంగుచమత్కారంబులు వినుపరాకున బేరం
బు లాషందడబడు వైశ్యకుమారుల యంగళ్ల చెంగటిముం
గిళ్ల నిండియుండు కుంకుమసంకుమదకర్పూరచందనాగరు
కస్తూరికాది పరిమళవిచిత్రవర్ణి కావివిధపట్టాంబరంబుల
నలంకృతంబు లగువిపణికలతోరంబు లగుపచ్చతోరణంబుల
తోరణంబు లొనర్చు ప్రతిభవనాంగణప్రవర్ధితంబు లగు
పాళికా నారికేళ పాళికలనీడల జాడల నాడాడం జూడ
జూడ వేడుక నాడుచుండు బాలురయాటపాటలకు మోదం
బు గదుర గ్రక్కున నక్కునం జేర్చుకొనుతల్లు లగువనితా
మతల్లులతనూవల్లుల నల్లువితంబు లగుభూషణద్యుతుల
హాళ్లిసకంబులగుసువర్ణాంశుకంబులం గదలించుకమ్మదెమ్మెరల
వలాచలంబులగు గగనభాగధగద్ధగాయమాన సౌధయూథ
నవీనకేతనప్రభావిభాసితంబులగు రాజమార్గంబులం గట్టిన
నవరత్ననూతనకిరణంబులు ధరారమణీఘనాభరణంబుల
రత్నంబులనంగనుష్ట్ట నమరావతిరీతి సుధర్మాభిరామవిబుధ
నికరరంభాచిత్రరేఖావిచిత్రంబై హస్తిపురంబుభాతి శాంత
నవరాజరాజ గురుకృపాలంకృతం బై యిందప్రస్థంబుచందం
బున యుధిష్ఠిర భీమార్జునకీర్తిధుర్యం బై ద్వారకానగరప్ర
కారంబున నచ్యుత ప్రద్యుమ్న బలభద్రభాసితంబై భోగ
వతియందంబున ననంతకుండలీంద్రప్రముఖపున్నాగవిరా

జితం బైసరోవరంబువిధంబునంగువలయద్విజాశ్రయంబునుం గమలాభిరామంబు నగుచు నాలస్యంబు నితంబినీగమనంబులయంద, చాంచల్యంబు చంద్రాననాలోచనంబులయంద, వక్రత్వంబు చక్రస్తనీనీలాలకంబులయంద, కాఠిన్యంబు బాలామణీకుచద్వయంబులయంద, చోరత్వంబు మానినీమానధనంబులయందునుం గాని మఱెందును లేక సర్వశుభలక్షణంబులం జెన్నొందునప్పురంబున కధీశ్వరుండు.

ఉ. శ్రీరమణీమనోరమణసేవనతత్పరుఁ డబ్జసంభవ
శ్రీరమణీయకీర్తినిధి చిత్తజసన్నిభమూర్తి విద్విష
ద్వీరభయంకరప్రకటవిశ్రుతశౌర్యధురంధరుండు నౌ
వీరనృసింహరాయపృథివీపతి బొల్చు నఖండసంపదన్. 57

సీ. తనకీర్తిచంద్రికల్ దశదిశాభామినీ
కమనీయకౌశేయకములు గాఁగఁ
దనప్రతాపద్యుతుల్ ఘనవైరిరాడ్గర్వ
తిమిరౌఘబాలాతపములు గాఁగఁ
దనసద్గుణావళుల్ వలధివేష్టితధరా
వితతార్థికల్పకలతలు గాఁగ
దనవచోనిచయముల్ వినుతవిద్వత్కవీం
ద్రమణికర్ణావతంసములు గాఁగఁ

తే. ధరణిఁ జెలువొందు నిజఖడ్గదళితవిమత
మండలోద్దండవేదండమండలుండు
మండలీకృతచండకోదండగళిత
కాండదుస్సహుఁ డాధరాఖండలుండు. 58

ఉ. అంచితకీర్తి యన్నరవరాగ్రణి ప్రొద్దున నొక్కనాఁడు మే
ల్కాంచి ధరామరద్వయినిఁ గన్గొని శ్రీహరినామకీర్తనల్
మంచిపురాణముల్ బుధసమాజము దెల్పఁగ నాలకించిమో
దించి ప్రభాతకృత్యములు దీఱిచి సత్కృతిఁ బంచివారలన్.

తే. కళుకుబంగరువన్నె బంగరు మెఱుంగు
రహిఁ జెలంగుజగాహజారంబులోని
చికిలితుమ్మెదవగ లానుచిత్రమణుల
డంబు మీఱినసింహాసనంబుమీఁద. 60

సీ. మొగి సలాము లొనర్చి ముదముతో దవ్వుగ
భయముతోడ వజీర్లు బాఱు దీఱ
సాష్టాంగముగ మ్రొక్కి సామంతనృపకోటి
కోటీరమణిఘృణి గ్రుమ్మరింప
మన్నీలు బాంధవుల్ మన్నన ల్గలవార
లోకదండ సంతోషయుక్తి నుండఁ
గానుక ల్గొని వచ్చి గౌరవం బలరంగ
బాళింపుదొరగుంపు ప్రస్తుతింప

తే. దండిభవభూతినిభు లైన దండికవులు
సరసవిద్వత్కవుల్ దనసరస వెలయ
వనిత లిరుగడఁ బైఁడిపావడలు వీవఁ
బ్రమద మలరంగఁ జేరోలగమున నుండె. 61

వ. తదనంతరకథావృత్తాంతం బెట్టిదనిన. 62

చ. అనుపమితప్రభావయుతహారిచరిత్రధరాసుతామనో
వనరుహమిత్ర మిత్రకులవారిధినాథనిశాకళత్ర స

జ్జనవనచైత్ర వైద్యుతనిజద్యుతిమద్ఘననేత్ర లోకపా
వననిజనామకీర్తననివారితభక్తవరాఘ రాఘవా. 63

క. శరదిందువదనకుంద
స్ఫురదంచితరదన దివిజమునిహృత్సదనా
యరవిందదృశాళిమనో
హరనిజకేలనజితాఖిలాసురకదనా. 64

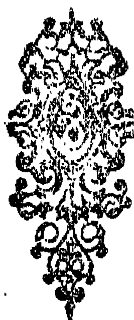
మాలిని. హరిదృగ్బంధురా హారయుక్కంధరా
నీరజాతేక్షణా నిత్యసత్యక్షణా
ధీరసన్నాధితా దివ్యరాడ్వందితా
భూరివిద్యానిధీ భూమిజాసేవధీ. 65

గద్యము. ఇది శ్రీమదోరుగంటి కాశీపతిసద్గురురాజయోగీంద్ర చరణారవింద మనోవిహార నిరంతరానందకర రాజయోగ సామ్రాజ్య లక్ష్మీధురంధర స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జ్ఞాన ప్రసూనాంబికా కాళహస్తీశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షణప్రసాదిత కవితాచమత్కార కాళయామాత్య లక్ష్మాంబికాదత్త పోల మంత్రిగురువమాంబికాకుమార ధూర్జటిప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణరాయవిజయం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ ర స్తు.

కృష్ణ రాయ విజయము

ద్వితీయాశ్వాసము.

విలసద్గాగువీటికు
లావిర్భావచిన వేంకటాధిపరత్నా
ప్రావీణ్య భక్తగణ్య ద
యావృత కోదండరామ యతులితధామా. 1.

సీ. అందంబుగ నలికమం దొప్పుతిరుమణి
తిరుచూర్ణమును వింత వెలుఁగు నీన
నిద్దంపుఁ బెక్కుల ముద్దుగుల్కెడు నాని
కుండలంబుల కాంతి మెండుకొనఁగ
శంఖచక్రాకీర్ణ సౌవర్ణమకుటముల్
ధళధళద్యుతులు దిక్తటుల నించఁ
బదియారుమూరడంబపుటంచుకమ్మిడాల్
కంచిదోవతిచెల్వు మించు లెసఁగ

తే. కంఠవలమాననవమాలికల్ రహింపఁ
గేలఁ బద్మాక్షమాలికల్ గీలుకొల్పి
వియ్య మందంగ ధారాళశయ్య సత్పృ
బంధరావంబు నెఱయంగఁ బ్రౌఢి వెలయ. 2

క. కడువేడుక నడుగడుగునఁ
బుడమిన్ సాష్టాంగముగను భుజముద్రలతో
నడుగులకు మ్రొక్క జనముల
నడియందాసోహమనెడియార్భటు లెసఁగన్. 3

సీ. ఆచార్యకరుణ చక్రాంకనమ్ములు మీకు
నింతవఱకును లే దేమి రోరి
మీతండ్రి తాత మాచేత శిక్షితు లైరి
మీ రెఱుంగ రె చిన్నవారు గాన
తిరుమాళిగెకును రా దీఱదో యిన్నాళ్ళ
వలెఁ గాదు మించె నైశ్వర్య మపార
మంచిది యైన నే మాయె లే దయచేసి
నారము లేదు లే నేర మిదిగో
తే. దీర్ఘమును ప్రసాదము మీకుఁ దెచ్చినార
మనుచుఁ గొంద ఱొసంగుచు నద్భుతముగ
వెంట నిజశిష్యగణములు వేలు గొలువ
వైష్ణవులు వచ్చి రపుడు భూవరునిసభకు. 4

ఉ. పొంకపుపట్టెనామములు పొల్పగుమేల్తిరుచూర్ణరేఖలున్
చంకల తాళికాదళవిసారితపేటికలున్ భుజంబులన్
సంకును చక్రము ల్గలుగుసాత్తనివా రరుదెంచి రప్డు డా
పంకజనాభపాదయుగభక్తులవెంబడి సందడించుచున్. 5

సీ. చిత్రవస్త్రములతో సిగలపైఁ గట్టిన
శివలింగము ల్బాలఁ జిందులాడ
కర్ణాంతవిశ్రాంతఘనఫాలభసితత్రి
పుండ్రగంధాక్షతస్ఫూర్తు లమర

స్ఫటికప్రవాళవిస్ఫుటభుజాంతరనట
ద్భద్రరుద్రాక్షనైపథ్య మలర
గటినిఁ గట్టిననీరుకావిదోవతిచాయ
లెల్లఁగన్నెరుపూల నీసడింప
తే. హర మహాదేవ పార్వతీశ్వర యటంచు
వెంట శైవద్విజుల్ గొంద ఱంటి రాఁగ
నధ్యయనధుర్యులై నయారాధ్యవరులు
సరగ నరుదెంచిరి నృపాలుసముఖమునకు. 6

ఉ. వచ్చినయమ్మహాత్ములకు వందనము ల్ఘటియించుచు న్విభుం
డచ్చెరు వొప్పఁగా మణిమయాంచితకాంచనపీఠసీమలం
దచ్చినభక్తినుంచి వినయంబు జనింప శుభోక్తి మించ వా
రిచ్చుప్రసాదతీర్థముల నెంతయుఁ గైకొని వేడ్కనిట్లనెన్.
శా. శ్రీరంగస్థలశేషశైలముఖ లక్ష్మీనాథదివ్యస్థలిన్
శ్రీ రంజిల్లఁగ వైభవోన్నతులచే జెన్నొందఁగాఁ జేసె నా వుడా
ధీరశ్రేష్ఠులు తావకాంచితయశస్తేజోవిరాజన్మహా
జ్ఞారూఢిన్సకలోత్సవంబులును బొల్పొందన్న హృష్టాత్ముఁడై.
తే. పాంచభౌతికలింగప్రభావలీల
నలరు నేకామ్రజంబుకేశులకు ధారు
ణీశ్వరునకును గాళహస్తీశ్వరునకు
నలచిదంబరునకు వేడ్క లలరు ననుచు. 9

శా. గారా మొప్ప గభీరసూక్తితమ యోగక్షేమముల్ ప్రౌఢులా
నారాధ్యు ల్దెలుప న్భళీ యనుచు నత్యంతప్రమోదాప్తినెం
దే రాజన్మణిభూషణాంబరతతుల్ తేజిల్లుగ్రామాళి వే
ర్వేఱన్ వారికినిచ్చిపంపెహృదయావిర్భూతకారుణ్యుఁడై.

శా. ఆక్షోణీరమణాగ్రగణ్యుఁడు విరూపాక్షేశ్వరస్వామికిన్
రక్షాశిక్షకుఁడై నవిట్ఠలునకున్ రంజిల్లునిత్యోత్సవం
బక్షయ్యంబుగ మించునంచు నిజభృత్యశ్రేణి దెల్పన్నిలాఁ
తక్షేమంకరుఁడై పురీజనులు నానందంబునం జెందఁగన్. 11

పంచచామరము.

దణాయలున్ దలారులున్ ముఖంబునం గ్రమంబుగా
క్షణక్షణంబునం బరాకు సారెసారె దెల్పఁగా
రణాంగణావధీరితారిరాజరాజి యై శుభే
క్షణక్షణాభివీక్ష్యరక్ష్యసత్కవీంద్రపాళి యై. 12

వ. తత్సభాసదులం గనుంగొని. 13

క. వెలయఁగ విద్యారణ్యులు
చెలువల*రం గని పురంబు సేయక మునుపే
కొలఁది దనరారు నీస్థల
మిలలో నిచ్చటి మహత్త్వ మెందునుగలదే. 14

శా. విద్యారణ్యు లనంగ నెవ్వరతఁ డేవిద్యం బ్రకాశించె నీ
హృద్యం బైనపురం బొనర్చు విభవం బేలాగునం గాంచెనో
చోద్యంబయ్యెడిమీరువిన్నకథ యిచ్చో లెస్సగాఁ దెల్పుఁడీ
యాద్యంతంబునటన్నఁ దత్సభికులాహ్లాదంబుతో నుండఁగన్.

మ. రమణీయాభ్రతరంగిణీఘుమఘుమారావార్థగంభీరవా
క్కృమజంఝానిలధూతదుష్కవిమహాగర్వాభ్రసంఘుండు
దిగ్రమణీమౌక్తికహారబంధురయశోరాజద్గుణాఢ్యుండు డిం
డిమపుంభావసరస్వతీంద్రుఁడనియోన్ శ్రీవిం బ్రకాశించుచున్.

---

* రఁగ నీపు.

క. స్వామీ విద్యారణ్య
స్వాములచరితంబుఁ దెలుపవలె నంటిరిగా
యీమానవులకు నమ్ముని
సామర్థ్యం బెఱుఁగ వశమె జగతీరమణా. 17

మ. నరు లజ్ఞానవిమోహితాత్ములగుటన్ రక్షించఁగా నెంచి శం
కరుఁడే శంకరుఁడై విభేదమతముల్ ఖండించి వేదాంతశా
స్త్రరహస్యస్థితిఁ దెల్పఁగా నతఁడె విద్యారణ్యమూర్తిన్ జగ
ద్గురుఁడై తోఁచెఁ దదీయవైభవము లెందున్మెచ్చఁగా శక్యమే.

తే. సకలవిద్యాప్రవీణుఁడై జనవరేణ్య
యమ్మహామౌని శ్రీలక్ష్మి ననుసరించ
మహితచింతామణీమంత్రమర్మ మెఱిఁగి
సాత్త్వికోన్నతిఁ బెక్కేండ్లు జపముఁ జేసె. 19

వ. అమ్మునీంద్రచంద్రుండు వెండియు నఖండవిద్యాసుధాసాగ
రంబునఁ బొడమిన రత్నంబుకైవడిం దనరు తనకు నమ్మహా
దేవితోడు గావలయు ననితదీయసాక్షాత్కారం బపేక్షించు
తీవ్రతకుం గరుణించి యొక్కనాఁడు. 20

సీ. కలువలు వెదజల్లుకలికిచూపులతోడ
ముద్దుగుల్కు మెఱుంగుమోముతోడఁ
గుందంబు నణఁగించుమందహాసముతోడ
విలసిల్లువాలారువేణితోడ
మించుల నలరించు మేల్మిసొమ్ములతోడఁ
దమ్మిపూ లనురుహస్తములతోడ
శ్రీహరికొనగోటిచెక్కునొక్కులతోడ
దళుకుమించుకడానివలువతోడఁ

తే. గాముఁ గన్నమ్మ నలమేనిసామికొమ్మ
కమ్మపూరెమ్మ యపరంజికళుకుబొమ్మ
కలిమిముద్దులగుమ్మ సత్కరుణ గ్రమ్మ
నమ్మునీంద్రునిమ్రోలఁ బ్రత్యక్ష మగుచు. 21

తే. వరమువీశ్వర వేఁడుము వర మటన్న
కరము మోడ్చుచు సంతోషకరము గాఁగఁ
బరమసద్భక్తి వెలయఁ దత్పరమతీవ్ర
భాసమానస్థితుల్ మించఁ బ్రస్తుతించి. 22

తే. అమ్మహాదేవితోడ నిట్లనియె నతఁడు
వేడ్క మీఱంగ నా పేర వెలయునట్టి
పురము గావింపవలయుఁ దత్పురమునందుఁ
జెలఁగి సంతతమును నీవు నిలువఁదగును. 23

చ. అన విని యిందిరారమణి యమ్మునిచంద్రునితోడఁ బల్కెనో
వినుతగుణాఢ్య నీదు వెనువెంటనె వచ్చెదఁ బొమ్ము నుంగలన్
ఘనతరలీలలం బురముగట్టుటకుం దగుచోటు గాక నన్
గనుఁగొనఁ బోకు మియ్యెడనె క్రమ్మఱి సన్మునిరాజశేఖరా.

వ. అనిన నమ్మహానుభావుం డట్లనె తనయున్నచక్కటికిం జక్కనిదక్షిణంబుగాఁ గతిపయప్రయాణంబులు చనిచని ముందట. 25

శా. రంగత్తుంగతరంగఘుంఘుమరవప్రాఘుష్టశైలాంతరా
భంగగ్రావపరస్పరోత్కషణబిభ్యద్గ్రాహపాఠీనసా
రంగానీకకుళీరహంసబకచక్రక్రౌంచవన్యోత్థమా
తంగధ్వన్యధరీకృతాఖిలసముద్రం దుంగభద్రానదిన్. 26

క. కనుఁగొని యమ్మునిచంద్రుం
డనువొందఁ గృతావగాహుఁ డై తత్తటినీ
ఘనతరతటస్థితుం డై
తనరువిరూపాక్షశివుని దర్శించె వెసన్. 27

వ. తదీయస్థలప్రభావంబుఁ దెలియం గోరినం బురాణజ్ఞు లగు
వారు లిట్లనిరి. 28

తే. మునుపు సుగ్రీవుఁడును వాలియును గడంగి
భండనముఁ జేసి రిచ్చట ప్రబలుఁ డైన
వాలి కలికి మతంబపర్వతము నెక్క-
నల్లరవిసూనుఁ డట వాలి కరుగ రామి. 29

తే. అమ్మతంగమునీంద్రునియాజ్ఞవలన
శాపయుక్తుండు గాన నాశైలమునకు
జనఁగ భయ మంది సుగ్రీవుజాడఁ బోక
క్రమ్మఱును వాలి యిది పూర్వకథ మహాత్మ. 30

సీ. ఇది నిజోన్నతశృంగహేవాకజితమేరు
కుధర మై తగుహేమకూటశైల
మది పతంగతురంగహారితప్రభాసంగి
మరకతశిఖర మామాల్యవంత
మిది వశ్యమునిదృశ్యహితలతాంచితమహా
భూమిజయుతఋశ్యమూకశిఖరి
యది మతంగజబృంహితారవప్రతిరవ
ప్రదకంధరమతంగపర్వతంబు
తే మునిజనోత్తమ కిష్కింధ యనఁగఁ దనరు
నిమ్మహాపుణ్యభూమి నీ విందు నిలఁ

నర్హా మనుటయు విని యమ్మహానుభావుఁ
డాత్మ నద్భుత మొంద నయ్యవసరమున. 31

తే. తత్ప్రదేశంబునందు నెంతయును వింత
మీఱఁగా నొకకుందేలు సారమేయ
మును మహోద్ధతిఁ దఱుమునబ్బురముఁ జూచి
యూర యిది యద్భుతం బని యాత్మ నెఱిఁగి. 32

క. వీర క్షేత్రం బగు నిది
గారవమున నగర మిచటఁ గావింప శుభ
శ్రీ రంజిల్లు నటంచున్
సారమతి న్నన్మహార్థచతురత వెలయన్. 33

సీ. కోట లాతెఱఁగంటిపాటలాధర లెల్ల
నాటలాడఁ దలంచ పళాసు మించ
మేడ లామిన్నేటిజాడ లానినయంచ
జోడు లాదటఁ గాంచుసోబ గెసంగ
శాల లానవరత్న జాలలాలిత కాంతి
లీల రాగినవింత మేలు జూప
బాల లామరునిబాబాలలాగునఁ బల్కు
హేల లోఁ గొనఁ జాలునితవు మీఱ

తే. నవుర నిర్మించెఁ దన పేర నఖిలలోక
పాలకపురాధిక ప్రభాబంధురముగ
గరిమ దనరంగ విద్యానగర మనంగ
మెఱయుపురరత్న మాధరామరవరుండు. 34

క. అది మొదలిర్వదిపట్టము
లిదివఱకు నృపాలతిలక యిది మీఁదట న

ర్వాదియేండ్లు వెలయునట్లుగ
మొదటన్ నిర్ణయ మొనర్చె మునివరుఁ డెలమిన్. 35

అని యాడిండిమసార్వభౌమకవి ప్రఖ్యాతంబుగాఁ దత్పురా
ఘనవృత్తాంతము నెల్లఁ దెల్పిన చమత్కారంబువీక్షించి యా
జననాథాగ్రణియున్ సభాసదులు నుత్సాహంబునన్మెచ్చి కాం
చనభూషాదులొసంగి రెంతయుదయాసంరంభ ధౌరేయులై

ఇవ్విధంబున నవ్వసుంధరారమణచంద్రుండు మహేంద్ర
వైభవంబునం బ్రత్యహంబునుం బూర్వసర్వసర్వంసహా
ధీశ్వర పుణ్యకథాసుధాస్వాదనంబునం దృప్తి నందుచు
సామ్రాజ్యసంపన్నుఁ డై యుండి యొక్కనాఁడు. 37

తమరు పెద్దల రైతి రిత్తఱినిఁ గృష్ణ
రాయ లనుపేరిమత్పుత్రరత్నమునకుఁ
దనరఁ బట్టంబు గట్టెద ఘనత మీఱ
ననుచు నప్పాజితోన మంతనముఁ జేసి. 38

సరసీజాక్షునిసత్కృపాగరిమచే సత్కీర్తి రాణించగా
ధరణీరక్షణదక్షతన్ వెలయు పుత్రా రమ్ము రమ్మంచు బం
గరుడాల్పుద్ధ మెఱుంగుటుంగరము వేడ్కన్ గృష్ణరాయక్షితీ
శ్వరుహ స్తంబున నుంచె భూవరుఁడు రాజద్రాజధర్మస్థితిన్.

సత్రాజిద్ధరణీపతి
మిత్రుఁడు రత్నం బొసంగ మెఱసినరీతిన్
జిత్రముగఁ గృష్ణరాయధ
రిత్రీపతియుంగరంబు శ్రీ'నొప్పారెన్. 40

ప్రణుతింప నతఁడు తోరణగట్టు పరసీమ
లనురీతి నూత్నతోరణము లెసఁగ

రిపుల ఖండించి సత్కృపఁ దత్సుతుల నిల్పి
నట్లి ద్వారములందు ననఁటు లమర
విలిఖించు నతఁడు దిక్కుల జయస్తంభాళి
ననుమాడ్కిఁ జిత్తరువ్వాహర్వ్య లలర
వెలయు నిర్మలతనికీర్తులు దిక్తటుల నన్న
సరణి ముత్తెఁపుమ్రుగ్గుజగ్గు లమర
తే. నభినవాలంకృతిస్ఫూర్తి నతిశయించె
నప్పురీరత్న మపుడు మహాద్భుతముగఁ
బ్రకటమహిమల శ్రీకృష్ణరాయనృపతి
శ్రీకరం బైనపట్టాభిషేకవేళ. 41

మ. సరగం దెచ్చిరి భూసురోత్తములు కృష్ణాగౌతమీజాహ్నవీ
వరణాసూర్యసుతాకవేరతనయావారాశిముఖ్యాంబువుల్
గరిమం గాంచనరత్నకుంభతతులం గారుణ్యవిశ్వాసత
త్పరులై యెంతయుఁ గృష్ణరాయవిలసద్రాజ్యాభిషేకార్థమై.

తే. శంఖకాహళభేరీప్రచండవాద్య
తతరవంబులు భూనభోంతరము నిండ
బ్రాహ్మణుల్ కృష్ణరాయధరావరునకుఁ
జెలఁగి పట్టాభిషేకంబు జేసి రెలమి. 43

సీ. చక్కెరవిలుకానిచక్కఁదనము గల్గి
చొక్కమౌనార్వీటిబుక్కరాజు
సాకల్యముగఁ గీర్తి సర్వదిక్తటులందుఁ
బ్రాకటస్థితి నిల్పునొకవారు
కంటకరాజన్యగర్వంబు లణఁగించి
లీలచే మించునందేలవారు

ధాటీనిరాఘాటఘోటీహతవిరోధి
కోటులై వెల్గువెల్గోటివారు
తే. చండతరశౌర్యు లగుకుమారసానివారు
బూదహాలివారు మొదలైనభూమిపతులు
కొలువఁ బట్టాభిషిక్తుఁడై చెలువుమీఱె
రమ్యగుణపాళి శ్రీకృష్ణరాయమౌళి. 44
సీ. అన్నన్న యతఁడు సింహాసనం బెక్కిన
నిభరాజు తా కొండ లెక్కఁ దొడఁగె
నయ్యారె యతఁడు పట్టాభిషిక్తుండైన
సింధురాణ్ణేత్రముల్ చెమ్మగిల్లె
హైహసరే యతనిపే రనినమాత్రముననే
కుపదేశమేల్రాజుగుండె లదరె
నోహోహో యతఁడు ఖడ్గ మెక్కించిత మ్ముట్టిన
సకలారిసంఘము ల్సంచలించె
తే. మాయురే నరసింహకుమారరామ
చంద్రశౌర్యనిశాంతరాజత్సమాఖ్య
కృష్ణరాయాభిధానవర్ధిష్ణుఁ డేలు
ధర్మముల్ ధాత్రిలో యథార్థంబు గాఁగ. 45
శా. ఈరీతిం జతురబ్ధివేష్టితధరిత్రీశు ల్భజింపన్ మహా
ధీరుం డానరనాథచంద్రుఁడు యశస్తేజోవిలాసంబు లెం
తే రాణించ యుధిష్ఠిరుండు దగురీతిన్ ధన్యుఁడై యొక్కనాఁ
డారూఢి న్సభవార లెల్ల వినఁగా నప్పాజితో నిట్లనెన్. 46
తే. అప్ప యీపటదనుక సింహాసనంబు
భారము నృసింహరాయలవారు బూన

నిర్భరత మంటి నాయందు నిల్పెఁ గాన
నఖిలకార్యస్థితుల్ దెల్పుమయ్య యిపుడు. 47

సీ. సింహాసనప్రభుశీల మేక్రియ నుండు
పాలించు టేరీతి ప్రజల నెల్ల
బాంధవపరిజనప్రతతిఁ బ్రోచుట యెట్లు
ధనము లార్జించుసాధనము లేవి
యెటువలె వ్యయ మొనర్చుటకును మర్యాద
యేదారి శత్రుల నేపణంప
నాత్మరక్షణ కర్త లగుదు రెవ్వార లా
ప్తుల ననాప్తుల లెస్సఁ దెలియు టెటుల

తే. రాజలక్షణ మెయ్యది రాజ్యలక్ష్మి
శాశ్వతంబుగ నుండు టేసరణి రాజ
నీతు లెన్నివిధంబులు నిఖిల మెలమిఁ
దెలుపు మెంతయు నామది తేటపడఁగ. 48

మ. అనుడామంత్రివరేణ్యు డిట్లనియెనయ్యా వింతగా మీ తెలుం
గనినీతిస్థితిధర్మరీతి గలదే కానిమ్ము నే విన్నయం
త నృపాలోత్తమ విన్నవింతు వినుమా దత్తావధానుండవై
ఘనసామ్రాజ్యసమాగమప్రకటసౌకర్యస్థితుల్ మించఁగన్.

తే. ప్రభుసమర్థత సకలకార్యముల కెపుడు
బలిమి నది వృద్ధిఁ బొందు నాప్తజనమంత్రి
వర్గబాంధవనిఖిలవిద్వత్కవీంద్ర
కృతసదాలోచనంబునఁ గృష్ణరాయ. 50

తే. స్వామ్యమాత్యసుహృత్కోశసకలరాష్ట్ర
దుర్గబలము లనంగ నెందును నృపాలు

నకును సప్తాంగబలములు నరవరేణ్య
వీనిఁ దెలియంగవలయును వేఱువేఱ. 51

తే. అధిప విను మయ్య మఱియు సప్తాంగము లగు
రాజ్యవాహనవస్త్రాభరణములు ఘన
సారతాంబూలములు మొదల్ జనపతులకుఁ
దెలియవలె ననియును మదిఁ దేటపడఁగ. 52

ఆ. ధరణిసామభేదదానదండంబులు
మాయయును నుపేక్ష మఱి మహేంద్ర
జాలకమును ననంగ సప్తమహోపాయ
ములను దెలియఁ దగును ముద మెలర్ప. 53

తే. బోఁటి జూదంబు పానంబు వేఁట జనుట
తిట్టుటయు హేతువుగను దండించఁ దలఁచు
టౌచితి దొఱంగి యనుచితంబైనవ్యయము
సేయుటయు నివి వ్యసనము లారయవలయు. 54

ఆ. ధనముఁ బాఁతిపెట్టి దైవాలయము గట్టి
వనము వేసి పెండ్లి వడుగుఁ జేసి
ధరఁ దటాకతతులు త్రవ్వించి పుత్త్రులఁ
గాంచవలయు ధరణికాంతుఁ డధిప. 55

క. సకలకవిరాజవిద్వ
త్ప్రకరము నితిహాసపరులు పౌరాణికులుం
బ్రకటపరిహాసకావళి
సుకరస్థితిఁ గొల్చి నృపతి సొం పొందవలెన్. 56

తే. సప్తసాగరపరివృతసకలధరణి
విలసితాష్టాదశద్వీపములను తనదు

ఘనతరయశంబును బ్రతాపగరిమ మెఱయ
నృపతి చెలువొందవలయు మనీషివినుత. 57

తే. సప్తకులపర్వతంబుల సప్తఋషుల
మహిమ లన్నియు వినుచు సంపదలు మీఱఁ
జక్రవర్తులచరితంబు సకలరాజ
పుణ్యకథలను వినఁదగు భూవిభుండు. 58

వ. మఱియు నాస్తిక్యంబు నప్రసాదంబు నాలస్యంబు మొద
లయినగుణంబుల నుపేక్షించుచు మంత్రంబుల రక్షించుచు
శుభకార్యంబు లొనరించుచు దుష్టనిగ్రహశిష్టపరిపాలనం
బుఁ జేయుచు సత్యంబు దప్పక యున్నమహీవరులకు
రాజ్యంబు సమృద్ధం బగు సమయోచితవర్షంబులు గురియు
సర్వసస్యంబులు మెఱయుభాండాగారంబులధనంబు నెరయుఁ
గావున నీవు ధర్మస్థితిం బ్రజాపాలనంబు సేయు మనిన విని
యమ్మహీరమణుం డమ్మంత్రిపుంగవున కిట్లనియె. 59

క. గురుఁ డింద్రునకుం దెచ్చిన
సరణిక బహునీతి ధర్మశాస్త్రస్ఫురణం
బెఱిఁగించితి వెంతయు సు
స్థిరమతి నింతయు గ్రహించితిక మంత్రిమణీ. 60

తే. వీరనరసింహరాయలవారు మున్ను
పాలన మొనర్చు దేశముల్ ప్రబలదుర్గ
ములును సత్పుణ్యజనపదంబులును మేము
చూడవలయును మిక్కిలి వేడు కలర. 61

మ. అనుఁడమ్మంత్రివరేణ్యుఁడిట్టులనెనయ్యా మంచికార్యంబుయే
లినవా రియ్యెడ నానతిచ్చినది మేలే మున్ను మీ పెద్ద లే

లినరాజ్యావని వింత లెల్లఁ గనుట ల్నే విన్నవించం దలం
చినకార్యంబు తనంతనేపొడమె మీచిత్తంబున న్భూవరా.

ఉ. నావుడుఁగృష్ణరాయలు మనంబు ఘనంబగు వేడ్కఁజెంద నా
నావిధకార్యనిర్వహణనైపుణి గల్గినధీరులం బుర
శ్రీవెలయంగ దిట్ట మొనరించి రయం బెసఁగన్ దిగంతర
క్ష్మావరవర్తనం బెఱుఁగఁ జారులఁ బంచె సముంచితోన్నతిన్.

ఉ. ధీరత నర్ధరాత్రమునఁ బ్రిష్టురు నప్పురవీథులందు నె
వ్వారలు వింతరీతి గలవాక్కులు బల్కుదురో యటంచు వి
స్తారతమోదళద్రుచిసుజాగ్రరుదగ్రభుజాగ్రఖడ్గుఁ డై
తోరపువేడ్కతో నతనితో సరి రాఁ గలరే ధరాధిపుల్.

వ. వెండియు నమ్మహీరమణవర్యం డొక్కనాఁడు. 65

క. కొలిచినవారలకుం గల
కొలఁదికి నెక్కువగ బలము గూర్చిన సేనా
బల మధికం బగు ననుచుం
గొలువునకు న్వచ్చి మిగులఁ గుతుకం బలరన్. 66

తే. సంప్రతులఁ బిల్చి యెన్నిలక్షలకుఁ గలదు
రాజ్య మెన్నెన్ని గలవు దుర్గస్థలములు
బొక్కసంబునఁ గలధనభూషణాది
వస్తువులు నశ్వవేదండవర్గ మెంత. 67

క. నవముగ లెక్కలు దెం డని
వివిధగతుల నొరసి యొరసి విద్యారణ్యా
దివిభుజ్ఞార్జితరీతులు
వివరంబుగ వేఱువేఱ వివరింపుఁ డనన్. 68

తే. పురము గావించునెప్పు డమ్మునివరుండు
గూఱిచినరూక తొంబదియాఱుకోట్లు
గురుమణివిభూష లొకనాల్గుకోట్లు గలవు
రాజదేవేంద్ర శ్రీకృష్ణరాయచంద్ర. 69

క. వినుఁ డీవఱకుఁ సింహా
సన మేలిననృపులు బొక్కసము గూర్చినసొ
మ్మైనయఁగ దొమ్మిదికోట్లకు
నను వైయున్నది ధరాతలాధిపతిలకా. 70

చ. ఎనుబదినాల్గులక్షలకు నెన్నఁగఁ గన్నడరాజ్యమందులో
ననువుగ దేవదాయవసుధామరదాయము లెన్న నేల ని
ల్చినవరహాలకుఁ గణనజెప్పెద వెయ్యిజిరాగురాల కిం
పొనరఁగ లక్షవంతున మహోన్నతి నిర్వదినాల్గువేలకుఁ.

క. ఇరువదినాలుగులక్షలు
కరికి న్వెయ్యింటిలెక్క గలనూఱుఘుటల్
మెఱయఁగ ద్వాదశలక్షలు
వరహాల్ నిర్ణయముసుమ్ము వసుధాధీశా. 72

తే. భటులు వెయ్యింటి కెన్న నిర్వదియు నాల్గు
వేలుగా లక్షయర్వదివేలప్రజకుఁ
జెల్లు నల్బదిలక్షలు జీతమనఘ
యమర నేలేడిదొరల కీక్రమమె సుమ్మి. 73

వ. ఇవ్విధంబునకుం దగినచందంబున భవదీయభుజాపరిపాలి
తం బైనకృష్ణాకావేరీమధ్యస్థిత దేశంబునం గల నిఖిలశైల
స్థలదుర్గంబుల కధిపతు లై తత్తద్దేశంబు లనుభవించుచుం

గొందఱునృపాలవరులు సింహాసనంబునం గొలిచియున్నవా
రని సంప్రతిజనంబులు విన్నవించి మఱియు నిట్లనిరి. 74

క. ఈలేఖప్రకారమునకుఁ
జాలఁగఁ జతురంగబలము సరిచూడఁ దగుఁ బ
హాలాయము కొలిచినభూ
పాలురదుర్గములఁ గాంచి పాలింపఁ దగుఁ. 75

తే. అనుచుఁ బలుకంగ విని తనయాత్మలోన
నగరికై జీతముగను లేఖ గణుతింప
నేమియును దెల్పఁగా లే దిదేమి యనుచు
నప్పు డప్పాజితోడ నిట్లనుచుఁ బలికె. 76

తే. అరయ నిటమీఁదఁ దగినకార్యముల కెల్ల
నడవవలసినయాలోచనక్రమంబుఁ
జేయు మెట్లన్న నతఁడు మీచిత్తమునకు
వచ్చినట్లనె నడచు సర్వంబు ననియె. 77

మ. అను డాకన్నడరాయశేఖరుఁడు రాయల్ నన్నుసింహాసనం
బునకుం గర్తను జేసెఁ గాపరిజనంబుల్ చాలస్వాతంత్ర్యవృ
త్తిన ప్రాబల్యముగాఁ జెలంగఁ గలరింతే యిప్పుడే నేమనం
గొనసాగంగలదేయటంచుమదిలోగూఢాశయంబొప్పఁగ౯.

వ. అన్నగరశోధనార్థంబుగాఁ జనిన ట్లంతఁ గపురంబు వెడలి త
త్పురంబున కనతిదూరంబున నొక్కదేవస్థలంబుఁ గని యం
దొక్కరుండునుం బ్రవేశించి స్థానికు లొసంగు పరిమళజలం
బుల నాని తీర్థం బొనరించి తద్దేవతార్థంబు లగుప్రసాదం
బు లుపయోగించి కృతాచమనుం డై పట్టణంబు చాయం
గనుంగొనుచు సుఖాసీనుం డై యుండు నంత. 79

మ. దొరయెచ్చో బ్రవసియించినాఁ డొ యనియెంతో వేగనల్దిక్కులం
దరయ న్వేగులవారిఁ బంపుచు రహస్యప్రాప్తి నొక్కండు ద
త్పరణిం దెల్ప నెఱింగి వచ్చునతనిందా వప్పులం గాంచియు
ద్ధరణీనాయకుఁ డల్కఁ జెన్నొలయ నిద్రారీతితో నుండఁగన్.

ఆ. సన్నిధానమునకుఁ జని కృతాంజలి యైన
మంత్రివరునిఁ జూచి మనుజనాథుఁ
డిటకు మీర లిప్పు డేమి వచ్చితి రన
భయము వినయ మెనయఁ బల్కె నతఁడు. 81

శా. స్వామీ వీరనృసింహభూవరసుధావారాశిచంద్రోదయా
శ్రీమత్కీర్తివిశుద్ధకాంతిజయసాంద్రీభూతచంద్రోదయా
భామామన్మథమన్మథారినిభసంపచ్ఛౌర్యభాస్వద్దయా
ప్రేమన్ మీఱఁగనన్ను గన్గొనుము పేర్మిం గృష్ణరాయాధిపా.

క. మీ రిట వచ్చుటెఱుంగక
నారయుచు న్నగరిలో రహస్యం బెసఁగం
జారుఁ డొకఁడు మీవచ్చిన
దారిం దెలుపంగ విని ముదం బలరారన్. 83

తే. పౌరు లగుజను లెవ్వరి వార్త వినక
యుండునట్లుగ మృగయార్థ ముర్విరమణుఁ
డరుగుచున్నాఁడు మీరలు నరుగుదెం డ
టంచు దొరలకుఁ బత్త్రిక లంపి యిటకు. 84

క. వచ్చితి మీచిత్తమునకు
వచ్చినగతి నడచు సకలవైభవములచే
హెచ్చుగఁ బురిలో నుం డిట
విచ్చలవిడి వత్తురే వివేకనిధానా. 85

తే. అధిప యివ్వార్త పరు లెవ్వరైన వినిన
వైపరీత్యంబు గాదె సర్వంబు నెఱుఁగు
నట్టిధన్యులు మీర లి ట్లన్యజనుల
సరణి రాఁ జెల్లునే సాధుజనశరణ్య. 86

వ. అనిన నమ్మహీశ్వరుం డతనిం గనుంగొని. 87

క. తిలకితసుఘటనఘటనసమ
ర్థత గలమీవంటిసత్ప్రధానులు గలుగన్
మఱి మా కేమి విచారము
సతత మొనర్తుము యథేష్టసంచారంబున్. 88

తే. తృణము మేరు వొనర్తుర క్షణములోన
మేరు వైనను తృణ మాను మీర గాన
టన్న సామాజికులకు సామర్థ్య మధిక
మగుట వసుధాప్రభువులభాగ్యంబుసుమ్ము. 89

మ. అను డా రాయలవారితోఁ బలికెనయ్యప్పాజియోస్వామి మే
మనఁగా నెంతటివారమయ్య భవదీయాజ్ఞావిలాసంబులో
ననువొంప న్భయభక్తుల న్మెలఁగినట్లైనం గృపం జూడు కొ
ల్చినవా రెచ్చుటనైన భూపతులకు న్నిత్యార్హ్య లెంచఁగా ధరన్.

తే. లలిఁ దృణగ్రాహి యైనసీలమున కరయ
విలువ యధికంబు తృణ మని విడిచినంత
జాతినీలంబు గా దన్నసరణి ధరణి
ప్రభువులు పరిగ్రహించినప్రజలు ఘనులు. 91

ఉ. కావున మీప్రతాపమునఁ గాక సమర్థత వేఱె కల్గునా
దేవర వార లి ట్లనినఁ దెల్పుకొనంగ సమర్థు లెవ్వరో

భూవర మీర లేక్రియను బుద్ధిగఁ జెప్పిన నాక్రమంబునన్
దేవ సమస్తకార్యములు దీర్చెద రమ్ము పురమ్ము జేరఁగన్.

క. అని భయము నయము వినయం
బెనయం దెల్పుకొనునతనిహితవాక్యంబుల్
విని కృష్ణరాయఁ డిట్లనె
ఘనతరకారుణ్యగరిమ కడలుకొనంగన్. 93

ఆ. దుష్టనిగ్రహంబు శిష్టపాలనమును
జేయు మనుచు మీరు జెప్పినట్టి
నీతిరీతి నడుచు నియతికిఁ దగినమా
ర్గంబు గన్న వత్తు ఘనత నిపుడు. 94

చ. అన విని సాళ్వతిమ్మసచివాగ్రణి రాయలవారితోడ ని
ట్లనియెఁ బరాకు మీరలిపు డానతియిచ్చినదెంతయున్నిజం
బెనయఁగఁ గార్యరీతి యిదమిత్థ మటన్న ఘటించెద న్భవ
ద్ఘనతరదృష్టికి న్నిలుచుకార్యము లెయ్యవి రాజశేఖరా.

తే. అనిన రాయలు బల్కె నయ్యనఘుతోడ
గట్టికై జీత మిప్పుడు గట్టి చుట్టు
ముట్టి బెట్టుగఁ దురకలపట్టణములు
గొట్టి సాధించవలయు గగ్గోలుపడఁగ. 96

క. ధీమంతు లయినప్రభువులు
సామంతులబలముకన్న స్వంతము బలముల్
తా మెంతయుఁ గూర్చినచో
శ్రీమంతు లటన్ననీతిఁ జెప్పఁగ వినవే. 97

క. నా విని యామంత్రీశ్వరుఁ
డీవింత యి దెంత కార్య మిందుకుఁగా మీ

రీవిధమున ర వలెనా
కావించెద మీరు దలఁచుకార్యము లెల్లన్. 98

వ. అని యాక్షణంబ యాక్షితినాథుండు వీక్షించుచు నుండ నయ్యుద్దండదండనాథుండు నిండుచాతుర్యంబు మెఱయ సుధీచమత్కారంబు నెరయ సకలజనంబులకు భయంబు నెఱయ రయంబున నయం బెనయుచందంబున ధర్మంబు దనరునందంబున డెందంబున నమందానందంబు క్రందు కొన నెంచెందుఁ గలధరాపురందరులం బిలువం బంపి చతురంగబలంబుల నెన్నిక జూపించి లెక్కకున్ మిక్కిలి యెక్కువ యగునక్కాలందికిం దగినరొక్కంబులు గ్రక్కునం గొని బొక్కసంబుల గ్రిక్కిఱియ నుంచి మించి బహుదినములనుంచి యనుభవించిన దేశంబు లెంచి నుంచి దొరల మంచిదొరలు పెక్కాచారంబుగ సారంబు గల నేరంబు పరిహరించిన ధనంబులు తిరుగఁ దెమ్మనిన నమ్మను జపతులు సొమ్మును రిమ్మగా ఘనమ్ముగ గంధసింధురస్తోంభవ సముద్భట భటవ్రాతంబునకుకట్టునం గట్టికొను దట్టంబులయిన వేదండంబు లేనూఱును, పదిరెండు వేలు కాండ ప్రకాండంబులు, ప్రచండశౌర్యదోర్దండు లగునఱువది వేల భటుల, చటులగతి నేలుమేలుగలనృపాలుర నగరివశంబు జేసినం జూచి మెచ్చు విచ్చలవిడి బహుమానంబుగ మెచ్చుగలపచ్చరా మెచ్చు గాణించు హెచ్చువిలువకడెంబులు కపురంపు విడెంబులు జాంబూనదాంబరంబు లొసంగి చతురంగబలంబులు గొలువ నైరావణోపమానం బయిన దంతావళంబు సమారోహణంబు గావించి యమ్మంత్రిమా

ణిక్యంబుతోడం గూడి నిజరాజధానిం బ్రవేశించి యందఱ
నిజనివాసంబులకుం బంచి యప్పంచశరరూపరేఖావిరాజ
మానుం డగు వీరనృసింహరాయకుమార కుమారవిక్రమా
భిరామ కృష్ణరాయమహీమహేంద్రుండు కొలువుండి
వెండియు నొక్కనాఁడు. 99

తే. తలఁచినట్లనె చతురంగబలముఁ గూర్చి
ధరణి నఘటనఘటనచాతురి చెలంగె
సాళ్వతిమ్మరుసయ్యకు సాటి యైన
మంత్రివర్యుండు గలఁడె యిమ్మహిని రహిని 100

క. ఘనుఁ డీయన సవరణచే
సినగజహయములక్రయంబు చింతింపంగా
వినుఁడీ నలుబదిలక్షల
ధన మౌరా యింతమహిమ ధరణిం గలదే. 101

క. అమరేంద్రునకు బృహస్పతి
యమరిచినటులం బ్రభుత్వ మమరెఁగదా నేఁ
డమరపుప్రభువులు గొలువఁగ
నమరుదరికృపానిరూఢి నలరఁగఁ గలిగెన్. 102

మ అన నప్పల్కులకు న్సభాసదులు మేలాహా సెబాసయ్యభూ
జనరక్షాపరుఁ డౌనరేంద్రునకు రాజత్ప్రౌఢిమక్షీరనుం
త్రనిగూఢాశయమంత్రిరత్నము కరస్థం బైనవక్రార్థతా
రినృపాలాహిభయం బొనర్చు టరుదే శ్రీకృష్ణ రాయాధిపా.

చ. కరచరణాదు లందఱికిఁ గల్గినయంతటనే సమర్థత
మెఱవడిఁ గాంచ నేర్తురె మనీషివరుల్ ధరలోన నెవ్వ

క్కరణి ఘటించుచుం గృతయుగంబునఁ ద్రేతను ద్వాపరంబు
నం,దరయఁగ సాళ్వతిమ్మసచివాగ్రణికి న్సమమంత్రి కల్గునే.

క. ధరలోన మంత్రిరత్నము
నరనాథుఁడు సంతరించినన్ మణితురగ
ద్విరదవధూజనముల వి
స్ఫురితగతిన్ గలుగఁ జేయు బుద్ధిప్రౌఢిన్. 105

క. విను పంచలోహములలో
నను బంగారంబు హెచ్చనందగునటులన్
మనుజులలో సామర్థ్యం
బెనసినసద్బుద్ధిమంతు నెన్నఁగ వలయున్. 106

ఆ. శతసహస్రసంఖ్యజనులలో నొక్కశూ
రుండుఁ బండితేంద్రుఁ డుండు టరిది
వక్త యైనవాఁడు వర్ణింప వేవేలఁ
గలుగు టరిది దాత గలఁడొ లేఁడొ. 107

క. అనునట్టిరీతినీతిన్
ఘనవాగ్జాలతయు సకలకార్యధురీణ
త్వనిరూఢియుఁ గలమంత్రులు
జననాథునికరుణ గలుగ జగతిం గలరా. 108

క. అని యయ్యమరుసు మొదలుగ
జననాథునితోడ నాప్తసరసోక్తితతుల్
దనరఁగ బలుకుచు నుండఁగ
ననుపమగతి గూఢచారుఁ డాసమయమునన్. 109

ఉ. వచ్చి విజాపురిం గలుగువార్తలు దెల్పెఁ దొణంగె భూవిభుం
డచ్చటిమందియున్ మిగుల నద్భుతమంది వినంగ నెంతయున్

హెచ్చరి కయ్య స్వామి ధరణీశ పరాకు పరా కటంచు భా
స్వచ్ఛతురోక్తివైభవవిశాలసుధీయుతుఁడై చెలంగుచున్.

పంచచామరము.

నిజాముశాహలువారలుఁ మనీషశేషతుల్యులౌ
వజీర్లు గల్గుగోలకొండ వారిభూరిమంత్రులున్
గజాధినాథుపేర చాలఁ గాగిదమ్ము లంపుచున్
విజాపురమ్ములోనఁ గూడి వేడుకల్ దలిర్పఁగన్. 111

క. ఒద్ద న్వెంకోజి యనాఁ
దద్దయుఁ బెద్ద యనఁ దగినదాదోజి యనా
నిద్దఱుమంత్రులు నొండొరు
లొద్దికమై రాత్రి పగలు నూహల్ మిగులన్. 112

ఉ. వీరనృసింహరాయమణి వేడుకతోడుతఁ గృష్ణరాయలం
గోరికమీఱ రాజ్యమునకుం దొరఁ జేసిననాటనుండియున్
వీరుఁ డతండు శాత్రవులవెంటఁబడంగఁ దలంచు టెంతయున్
గౌరవమొప్పనచ్చటిముఖాములువ్రాయదొణంగి రెంతయున్

క. సింహాసనముల నరపతి
సింహావళి కధిక మహిమఁ జెన్నొందె సుమీ
సంహృతదుశ్శీలుం డగు
సంహారహరుఁడైనవేంకటాద్రీశుకృపన్. 114

తే. అనుచు నొకకొంద ఱెక్కువ యనఁగ నేమి
యనియును సమంబె యనుచు నన్యోన్యకలహ
మంది క్రమ్మఱఁ దెలివంది యధికుఁ డెందు
నరపతి యటంచుఁ బలికిన నయ మెసంగ. 115

ఉ. ఎక్కడ జూచిన న్సురమునీశ్వరమందిరశైలపంక్తు లే
దిక్కునఁ గన్గొనన్ ధరణిదేవనివాసమహాగ్రహారముల్
మిక్కుట మౌనదు ల్గలుగు మేదినిఁ బ్రోచునరాధినాయకుం
డెక్కడ యీతురుష్కవిభు లెక్కడ రాయలతోడసాటియే.

తే. నరులలోన నరాధిపస్ఫురణ మెసయు
నతఁడు నే నని భగవంతుఁ డనినవాక్య
మెఱుఁగరె తదంశజుండు శ్రీకృష్ణరాయ
లెంచి చూచిన సామాన్యనృపుఁడె మహిని. 117

ఉ. కాదన నేల కాఁగలుగు కార్యముకానె గదా యిదెంతయున్
మోదమెలర్పఁగా నిపుడు ముందుగఁ దెల్పుట మేలటంచున
య్యేదులవాహుతో దెలుపనెంతయు నద్భుతమందివారితో
వాదములాడుచుండినిసివాడనియోన్ దురహంక్రియార్భటిన్

శా. ఆసింహాసన మేలునట్టినృపు లాహా తొల్లి శౌర్యంబుతో
నీసీమ ల్దిలకింప నేర్చిరె మతేమీ కృష్ణరాయండు నేఁ
డాసన్ వచ్చినవచ్చుగాని భయమే యస్మన్నిరాఘాటఘో
టీసంఘుంబులముంగల న్నిలువఁగా ఢిల్లీశుఁడున్ శక్తుఁడే.

తే. అనుచుఁ బ్రజ మెచ్చఁగాఁగ బాహ్యమునఁ బలికి
యంతరంగంబులోఁ జాల నళుకుఁ జెంది
బెగ్గడిల్లుచు జాబు లంపించె గోల
కొండకు నిజాముశాహునకు న్మహీశ. 120

శా. ఆమూఁడింఢ్లదునీలు నేక మగుసౌహార్దంబుతోఁ దావకీ
నామేయస్థిరకార్యనిర్వహణశౌర్యాబ్ధి విన్నంత నే
సీమన్ దుర్గములందుఁ గోటలను విస్తీర్ణస్థితిన్ ధాన్యపున్
సామగ్రు ల్సమకూర్ప నెంచిరి నితాంతస్వాంతచాంచల్యులై.

కల్వరా చెల్వరా విల్వ రాణించు క్రొం
జల్వ గాజిలుగొప్పచప్పరములు
నిందిరామందిరానంద రాజన్మహా
మందిరాదికగృహాళిందములును
తే. నెందుఁ గనుఁగొన్నఁ గన్నులవిం దొనర్చు
నౌర గోదావరీవారిపూరవర్ధి
తామితారామసర్వసస్యాభిరామ
సవ్యగుణధామ యాజగన్నాథసీమ. 127

తే. అలజగన్నాథుని ప్రసాద మఖిలజనులు
సృష్టిదోషంబు లేక భుజింపవలయు
నమ్మహావైభవంబు బ్రహ్మాదులకును
సన్నుతింపఁగ శక్యమే జనవరేణ్య. 128

ఉ. ధీయుతుఁ డాసుకుంవగజదేవు నిరంతర మెంతయుజ్ జగ
న్నాయకులన్భజింపుచుజనంబులఁ బ్రోచుచునుండియొక్కనాఁ
డాయతసౌధమంటపమునందు నిజాశ్రితు లెల్లఁ గొల్వఁగా
శ్రీ యలరంగ సింహామణి చిహ్నితపీఠమున న్వసింపఁగన్.

ఉ. అల్లనిజాముశాహుసచివాగ్రణి యిట్లనె నానృపాలుతోఁ
జెల్లుగఁ గృష్ణరాయనృపశేఖరుఁ డన్యనృపాలచిత్తముల్
ఝల్లన గోలకొండయు విజాపురముజ్ బెదరజ్ జనావళుల్
ఘొల్లన దాడివచ్చుపలుకుల్ బలుకంగ ద్రోణంగిరయ్యెడన్.

క. అలవిజయనగరిలోనం
గలవీరులమంత్రివటులు కాగిదములలో
పల వ్రాసి యంప ద్రోణఁగిరి
తిలకింపఁగ నబ్రమాగతిం బ్రభుచంద్రా. 131

క. ఆకర్ణాటకభూవరుఁ
డాకృష్ణుకు నవల వచ్చినంతనె తురకల్
ప్రాకటహయధాటీగతి
భీకరముగ నెదిరెదరు గభీరస్ఫురణన్. 132

తే. ఆముదాపురపర్యంత మైన నిపుడు
మించి రాఁగల్గునతఁడు సమంచితగతి
మీఱ మీఁదుర్గసీమల మేర మీఱ
రస్తుసామగ్రు లుంచిన శిస్తుగాదె. 133

తే. అనిన గజపతి యొక్కింత నాత్మ నెంచి
యలజగన్నాయకులె మాకుఁ గలఁ డటంచు
శత్రుభీకరమూర్తు లౌక్షత్రపాత్ర
వరులతో మంతన మొనర్చి వరుసతోడ.

క. సరగునఁ దమదుర్గస్థల
వరభూములయందు సకలవస్తుప్రతతుల్
పరిపూర్ణస్థితి దనరం
గరితురగభటాళు లుంచె గాఢస్ఫురణన్. 135

శా. భూనాథోత్తము యొక్కవింత గల దాభూభర్త గోదావరీ
స్నానార్థం బరుదెంచు వేగుఁ గని కొండం గల్గుపాశ్చాత్యనీ
కానీకంబులు జుట్టుముట్టుటయు శౌర్యస్ఫూర్తి శోభిల్ల వే
గానన్ నల్గురుక్షత్రియుల్ గణఁగి వీకంగూల్చిరమ్మూఁకలన్.

మ. అదియుంగాక మహావిచిత్రములు దేవాయొక్కపాత్రుండుబు
ట్టెస్థిరమౌఖడ్గహతిన్ మహీరుహముఖండించెన్ మహాశ్చర్యసం
పదఘోటిందుమికించెనొక్కడుఘనాంభస్సేతుమధ్యోర్వియా
సదయుండెంతయు మెచ్చివారికొసగెన్నద్భూషణవ్రాతముల్.

తే. అలపదార్థురరాజులే యిలను వేడ్క
నిట్టిక్షత్రియపాత్రులై పుట్టిరొక్కొ
కా దనిన నింతదోస్సారగరిమ గలదె
కృష్ణరాయక్షితీంద్ర సత్కీర్తిసాంద్ర. 138

ఆ. విన్నకన్న కొన్ని వింత లెంతయు మీకుఁ
దెలుప వలయుఁ గానఁ దేటపడఁగ
విన్నవించినార మిన్ని యాకర్ణించి
కొంచె మనక చిత్తగించవలయు. 139

వ. అని యివ్విధంబునఁ దెలుపుచారుల వాక్యంబు విని యద్భుతంబున నమ్మహీరమణుండు బహుమానం బొనరించి వారలం బంచి యప్పాజి మొదలగు మంత్రులఁ గాంచి సముచితప్రకారంబున నిట్లనియె. 140

ఉ. దిక్కులఁ గల్గువార్తలట తేటపడ న్వినినట్ల యయ్యెఁగా
నిక్కడ సేయఁగల్గుపను లెయ్యవి తెల్పుఁడటన్న నెంతయుఁ
మక్కువతోడ నిట్లనిరి మంత్రిశిఖామణు లానృపాలుతో
వాక్కులకంతకంతికరవల్లకిసల్లలితోక్తివైఖరిన్. 141

తే. వీరనరసింహరాయకుమార నీదు
పేరు విన్నంత గజరాజు బెగ్గడిలఁడె
యిల జగన్నాథభక్తుఁడై వెలయునతని
నెలమి దయసేయఁ దగు నీకుఁ గృష్ణరాయ. 142

క. దేవబ్రాహ్మణభక్తి
ప్రావీణ్యము గనినయతనిబంధుత్వమునన్
భావింపుము సత్కీర్తుల
శీవిగ నెదిరింపుమయ్య ఢిల్లీశ్వరుతోన్. 143

ఉ. నావుఁడు గృష్ణరాయనరనాథుఁడు మంత్రులమాట కెంతయున్
భావమునం జెలంగి నిజబంధుతతిం బిలిపించి మేటిసం
భావనఁ జేయుచున్ ఘనతఁ బంతిని విందొనరించి సర్వసే
నావళితోడఁ గొల్చినధరాధిపవర్యుల గారవింపుచున్. 144

చ. మెలుగుకడెంబులుం దళుకు మించినకంఠసరుల్ దురాయులున్
సరిపెణలుం గరంబులున్ నాల్గునగల్ చరణాంగదంబులుం
దురగములాదిగాఁగ దయతో బిరుదుల్ వెలయంగనిచ్చె నం
దఱికి నృపాలశేఖరుఁ డుదారముదారచితోక్తివైఖరిన్.

మ. పురసంరక్షణదక్షు లౌ జనులకున్ బుద్ధిస్థితుల్ చెప్పి భూ
సురసందర్శితదివ్యలగ్నమహిమల్ బొల్పొంద నందంబుతో
స్థిరశౌర్యోన్నతిజృంభమాణగరిమన్ దిగ్జైత్రయాత్రామతిన్
వెరవొప్పం బురిచెంతల న్వెలిగుడార్వేయంగఁ బంచెన్వెసన్.

ఉ. పంచి సమంచితస్థితి సభాసదుల న్విలసత్కృపా న్విలో
కించి ధరామరేంద్రులనుఁ గీర్తిచెలంగ సమస్తవస్తువుల్
మించినవేడ్కఁ దానము లమేయగతిన్ ఘటియించి విస్ఫుర
త్కాంచనభూషణావళితతద్యుతిరంజితదివ్యమూర్తియై. 147

చ. వరమతి సద్గుణప్రకటవైభవనిర్జితశారదాంబ యా
తిరుమలదేవి కప్పురపుదీవెనవీడె మొసంగి పంపఁగా
నరవరమౌళి దివ్యశకునమ్ములు గన్పడ భద్రదంతిపై
సరగున నెక్కి ఛత్రమును చామరము ల్మెఱయంగ నెంతయున్.

సీ. అనవద్యచిత్రవాద్యస్వనంబులతోడ
భేరీవిరావము ల్భోరుకలఁగ

గంధేభఘీంకారఘనతరధ్వనితోడఁ
దురగహేషారవస్ఫురణ మెనయ
వరభూసురాశీరవప్రభావముతోడ
వందిమాగధశబ్దబృంద మొనర
సకలాభరణపంక్తి చకచకద్యుతితోడ
సురుచిరాయుధదీప్తి సొబగు మీఱ
తే. సరసమన్నీలు దుముదార్లు చతురవితత
సకలసేనాసమేతులై సందడింప
రమణఁ జెలువొంది రాజమార్గమున వచ్చె
రమ్యగుణపాళి శ్రీకృష్ణరాయమౌళి. 149

తే. అతనిమహిమకుఁ జాల నద్భుతము నొంది
విరులవానలు గురియించువేల్పు లనఁగ
విమలసౌధాగ్రములనుండి వేడుకలర
సేసజల్లిరి పురిలోనిచెలువ లపుడు. 150

వ. తదనంతరకథావృత్తాంతం బెట్టిదనిన. 151

క. దివిజేంద్రతనయహరణా
రవిసుతసంరక్షణాతిరాజత్కరుణా
ప్రవిమలవాల్మీకివచః
కవనస్తుతిభరణ కీర్తికలితస్ఫురణా. 152

ఉ. రావణకుంభకర్ణరణరంగమహాంగణలీఢగాఢబా
ణావళిదీప్తిరాజితదిశాంతరశాంతిరసైకవిస్ఫుర
ద్భావసమాధిగమ్య నిజభావనిరంతరసంశ్రితావళి
శ్రీవిభవప్రదానచణసిద్ధభుజోర్ధ్వ మహీధురంధరా.

భుజంగప్రయాతము.

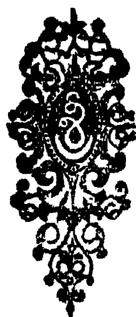
విరాజత్సదార్వీటి వేంగక్షమాధీ
శ్వరస్తుత్య సన్నీతవైరిప్రభావా
ఖరారీ కుభృత్కన్యకావర్ణ్యనామా
శరశ్చంద్రికావాససన్మందహాసా. 154

గద్యము. ఇది శ్రీమదోరుగంటి కాశీపతిసద్గురు రాజయోగీంద్ర చరణారవింద మనోవిహార నిరంతరానందకర రాజయోగ సామ్రాజ్యలక్ష్మీదురంధర స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జ్ఞానప్రసూనాంబికా కాళహస్తీశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షణప్రసాదా సాదితకవితాచమత్కార ధూర్జటిపౌత్ర కాళయామాత్య లక్ష్మ్యంబికాదత్త పోలనమంత్రిగుర్వమాంబికా కుమార ధూర్జటిప్రణీతం బైన శ్రీకృష్ణరాయవిజయం బనుమహాప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ ర స్తు.

కృష్ణరాయవిజయము.

తృతీయాశ్వాసము.

చినవేంకటరాయ ధ
రాచక్రేశ్వర మనోబ్జరాజద్భృంగా
యాచతురాననవినుత
ప్రాచుర్యగుణాలవాల రామకృపాఢ్యా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

క. ఇటువలెఁ బురంబు వెలువడి
పటగృహమున నిలిచి ఘనశుభప్రదవేళం
జటులచతురంగసేనా
ర్భటు లెసఁగ న్నడిచె దిశలఁ బ్రతిరవ మడరన్. 3

మ. చని ప్రాగ్దక్షిణపశ్చిమోత్తరవిదిగ్జాలంబునన్ వైరివీ
రనృపాలావనిఁ జుట్టుముట్టికొని యారాజ్యంబునం గల్గుగో
ధనము ల్మందలతిమూఁక లాఁగినను మాద్యల్లీలతో సర్వసై
న్యనిరూఢిం దదధీశు లెంతయును జన్యప్రౌఢిమం గ్రమ్మినన్.

సీ. రటితదిక్తటనట త్పటుపటార్భటులతో
ఘోరమైనతుపాకిగుండ్లచేత
దవ్వుదవ్వున హెచ్చి రివ్వురివ్వున వచ్చి
ప్రసరించురాచూరిబాణములను

పెల్లుగా వెస జిత్తజల్లుగా వెదజల్లు
పెంపరుల్ బెంపారునంపగముల
ఘాటీగతి నటింప మాటికి సూటిగా
నాటుకోఁబల్లెంపుటీటిగముల
తే. నఱిమి తఱిమిన భయమున విఱిగి జరగి
నిజబలంబుల ధాకకు నిల్వలేక
శరణు జొచ్చినవారలఁ గరుణఁ జూచి
యచటిదుర్గస్థలంబుల నాక్రమించి. 5

వ. అనంతరం బొక్కహూరుమత్తున నుమ్మత్తూరు శివసముద్ర స్థలంబుల నెసంగు గంగరాజునొడయల నోడించి తదీయ స్థలంబున నాణెంబులు, బలియించి శ్రీరంగపట్టణంబు నిరీక్షించి యక్కడినుండ గ్రక్కున నెక్కటిమూఁకల వెక్కసపు బరాక్రమక్రీడల దిక్కులు గ్రక్కదల సంకులసంరంభసైన్య నాయకుం డగు సంపులనాయకునిం గటాక్షించి చంచత్ప్రతాపంబు మెఱయ రయంబున విజాపురంబు గడిదుర్గంబుల చాయం జను దెంచుసమయంబున. 6

ఉ. శ్రీల వెలుంగునానృపతిశేఖరుఁడాడికి నిల్వ కెంతయుఁ
జాలినిఁ బొంది యచ్చటిరసాతలనాయకు లాత్మలన్ మహాం
దోళనమంది కోటలును దుర్గములుం గయికొమ్మటంచు ను
ద్వేలభయంబునన్ శరణు వేడుచు కానుకలిచ్చి మ్రొక్కినన్.

క. శరణాగతరక్షణఘన
బిరుదాంకుఁ డతండు వారిఁ బ్రేమం గనుచుం
గరుణించి తత్పురంబుల
నెఱయం దనబలము లుంచి నిండినవేడ్కన్. 8

వ. ఇవ్విధంబునఁ బ్రతిదినప్రవర్ధమాన శౌర్యధైర్యధురీణుండగు
నమ్మహీమండలాఖండలుండు తొంటి రఘుమహారాజుచం
దంబున నిఖిలరాజులు తనకు హస్తగతంబులు సేయు నాద
వని ముదుగల్లు రాచూరు మొదలైన మహాస్థలంబుల నిజ
బలంబు లుంచి మించి గోలకొండపురంబుపై నుద్దండ వేదండ
కాండభటప్రకాండంబులతో నురువడించు నవసరంబున. 9

ఉ. ఆగజవాజిబృందముల కాభటకోటుల కానృపాలుబా
హాగురుశౌర్యధైర్యముల కాత్మ గలంగుచు విన్నమాత్రనా
హా గణుతింపశక్యమె యహర్నిశముఁ భయమందియుండిర
య్యాగరనాముదానగరియందు విజాపురి గోలకొండలోఁ.

తే. లక్షగుఱ్ఱంబుతోడను లక్షణంబు
మెఱయ బీరాన మూఁడింఢ్లతురకదొరలు
కృష్ణవేణికి నీవలఁ గృష్ణరాయ
నృపున కెదురుగ జనుదెంచి నిలిచి రపుడు. 11

చ. నిలిచినవార్త వేగరులు నిక్కముగాఁ దనమ్రోలఁ దెల్పినఁ
జెలఁగి భళీ తురుష్కతతిచెంతకుఁ జేరినయంత వచ్చునే
కలఁగి తొలంగి పోయెదరుగాక మదీయబలంబు ముంగలఁ
నిలువఁగనేర్తురే యనుచునిశ్చలధైర్యమునన్ వెలుంగుచుఁ.

తే. అపుడు కొలువయి కొలిచినయమరనాయ
కులను మన్నీల నందఱఁ బిలువ నంపి
సకలబహుమానము లొనర్చి జనవరేణ్యుఁ
డప్డుఁ తురకలవృత్తాంతమెల్లఁ దెలుప. 13

మ. విని యాభూవరకోటిలోన ఘనదోర్వీర్యప్రభావుండు బం
ధునృపాలప్రబలుండుయుద్ధములయందుఁ స్వామికార్యంబునం

దున యజ్ఞుండగు పెమ్మసానికులచంద్రుండైన యారాయలిం
గనృపాలాగ్రణి బల్కె సంగరకలాకౌతూహ లాయత్తుండై.

చ. తురక లనంగ నెంత పటుదోర్బలలీల వధింతు వారలన్
గుఱుతుపడం గుడార్లు దెగఁగోసెద బోఁజులలో మెలంగెదన్
నరపతిచంద్ర యెంతయుఘనంబుగ దేవరవారిసొమ్ము ది
న్నఋణము దీర్చుకోఁగలిగె నన్ గృపఁజూడు మటంచుఁ
బల్కెనన్. 15

తే. అప్పుడు సభలోనఁ గలిగిన యఖిలరాజ
సుతులు మన్నీలు మిగుల నద్భుతముగాఁగ
ఘనతరస్థైర్యశౌర్యము ల్గనపడంగఁ
బల్కి రెంతయు సంతోషభరితు లగుచు. 16

క. ఆనృపమణిపర్యంతము
రానిత్తుమె శౌర్యమహిమ రంజిల నిఁకెగో
ప్రాని విరోధుల గెల్తు మ
నూనపరాక్రమధురీణ యుర్వీరమణా. 17

సీ. గుదులుగుదుల్ గాఁగ గ్రుచ్చియెత్తుదుముగా
పెల్లుగా వాలారుబల్లెములను
చేబల్మిచేఁ గ్రమ్మి చిమ్మివైతుము గదా
నోట చంటుకొనంగ నీటిమొనల
తెంపుతో గుంపులై తెగ నేయుదుము గదా
తఱుచైన శరపరంపరలచేత
జముదాడి యని తోఁచ జముదాడి పోటులం
గూలఁద్రోతుము గదా ఘోరలీల

తే. కరుల హయుల ధరాస్థలి దొరల దొరల
ముష్కర తురుష్కహయుల ఖానుష్కవరుల
చెఱకుతుంటలరీతిని నఱకఁ గల్గె
కరములు కరమ్ము గల్గుఖడ్గములు గములు. 18

క. అని కొలిచిన వారందఱు
ననుపమశౌర్యములు మెఱయ నాడినమాటల్
విని యాభూమీరమణుఁడు
ఘనతరకౌతూహలంబు గడలుకొనంగన్. 19

తే. మీర లందఱు నటువంటిశూరవర్యు
లౌర కావున మాకు విచార మేమి
కార్య మొనరించి జయలక్ష్మిఁ గాంచుఁ డనుచు
వీడెము లొసంగె వేత్త్వేఱ వేడ్కమీఱ. 20

తే. అటుల సమ్మానములు గాంచి యఖిలనృపులు
రణసముత్సాహములు మది రంజిలంగ
విభవ మలరంగ నవ్వేళ విశదలీల
శిబిరములు జేరి సుఖనిద్రఁ జెంది రంత. 21

క. ఆవృత్తాంతము చారుల
చే విశదముగాఁగ విని వజీరులు మురుగుర్
భావంబుల నాలోచన
గావింపుచు భయము జెంది కళకళపడుచున్. 22

చ. కొలఁది యెఱుంగ కిట్లు మనగుట్టుపుఁ బొఁజులతోన కృష్ణ కీ
వల నిటఁ జొచ్చి రాఁదగదు వచ్చితి మెక్కడ బోవవచ్చు కే
వలనృపమాత్రుఁడే తలఁప వారిజనాభునియంశజుం డతం
డలిగిన నెంతవారలకునైన రణం బొనరింప శక్యమే. 23

తే. లక్షలకొలంది భటజను లక్షయప్ర
తాపధారేయు లానృపోత్తమునిఁ గొల్చి
యేకమనమున నున్నవా రెంచి చూడ
లక్షగుణ్ఱంబు గాదె బలంబు మనకు. 24

తే. ఏనుఁగులు వేయి బొందిలీ లెంచి చూడ
లక్షపెండారు లొకలక్షలక్షతురక
లిచటిబల మానృపాలున కెంచ భటులు
నాఱులక్షలు హారు లర్వదాఱువేలు. 25

తే. వఱలుకరు లొకరెండువే లరసి చూడ
రాజులును వెలమలుం గమ్మప్రజలు ఘనులు
గలుగురాయలతోఁ బోరి గెలువ మనకు
వశమె యైన ఖుదా యున్నవాఁ డటంచు. 26

క. తమతమ హెచ్చరికలతోఁ
గమకంబున నుండి రంత ఘనతరశౌర్య
క్రమమున నుభయబలమ్ములు
సమరమునకు మొనసె నపుడు జనములు బొగడన్. 27

సీ. నడయాడుకొండలవడువున వేదండ
తండంబు లొండొండ మెండుకొనఁగఁ
గడలితరంగల బెడగారుచందానఁ
గాండప్రకాండముల్ కడు నటించ
వెదురుగుంపులె వెల్లివిరిసిన ట్లైతెంచె
ననఁగ బల్లెము లీఁటె లతిశయించ
నంచ లంబరమున మించిన ట్లంచిత
చ్ఛత్రచామర సితచ్ఛాయ లలర

తే. ఘంటికాకింకిణీఘుణంఘుణవిరావ
భూరిభేరీరవంబులు బోరుకలగ
రాయబలములు నడిచె గుట్టింపుదొరల
పౌజుపై దేవగణములు ప్రస్తుతింప. 28

వ. ఇట్లు దార్కొని యొండొరుల మార్కొని తమతమ దొరల నామాంకనంబు లగుబిరుదులు జేర్కొని తొలుదొల్త యలబలంబు లెసంగయలగోలుబలంబులు తుపాకులవెళవెళ లు పెట్లుగ్రోవులపెటపెటలు జబురుజంగుల ఫిరంగుల ఢిమ ఢిమలు ఢమామీల ఢమఢమలు బాణాపుంజివ్వల జిఱజిఱ లు బాణంబుల బిఱబిఱలు మనంబులం బుట్టు చిఱచిఱలు శింజినీటంకారంబులు పరస్పరహుంకారంబులు నన్యోన్య పురస్కరణంబులు నితరేతరతిరస్కరణంబులు వివిధరోషణం బులు నెఱయ ఖడ్గాఖడ్గి దండాదండి బాహాబాహిం దాం కుచుం బెనంగుచుం బాయుచుం గ్రమ్ముచు డాయుచు నడ చుచుం గ్రుమ్ముచుం జిమ్ముచు నెట్టుచుం దచ్చునలమెచ్చుచు హెచ్చుచుం జొచ్చుచు నీంటెలం గ్రుచ్చుచు బల్లెంబులం గ్రుమ్ముచు కేడంబులం బమ్ముచు శిలల నుప్పచు నెరలి నప్పచు తేజీల నడపుచు నేజాలం గెడపుచు లకోరీలం దునుముచుం గొండొకసేపు రెండుబలంబులుం గన్నులపం డువుగ చండశౌర్యంబులు వెలయ భండనం బొనర్చునెడం దడబడక కడువడిం గినుక వొడమి యొక్కుమొగి రక్కసు లనందగిన వెక్కసపుమొక్కలపుతురుష్కులు ధానుష్కకౌ శలం బడరం జనుదెంచురయంబు గన్గొని సంరంభంబునం

బెమ్మసాని రామలింగనృపాలుండు కృష్ణరాయక్షమాకాంతున కిట్లనియె.

పంచచామరము.

పరాకు రాకు రాకు మంచుఁ బారసీకభూపతుల్
చిరాకు మీఱ దట్ట మైనసింగణీలకోరులన్
జిరాగుటాల వేసి డాసి చిల్లుపొల్లు జేయుచున్
నిరాకరించి మించి వచ్చు నేర్పుఁ జూచితే నృపా. 30

ఉ. పంతముతో హుటాహుటినిఁ బౌఁజులలోపలఁ జొచ్చి సైన్యమిం
తింతలు గాఁగ ఖడ్గహతిఁ డెంచెద దేరిజత్రాళ్ళ మీర తీ
చెంతనె యుండి కన్గొనుఁడు శీఘ్రముగాఁ బరవీరరాజులన్
దుంతవయాళికానిపురిఁ ద్రోచెదఁ జండపరాక్రమోన్నతిన్.

క. మీరాసమయంబున జయ
భేరీరావములు చెలఁగఁ బృథుతరసైన్య
శ్రీ రాజిల దఱిమినచోఁ
జేరరె తమసీమలకును జెల్లాచెదరై. 32

మ. అనుచుం బల్లెము కేలఁ బూనుకొని శౌర్యారూఢులౌ కమ్మవా
ర్వేను వెంటం బదివేలు బల్లెములతో విఖ్యాతశౌర్యోన్నతిం
జను దేరన్ ఘనసింహరావములరన్ దత్సైన్యముం జొచ్చి హె
చ్చినధైర్యంబునఁ బారసీకతతులం జెండాడె నుద్ధండుఁడై.

మ. మొనకు న్వచ్చినవిచ్చుకత్తులసివేము స్తీదు మేల్ రౌతులన్
దునుమాడంగను గల్గిపార్శ్వములయందుం గ్రమ్మునశ్వమ్ములన్
దనబల్లెమ్మునఁ గ్రుమ్ముకమ్ముచు వెన్కన్ దారసిల్ జోదులన్
గని దూరంబు దొలంగఁ జేయుఁ బటుదోర్గర్వంబ ఖర్వంబుగన్

క. ఆదండధరుఁ డటంచున్
గోదండధరు ల్గలంగఁ గుటిలారిమహా
వేదండతతులఁ గూల్చెన్
వేదండ నిజాస్త్రనృపులు వేడుకఁ జెందన్. 35

క. ఘనశరతతులం దనసా
ధనగతుల న్విసరి రిపులు తల్లడిలఁగ హ
త్తినరయమునఁ దఱుముచుఁ గ
త్తి నతఁడు దేరిజపుత్రాళ్ళ దెగఁగోసి వెసన్. 36

వ. అట్టహాసంబు జేయునతని బెట్టిదంపుదిట్టతనంబు నడుజిట్టా డుచు గుట్టుచెడి యట్టట్టు మెదలం గూడకతట్టింబడినపులుఁ గులగతి గొట్టుమిట్టాడి పట్టపుదొరలు దెరలుం జూచుసమ యంబున రయంబున నవ్విధంబు గనుంగొని కృష్ణరాయ ధరానాయక హరిసాయకుండు చండశౌర్యంబున నుద్దండ వేదండసమారూఢుం డగుచునుభయచామరచ్ఛత్రమరకత కేతనప్రభలు వెలయ నలువదేను వేలగుఱ్ఱంబులు నాలులక్ష లపదాతివర్గంబు నిన్నూఱుఘటంబు నేనుంగులుం గొలువ నొక్కనిబ్బరంబున సింహనాదంబులు రోదోంతరంబులు నిండం దఱుముచు, జయభేరికాతాడనంబు గావించ ని యోగించిన. 37

మ. జలధు ల్ఘూర్ణిలె దిక్కరు ల్బెదరెఁజాంచల్యంబునొందెఁ ధరా
స్థలి ధాత్రీధరసంఘము ల్గదలె పాతాళంబు స్వర్లోకమున్
గలఁగెన్ శత్రుభయంకరప్రకటదోర్గర్వస్ఫురత్కృష్ణరా
యలసద్భేరిధణంధణస్వనము లాశాంతంబులం బర్వఁగన్.

తే. అటుల జయభేరికారవం బతిశయించఁ
జెలఁగి చనుదెంచునతనికో ల్తలకుఁ గాఁగఁ
జెదరి బెదరి కలంగి కన్ జెదరి తొలఁగి
గచ్చువిచ్చయ్యెఁ బారశీకవ్రజంబు. 39

వ. అయ్యవసరంబున. 40

ఉ. వాహినిఁ గూర్చి నీవు శరపాళి విరోధుల ముంచితౌ నృపా
వాహినులందు నెన్నఁదగు వాహినిగానె భవత్సహాయ నై
యీహరులన్ శరార్తినలయించెదఁ జూడుమటంచు నెంచెనో
నాహరినీలనీలసలిలావృతిఁ గృష్ణయు నిండె నెంతయున్. 41

క. కొండలము మిగుల మదిలో
నాందోళన మంది తురక లకట ఖుదా నే
మందము సీమలకుం జను
టందము గా కిచట నిల్వనగునే మనకున్. 42

ఆ. ఎందుఁ జనఁగ రానియిక్కట్టు ప్రాపించెఁ
గృష్ణ రాఁ దొడంగెఁ గృష్ణరాయ
లివలఁ దఱుమఁ జొచ్చె నెంతయు వెఱపించఁ
బోయి వెఱచుకొన్నచాయ యయ్యె. 43

ఆ. పదరి కృష్ణ దాఁటి పదపద మని వచ్చి
యొక్క మన్నె వాని కోర్వ లేక
తిరిగినట్టు లయ్యెఁ దెలియంగ రాయల
యెదుటఁ బడినరిపులు బ్రదుకఁ గలరె. 44

తే. వెనుక ముందైనయంతనే వెనుకముందు
దోఁచకున్నది నది దాఁటి తొలఁగు టరిది

యనుచు మంత్రులు దాము నన్యోన్యచింత
నాత్మలోఁ గుంది కడ లేనియార్తిఁ జెంది. 45

సీ. తురకవేషము మాని తోర మౌ కర్ణాట
కపు వేషములు వేసి కదలువారు
దండిదరికివచ్చెఁ జెండె నీతఁడు మించి
పొండి యనుచుఁ బాఱిపోవువారు
వేగుజూచెద మంచు వెగవెగఁ జనుదెంచి
దూర మేఁగుచుఁ బొదల్ దూఱువారు
వెనువెంటఁ దగిలెను వీఁడె వీఁడె యటంచు
గొబ్బునఁ బఱచుచుఁ గూలువారు

తే. సారెసారెకుఁ గర్తాలు దూఱువారు
నై కలంగి యథాయథ లగుచుఁ జనిరి
మదహయగజంబు లటుబెట్టి మొదటిదొరలు
ఒక్కవిధమున నది దాఁటి యుఱికి రపుడు. 46

తే. అతుల జయలక్ష్మిఁ గైకొని హరులకరులఁ
బరులధనపంక్తులను దనవశము జేసి
వెలయు శ్రీకృష్ణరాయల విభవగరిమఁ
గాంచి కన్నుల పండువుగాఁగ నపుడు. 47

తే. సరససాహిత్యరచనవిస్ఫురణ మెనయ
సారమధురోక్తి మాదయగారిమల్ల
నార్యుఁ డలయల్లసాని పెద్దార్యవరుఁడు
ముక్కుతిమ్మన మొదలైనముఖ్యకవులు. 48

క. వినుతించి రపుడు వారికిఁ
గనకాంబరభూషణములు ఘనత నొసఁగి యా

జనవరుఁ డప్పాజిఁ గనుం
గొని యిట్లని పలికె నపుడు కుతుకం బలరన్. 49

చ. విరిగినవైరులం దఱిమి వేగమె వారలసీమ లెల్ల సు
స్థిరమతి నాక్రమింపవలదే యను డానెఱమంత్రి బల్కెఁ భూ
వర యిది వేళగాదు పౌరవం జననిచ్చి కెలంకులందు స
త్వపు లగుశాత్రవుల్ గదియవై పుదొరంగ దెయెంతవారికిన్.

తే. భూమిపాలక గజపతి సీమలోన
గలుగువారల మించి మార్గములయందు
నెందు ముట్టడి గావించ నెంచ మనకు
రస్తుసామగ్రి జేరుట దుస్తరంబు. 51

క. తూరుపునం గలగజపతి
వారిదళమునెల్లఁ దెచ్చి వరుసన్ జయల
క్ష్మీరమణిఁ జెందు మనవుడు
భేరీభాంకార మడరఁ బృతనాయుతుఁ డై. 52

తే. తనప్రతాపప్రకాశంబు దనర బంధు
జనమనఃపద్మనికరరంజన మెలర్ప
నహితకువలయవరగర్వ మణఁగ నుదయ
గిరికి వేవేగ నయ్యినుం డరుగఁ దెంచె. 53

క. వచ్చి చతురంగబలములు
విచ్చలవిడి నాల్గుదిశల వెలయఁగ నిలిచెన్
మెచ్చులరఁగ దనమహిమ వి
యచ్చరు లచ్చెరువుతోడ నభినుతిసేయన్. 54

సీ. ఏచాయఁ గనుఁగొన్న హేరాళ మై తోఁచు
గంధాంధసింహాళగజచయంబు

నేవంక నీక్షించ హేషారవోదీర్ణ
గాంధారకాంభోజకాండవితతి
యేదారిఁ జూచిన నాదారిన తుపాకి
బలువైన జబురుజంగులు ఫిరంగు
లేదండ గణుతించ వేదండకరచండ
కోదండధరభటకోటి పటలి
తే. యెచటఁ జూచిన బల్లెంబు లీఁటెగములు
గలుగు రాయలదళ మెల్లఁ గలయ నెంచి
యుదయగిరిచెంత నుదయించె నొక్కవింత
యనుచు దుర్గములో మంది యళుకుఁ జెందె. 55

క. అభిమానమునకుఁ గా న
య్యిభరాజుజనంబు బోరె నెంతయు బాహా
విభవం బెలర్ప సేనా
రభసమ్మున కెదిరి కృష్ణరాయలతోడన్. 56

క. దుర్గమ మగునాదుర్గ మ
నర్గళగతి దేయుటకు నహర్నిశము మహా
దోర్గర్వమునన్ నానా
మార్గములం బోరి రపుడు మాద్యద్ధతులన్. 57

సీ. కోటలు దుర్గముల్ గొనుచు దోఁగపటుబల
ఘాటిచే మించునార్వీటివారు
కంటకాహితకంఠలుంఠనోద్ధతలీల
దంటలై తగుతోరగంటివారు

నిబ్బరంబుగ శత్రునికరంబు నణఁగించి
ధీరులై మించుగొబ్బూరివారు
చాల దోర్బలలీల సమదారిసంఘంబుఁ
దూలించి వెలయునందేలవార
తే. లాదిగాఁ గల్గురాజులు మేదురగతి
తుళువదొరలును బోయలు దురుసు గాఁగఁ
బ్రతిదినంబును ఘోర మారణ మొనర్ప
నిలిచి పోరాడె గజపతిబలము లపుడు. 58

ఉ. ఠీవిగ నొసవారును కడింది రహిన్ వెలుగోటివార లా
రావెలవారు గూడుకొని రాత్రి బగల్ చతురంగసేనతో
నేవగఁ జూచినన్ దెలియ నెంతయశక్యము గానిదుర్గమా
భూవరమౌళి గాంచి యొకపూఁటనె దీసెద నంచు నుగ్రుఁడై.

ఉ. దిగ్గున లేచి సాహసము తేటపడన్ మునుమున్న గాఁగఁ దా
నగ్గలికన్ జెలంగువిధ మంతయుఁ గన్గొని రోషచిత్తుఁడై
లగ్గల కెక్కి రందఱు బలంబు చలం బలరన్ రవంబులన్
దిగ్గజముల్ వడంక బలు తెంపున గుంపులు గూడి యుద్ధతిన్.

క. తనధాటి కళుకుచున్ గ
క్కున దుర్గము డిగ్గి కావుకా వనువారిన్
గనుఁగొని యాభూరమణుఁడు
ఘనతరకారుణ్యరసము గడలుకొనంగన్. 61

తే. జడియకుఁ డటంచు నభయహస్తం బొసంగి
యమ్మహాదుర్గమహిమకు నద్భుతంబు
నొంది యచ్చట నాప్తుల నుంచి యవల
జనియె నుద్దండశౌర్యప్రచండుఁ డగుచు. 62

సీ. అట కందుకూరు బెట్టదిరె కాహళశంఖ
భేరీవిరావముల్ భోరుకలఁగ
ఆవల కొండవీ డలరి దిక్తటనట
త్సేనారజోవ్రజశ్రీలు వెలయ
మఱికొండపలిఁ గలంగె రటన్మదేభేంద్ర
ఘంటికాఘణఘణంఘణలు జెలఁగ
ఆమీఁద వినుకొండ యల్లాడె భటసము
ద్భటసింహరవమహోర్భటులు దనర
తే. వెండియును గల్లుకోటలు వివిధదుర్గ
తతులు తముఁ దామె విడిచి కొండలకుఁ జేరి
రచటిగజపతివారిసైన్యాధినాథు
లలనృపాలునిదాడికి నిలువలేక. 63

తే. ఎదుర గాంచనముద్రలు ముద మెలర్పఁ
దెచ్చి వేవేగఁ జేతి కందిచ్చువారు
శరణు వేఁడుచు సాష్టాంగ మెఱఁగువారు
నైరి యుత్తరమునఁ గల్లునట్టిదొరలు. 64

వ. ఇవ్విధంబున నిఖిలస్థలదుర్గశైలదుర్గంబులు హస్తగతంబులగు
టయు నందందుఁ గ్రందుగ నిజసైన్యంబు లుండ నియమించిన
దర్పంబున నముదానగరంబుపయి గరంబు దురంబు సేయం
దలంచి యప్పురంబు నలుదెసలుం జుట్టుముట్టినం బెట్టదరియు
బెదరియుఁ జెదరియుం దజ్జానపదవర్గంబు పలుదెసలం బాఱి
మీఱినరాగంబున నచ్చటియవనబలంబు లెసంగ చలంబు
నఁ గోట వెడలి వడిం దలపడినం బోరు ఘోరం బై
కౌరవపాండవరణంబునుంబోలి గాంగేయకుంభజాతదుశ్శా

సన నీరలక్ష్మణ కర్ణ శల్య హారణకారణం బై రామరాక్షస యుద్ధంబునుం బోలి ఖరదూషణబలకబంధసంబంధ హారివర ప్రహారణధురీణం బై కృష్ణదానవసంగ్రామంబునుం బోలి మాగధ బల దంతవక్త్ర కేశి శిరఃఖండనప్రచండం బై భంగంబు లగుమతంగజంబులు పాటితంబు లగు ఖేటకంబు లు పాతనంబు లగు కేతనంబులు తొఱఁగుగాత్రంబులు విఱుగుఛత్రంబులు స్రస్తంబు లగుచామరంబులు నష్టంబు లగు తోమరంబులు పాటితంబు లగుకపాలంబులు నిరంతరంబుగ మెఱయు నయ్యుద్ధవిడికి నోహటించి చలించి పలాయమాను లగుపారసీకుల ననేకులం గాందిశీకు లని యెంచి బ్రతుకుదు రుగాక యని యుపేక్షించి తదీయస్థలంబున జయధ్వజం బెత్తించి పదిలంబుగ దళంబు హత్తించి జయోత్సాహంబున మించి గజపతి యున్నదేశంబునకుం గమకంబునం దమకంబు మీఱం జననెంచు నమ్మూరురాయరగండప్రచండ బిరుదాంకుం గనుంగొని యనంగునిమామగురునిం ద్రేణి సేయం గల సుధీచమత్కారంబున వెలయు సాళ్వతిమ్మరుసు మంత్రిపుంగవుం డిట్లనియె. 65

చ. ఇతరులు శక్తులే తలఁప నేదులశాహునిజామశాహులన్
గుతపనమల్కునుఁ గెలిచి గొబ్బున సర్వగిరీంద్రదుర్గముల్
జతురతఁ గైకొనన్ ధర నసాధ్యము నీ కిఁక గల్గ దైన నం
చితయశ యొక్కవిన్నపముఁ జేసెద వేడుకఁ జిత్తగింపుమా.

ఉ. తిన్ననిదనంబునన్ గజపతిం గెలువం జను టొప్పు గాక యా
పన్నశరణ్య శైలవనపంక్తులు దాఁటి తదీయసీమలో

న న్నిలఁ జూచి వారలు ఘనంబుగ మార్గము లడ్డగించినన్
సన్నుతశౌర్యరస్తు మనసైన్యము జేరుట దుస్తరంబుగన్. 67

చ. అనుటయుఁ బిన్న నవ్వునగి యప్పయి దెంతటికార్యమయ్య యా
వనగిరు లెంత వస్తుతతి వచ్చుట యెంత సమస్తదేశముల్
మనకు వశంబు లయ్యెఁ బదమా ముదమానుచు సంశయంబు నె
మ్మనమున మానుచుండి విజమంత్రి సమానయటంచుఁ బల్కుచున్.

క. ఆవీరనృసింహాధరి
శ్రీవరనందనుఁడు రణదతిస్ఫుటభేరీ
రావములు చెలఁగ నడచెన్
దేవతలు నుతింప గజపతిన్ గెలుచుటకై 69

క. చనుచోఁ జితాపుఖానుం
డను వాఁడు ధరాధరాంతరాంతరసీమన్
గనుమలలో నలువదివేల్
ఘనశార్ఙ్గధరుల్ చెలంగఁ గలహ మొనర్పన్. 70

ఉ. నాలుగుదిక్కులం గవిసి నట్టడవిం జరియించు నచ్చమూ
పాళి గలంగ బల్లెముల బాణములన్ మెఱుఁగీఁటెగుంపులన్
రాలఁ దుపాకులం బలుఫిరంగుల భంగము నొందఁజేసి గ
గ్గోలుపడం గడంగి యొలగోలుబలంబు చలం బెలర్పఁగన్.

క. ముంగల నెసంగ రంగ
త్తుంగతురంగేంద్రఖురవిఘాతరజంబుల్
నింగిఁ జెలంగఁ గళింగధ
రాంగణమున నిల్చె రాయ లద్భుతమతియై. 72

పంచచామరము.

చితాపుఖానుఁ డంగడించి చిచ్చు నార్చు నేర్చి వ
చ్చితింగదా ముదంబు మీఱ శీఘ్రు మీగజాధిపుఁ
నితాంతకీర్తి ధాత్రిలోన నిండ గెల్చెదఁ ఘన
ప్రతాపదీధితిం దిగంతభాగముల్ విరాజిలఁ. 73

తే. అనుచు పొట్నూరిసింహాద్రి కరుగు దెంచి
సకలచతురంగబలములు సరగ నపుడు
పరభయంకరవైభవప్రకటలీల
పాళె మిడియించె వేడ్క నప్పార్థివుండు. 74

సీ. కెంధమ్మిచెంగల్వచందమ్ములం గెల్వఁ
జెల్వైనకెంబట్టుజిగిగుడార్లు
రంగారుబంగారుసింగారము లెసంగు
మేలైనవెలిపట్టుమిహిగుడార్లు
చిగురాకుతెగసొరు నగ రాజిలు సబుశారు
వగ మీఱు రత్నాలవహిగుడార్లు
హెచ్చైనవిలువ మేల్పచ్చడాల్ పచ్చడాల్
పచ్చడాల్ గలజీనిపనిగుడార్లు
తే. గొప్పహురుమంజిసుప్పాణికూర్పడంపు
డంబు పగడంబు జగడంబు సంబరంబు
లెసఁగినగుడార్లు గలుగునవ్వసుమతీశు
పాళె మీఱించి గజరాజు భయము మించి. 75

శా. ఔరా చూచితె గాని రాయలబలం బౌరౌర యేనుంగు ల
య్యారే చారుతురంగసంఘములహాహా మన్నె వారల్ భళీ

ధీరుల్ రాజకుమారులంచుమదినెంతేయద్భుతంబొందుచున్
బోరన్ శక్యమె యీనృపాలమణితో భూరిస్థిరప్రౌఢిమన్.

తే. అనుచు నాప్తులతోన మంతన మొనర్ప
వార లిట్లని పలికిరి వసుమతీశ
యలపదార్థుదు పాత్రులు సద్భుతప్ర
తాపశాలులు గలుగంగఁ దలఁక నేల. 77

క. అనుటయుఁ దెలివిం జెందుచు
జననాథుఁడు వారివారి సదనంబులకున్
ఘనులయినమంత్రిపుంగవు
లను బంపెన్ వారువారలం బిలుచుటయున్. 78

క. చనుదెంచువార లవ్విభుఁ
గనుఁగొనఁ గూర్చుండుఁ డనుచు గౌరవ మెసఁగన్
ఘనతరముగ బహుమానము
లొనరింపుచుఁ బల్కె నప్పు డుచితప్రౌఢిన్. 79

ఉ. వింటిరె కృష్ణరాయపృథివీపతి యచ్చట శౌర్యలీలచేఁ
గంటకులౌతురుష్కులఁ గకావికలై చనఁజేసె నెంతయున్
దంటతనంబు మీఱ భుజదర్పమునన్ మనసీమఁ జొచ్చెగా
కంటికినింకనేయఁ దగుకార్యము లెయ్యవితెల్పుఁడియ్యెడన్.

క. మును పెదగజపతిభూవరుఁ
డనువందన్ సేతుదర్శనార్థం బరుగన్
వెనువెంటఁ జనినతురకలు
వినుఁ డాదేశమునఁ గొన్నివింత లొనర్పన్. 81

క. అది చాల న్మనసునఁ గల
దదియును గా కచటిసీమ లస్మత్సీమల్

గలిసినమాట ల్వినుఁ డ
కుక్కలరత్నము సూడుద్రిప్పుకొన వచ్చె సుమీ. 82

ఆ. కృష్ణరాయఁ డనఁగఁ గేవలమనుజుఁడే
విష్ణుమూర్తి గాన విజయశీలుఁ
డతని గెల్వఁ దగినయతులితోపాయంబుఁ
జింత సేయుఁ డయ్య శీఘ్రముగను. 83

క. అనిన విని కృష్ణరాయం
డన నేమి సురాధినాథుఁ డైనన్ భయమే
యనియెన్ బలభద్రనిభుం
డనఁ దగుబలభద్రపాత్రుఁ డతిమోదమునన్. 84

శా. భర్గుం డిట్లరుదెంచెనో యని రిపుల్ బాఱంగ జన్యస్థలిన్
దుర్గాంబాకరుణాకటాక్షవిలసద్దుర్వారఖడ్గాహతిన్
దోర్గర్వం బలరంగ నీక్షణమె గెల్తుం జూడు మంచు న్వెసన్
దుర్గాపాత్రుఁడు బల్కె భూవరుఁడు సంతోషంబునన్ దేలఁగన్.

క. భీముఁ డన రిపులు దలఁకఁగ
భీమావహా కేళి నల్పి పేర్చెద వినుమీ
భీమకటాక్షము చేతఁ గృ
పామహిమభినటంచు భీమపాత్రుం డనియెన్.

పంచచామరము.

ముకుందసత్కృపాకటాక్షము న్విరాజిలన్ నృపా
ముకుందబల్లెముం గరంబు బూని శత్రుసైన్యమున్
చెకుందముం జెలంగ జొచ్చి చింతు వింతగా ననెన్
ముకుందపాత్రుఁ డెంతయుం బ్రమోదయుక్తచిత్తుఁ డై.

క. ఏకరణిం జననీయక
వే కరఖడ్గమున శత్రువీరులనెల్లన్
శ్రీకరముగ గెలిచెద నని
భీకరపాత్రుండు బల్కె భీకరలీలన్. 88

తే. శూరవరు లన్న యాంఁయబారు జొచ్చి
ధీరుఁ డని మెచ్చ ఖడ్గసందీప్తు లెసఁగ
నాహవ మొనర్తు నని పల్కె నద్భుతముగఁ
జేరుపాత్రుండు సారగంభీరఫణితి. 89

క. క్షణమున జయించి వచ్చెదఁ
బ్రణుతింపఁగ శత్రువరుల బలిమి నటంచున్
రణరంగపాత్రుఁ డనియెన్
రణరంగోత్సాహవిభవరంజితమతి యై. 90

క. సుత్రామాదులు మెచ్చన్
శాత్రవులన్ గెలిచి వత్తు సరగున ననుచున్
జిత్రముగఁ బలికె ఖడ్గా
పాత్రుఁడు సభవార లెల్లఁ బ్రణుతి యొనర్పన్. 91

క. తుండములతోడ మదవే
దండములం గాండతతుల ధరణిం బడగా
ఖండాఖండెద నని యా
ఖండలపాత్రుండు బలికెఁ గడువేడుకతోన్. 92

చ. బలముచలంబు నేర్పడ శభా సని దేవరవారు మెచ్చఁగా
విలసితబాణపాతముల వేగమె శత్రునృపాలసంఘముల్
కలఁగి తొలంగ నేతు నని గౌరవరీతి దగన్ మురారిపా
త్రులు బలికెన్ గజాధిపతితోఁ దనశౌర్యవిలాస మేర్పడన్.

వ. వెండియుఁ బ్రచండశౌర్యం డగువజ్రముష్టి పాత్రుండును
తురగరేవంతపాత్రుండును గజాంకుశపాత్రుండును అస
హాయపాత్రుండును మృగేంద్రపాత్రుండును దక్కినవీరలో
కంబునట్లనె పలికినం గనుంగొని వారలతో నిట్లనియె. 94

ఆ. ఇట్టిపట్ల మీర లెవ్విధంబున నైన
నిర్వహింప వలయు నిఖలరాజ్య
వైభవం బటంచు వక్కలాకులతోడ
వస్త్రభూషణములు వరుస నొసఁగ. 95

క. అన్నిటికి జగన్నాయకు
లున్నా రని పలికి రణసముత్సాహమనో
త్యున్నతిఁ జని రని వారల
సన్నాహము కృష్ణరాయజనపతి వినుచున్. 96

తే. ఇలఁ బదార్గురు రాజులచెలువు గలిగి
యలచతుర్దశభువనముల్ గెలువఁ బూను
నట్టిఘను లౌనెకా వారినణఁచ వశమె
పదరి వచ్చితి మప్పాజిపలుకు వినక. 97

క. అని యాలోచనఁ జేయుచు
మనమున నారాత్రి యుబ్బుమలుగునఁ బాళెం
బునఁ గలజను లవ్వార్తలు
విని యుత్సాహంబు లేనివిధ మెఱిఁగి వెసన్. 98

ఆ. అయ్యుదంత మప్పు డప్పాజితోఁ దెల్ప
నాదుపల్కు వినక నరవరేణ్య
వచ్చినంత యింత వచ్చెఁగదా యిందు
కేమి సేయువార మిచటఁ జెపుమ. 99

తే. అనుడు రాయలుబల్కె నీ వనినమాట
లెక్క సేయమి యిచ్చోటఁ జిక్కవలసెఁ
దలఁప నినువంటిమంత్రి యిద్ధాత్రిఁ గలఁడె
చూడు మిందుల కొకయుక్తి సూక్ష్మమతిని. 100

మ. అను డమ్మంత్రివరేణ్యుఁ డిట్లనియె నయ్యా భేదమార్గంబునన్
వినుమప్పాత్రులఁ గెల్వఁగావలయు నుర్వీశౌర్యధైర్యంబు
లం, జెనయన్ శక్యముగాదు గా ఘనమణిశ్రేణీదుకూలాదివ
స్తునికాయంబులొసంగ నెవ్వరున సాధ్యుల్ లేరు చింతింపఁగన్.

క. నావుఁడు బొక్కసమంతయు
నీవశ మగు నీకుఁ దోచునియతిం గార్యం
బేవగను నిర్వహించెదొ
ధీవర్య యటంచు నరిగె తేజం బెసఁగన్. 102

వ. ఇట్లరిగి యభ్యంతరమందిరంబున సుఖంబున వసించె నంత
నమ్మంత్రిపుంగవుండు. 103

క. ఘనతరభేదోపాయం
బునకుం బగినట్టియుక్తిఁ బుట్టించి రయం
బొనరఁగ రాయలపేరిటి
దినసరు లాక్షత్రియులకుఁ దేటపడంగన్. 104

క. వ్రాయించి మందసమ్ముల
రాయల్ ధరియించునాభరణవస్త్రతతుల్
ధీయుక్తి నుంచి పంపె శు
భాయత్తత భటులఁ గూర్చి యప్పాత్రులకున్. 105

క. పంచిన దుర్గములోపలి
వంచనఁ గని సామజేంద్ర వారలు వారిన్

బొంచి దొరమ్రోల నిల్చిన
సంచలితస్వాంతుఁ డగుచు సరగున నతఁడున్. 106

తే. దట్టముగఁ బెట్టియలలోనఁ బెట్టి యున్న
తళుకుబంగారుజిగికాగిదములలోని
సారముగ వ్రాసి యున్నదస్తూరిఁ జూచి
చదువుకొనె నాత్మలోన విస్మయము గదుర. 107

సీ. శ్రీమతు కర్ణాటసింహాసనాధ్యక్షుఁ
డగుకృష్ణరాయధరాధినాథుఁ
డల పదారుగురు పాత్రులకు సంప్రీతిఁ బం
పినసులేఖంబులు, మిమ్ము మునుపు
గజపతిరాష్ట్రదుర్గవిశేషములనుండి
మెలఁపుగాఁ బలికినపలుకుబడుల
తీరు వ్రాసితిరి మీకోరినట్లనె ఘనా
భరణదుకూలముల్ బంపినార

తే. మట్లనే రేపు జగడాని కరుగుదెంచి
నట్లు జనుదెంచి మాచేతి కతని మీరు
పట్టియిచ్చిన యపుడె మీపట్ల మేము
కొదువ పడకుండ నడపించుకొనెద మెపుడు. 108

ఆ. అనుచు తేటపడినయావ్రాఁతఁ గనుఁగొని
వ్రాఁత యిట్టులయ్యె వసుధలోన
నమ్మఁ గూడ దెంతనమ్మినవారల
మోస మయ్యె ననుచు వేసరిలుచు. 109

క. నరసేంద్రుకృష్ణరాయల
వరధాటికి నిల్వలేక వారణపతి స

త్వరగతి తత్పరమతి న
ప్పురమతిదూరముగ వెడలి పోయెఁ బెలుచన్. 110

క. మరునాఁ డాకథ విని తా
మరిగిరి సంతోషరహితు లై యెంద్రైన్
దారి లేనిపోటు గలదే
దురమున నని తలఁచి యచటఁ దొలఁగుచుఁబాత్రుల్. 111

తే. అపుడు త్రైలోక్యసామ్రాజ్య మబ్బినట్లు
సకలచతురంగసేనతో సంతసిలుచుఁ
గృష్ణరాయక్షితీంద్రుండు కీర్తి వెలయ
సరగ నచ్చట నొకజయస్తంభ మునిచె. 112

తే. తత్పురంబుఁ బ్రవేశించి తగినరీతి
నల్లగజరాజనగరిచాయలకుఁ దనదు
సేన జనకుండ దట్టంబు జేసి తాను
నొక్కచోట వసించెను యుక్తలీల. 113

వ. తదనంతరవృత్తాంతం బెట్టిదనిన. 114

చ. మునిసవనావనా భువనమోహనదానకళాజితాబ్ధిరా
డనిమిషధేనురత్నతరుహాటకశైలఘనాఘనా పురా
తనబహువాక్యవర్ణితపదద్వయసద్వయదుఃఖభంజనా
యనుపమభక్తివైభవపదాంబుజసేవకచిత్తరంజనా. 115

క. వనసంచారిగణప్రభు
ఘనతరసామ్రాజ్యవిభవకారణకరుణా
వనరాశిగర్వహరణా
కనకాచలధైర్య జనకకన్యారమణా. 116

ఘనమయూరము.

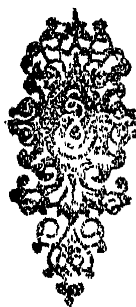
సూనృతవచోవిభవ సూరకులచంద్రా
దీనజనరక్షక సుధీజితఫణీంద్రా
భూనుతవిలాస ఘనపుణ్యగుణవాసా
హీనజనదూర విబుధేంద్రజనిరాసా. 117

గద్యము. ఇది శ్రీమదోరుగంటి కాశీపతిసద్గురు రాజయోగీంద్ర చరణారవింద మనోవిహార నిరంతరానందకర రాజయోగ సామ్రాజ్యలక్ష్మీధురంధర స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జ్ఞానప్రసూనాంబికా కాళహస్తీశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షణప్రసాదాసాదితకవితాచమత్కార ధూర్జటిపౌత్ర కాళయామాత్య లక్ష్మ్యంబికాదత్త పోలనమంత్రిగుర్వమాంబికా కుమార ధూర్జటిప్రణీతం బైన శ్రీకృష్ణరాయవిజయం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ ర స్తు.

కృష్ణ రాయ విజయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీమదనంతపరాక్రమ
ధామా యార్వీటిరామ ధరణీశసుత
శ్రీమద్వేంకటరాయ
ప్రేమాస్పద రామచంద్ర పృథుగుణసాంద్రా. 1

వ. అవధరింపుము. 2

శా. ఆరీతిన్ జయలక్ష్మి గైకొని మహాహ్లాదంబుతో నవ్విభుం
డారూఢిన్ దనపద్ధు చెల్లె నిట రాజ్యం బాగజాధీశ్వరుం
డే రంజిల్లుచు నేలుఁగాక యని యెంతే వేడ్కఁ దన్మంత్రి వే
నారాజుం బిలిపించె నంచితకృపావ్యాపారపారీణుఁ డై. 3

తే. అందులకుఁ గొంత సంశయ మంది యతఁడు
రాయ లెంతయు బాంధవప్రాధి వెలయఁ
దలఁచి యుండుట లెస్సగాఁ దెలిసి యపుడు
కానుకలు గొంచుఁ జనుదెంచె ఘనత దనర. 4

సీ. భువి రోహణాచలంబునకు రత్నావళు
లంచితంబుగ సమర్పించినట్లు
రహిని మేరుధరాధరంబున కెంతయు
రంగారుబంగారు రొసంగినట్లు

తగ సుధాసాగరోత్తమున కెవ్వారైన
మెచ్చునాక్షీరము దెచ్చినట్లు
సరగ మందారభూజమునకు వింతగా
హెచ్చైనయొకఫలం బిచ్చినట్లు
తే. నమ్మహాగుణమణికి నయ్యతులధైర్య
హారికాకరుణానిధి కావితీర్ణ
ఖనికి మణిధనదేనువుల్ ఘనపటములు
వసుతతియు మ్రోల నిడె గజవల్లభుండు. 5

తే. కరము గనుఁగొని మిగుల శ్రీకరము గాఁగ
కరము వేడుక నెదు రేఁగి గౌరవముగఁ
గౌఁగలింపుచు నెనరున గారవించి
రాయ లెంతయు నాగజరాజు నపుడు. 6

క. కూర్చుండుఁ డనుచుఁ దానుం
గూర్చుండినయపుడె నెనరుగూర్చినమతితో
నేర్చిననవరత్నంబులు
జేర్చినసింహాసనమున సింధురపతియున్. 7

క. వసియించి కృష్ణరాయల
రసికతకు మ్మనసులోన రంజిలి విలస
ద్బిసరుహామరందధారా
విసృమరమధురోక్తిగరిమ వెలయఁగ ననియెన్. 8

క. నిరసించిన నిరసించన్
శర ణన రక్షించ నీకె చను నృపతులతోఁ
గరుణించితి వీవట్లన్
చిరముగ సింహాసనంబు నిల్పితివిగదా. 9

క. లోకంబు లెల్ల మెచ్చఁగ
మాకుం బ్రాపగుచు నిట్లు మన్నించితి వా
శ్రీకృష్ణుఁడు ధర్మసుతుం
జేకొని రక్షించినట్లు సిద్ధముగాఁగన్. 10

క. గోవిప్రుల గక్షింపుచు
దేవగృహతటాకములఁ బ్రతిష్ఠించి ధరన్
భూవర యపహృతరాజ్య
శ్రీ వెలయించినయతండె శ్రీవిభుఁ డెందున్. 11

ఉ. నీరుణ మెందుఁ దీర్చుకొన నేర మదీయకుమారిఁ జారుశృం
గారమణిన్ గుణోన్మణిని గైకొను మిచ్చితి నీకుఁ గీరతు
ఖ్కారసమానరూప హిమకైరవబంధుయశఃకలాప ల
క్ష్మీరమణాప్రతాపనరసింహకుమార కుమారవిక్రమా. 12

తే. నావు డప్పాజి యాగజనాథుతోడ
ననియె నీతోడ బాంధవం బరయఁ గృష్ణ
రాయశౌరికి క్షీరనీరధి మురారి
కబ్జగేహిని నొసఁగిన యట్లసుమ్మి.

చ. అనవుడుఁ గృష్ణరాయనృపుఁ డాగజనాథునితోడ నిట్లనెన్
వినుము నరేంద్ర నీ వనఁగ నే నన భేదము లేదు నీమనం
బున నొకవింత గాఁదలఁపఁబోకుము శీఘ్రముగాఁగ నెంతయున్
ఘనతరవైభవం బలరఁగా నొనరింపు వివాహయత్నమున్.

.క అనుటయుఁ బరమానందం
బున గజపతి కృష్ణరాయభూపాలునితో
జననాథ మత్కుమారిం
గనుఁగొన నప్పాజిఁ బంపఁ గాఁదగు వేడ్కన్. 15

తే. మత్కుమారివివేకసంపద తదీయ
రూపరేఖావిలాసనిరూఢి జూచి
వేగ నిటు వచ్చు పంపు నావెంట నిపుడు
నవ్యగుణసంగ శుభలక్షణం బెసంగ. 16

తే. నావుడును గృష్ణరాయధరావిభుండు
తనదునెమ్మోము గనుఁగొన్న మన సెఱింగి
యమ్మహామంత్రి స్వామి భాగ్యంబుఁ జేసి
నాడ చూచెద ననుచు సంతస మెలర్ప. 17

తే. అపుడు బహుమాన మొనరించి యధిపుఁ డంప
విభవ మలరంగ నగ్గజవిభునివెంట
నరిగి యమ్మంత్రివర్యాళి తదాదరంబు
దనరఁ గక్ష్యాంతరంబులు దాఁటి యెలమి. 18

క. నవరత్ననిర్మితోన్నత
భవనంబున రత్నపీఠిపై వసియింపన్
సవినయముగ నజ్జనపతి
వివిధాంబరభూషణములు వేడుక నొసఁగెన్. 19

క. నీయంతమంత్రిమణి సుర
నాయకునకు నైనఁ గలఁడె నరనుత మాకున్
రాయలబంధుత్వంబును
నీయుక్తిం గలిగెఁ గాదె నీతివిచారా.

క. అని సరసగోష్ఠిఁ బెంపొం
దిన వేడ్కఁ గుమారిఁ దోడి తేఁ దగువారిన్
బనిచిన ఘనశృంగారం
బొనరం దోడితెచ్చి రప్పు డుచితప్రౌఢిన్. 21

సీ. తళుకుకన్గవ జిల్కు తళుక్కుఁజూపులసోరు
తమ్మిరేకులతీరుఁ గ్రమ్మరింప
మెఱుఁగుటద్దపుముద్దు మెఱయునిద్దపుమోముఁ
మొలకనవ్వులతేట గులకరింపఁ
గప్పురాణిగి నొప్పుకఱకుపెన్నెరిగొప్పు
తేఁటిదాఁటులనీటు దీటుసంగఁ
గమ్మపూనెరిమేనియొప్పుమేలికడాని
క్రొమ్మెఱుంగుహొరంగుఁ గుమ్మరింపఁ
తే. గులుకువగగుబ్బచనుదోయి గునిసి గునిసి
సరిగెచెంగావిపైఁటతో సరసమాడ
చరణమంజీరరావము ల్పందడింప
వచ్చెఁ జెలువంబు మీఱి భూవరకుమారి. 22

తే. వచ్చి గారవ మలర భూవరునియాజ్ఞ
దనర నప్పాజి కపుడు వందన మొనర్ప
నతఁడు దీవించి తగును రాయలకు నిమ్మ
హాత్మురా లని మదిలోన హర్ష మలర. 23

తే. అమ్మ కర్ణాటసింహాసనాధ్యుఁ డగుచుఁ
జెలఁగు శ్రీకృష్ణరాయలఁ జెట్టవట్టి
మాదృశాశ్రితజనులు నీమహిమ నుతులు
సేయ వర్ధిల్లు మని పల్కెఁ జెలువుమిగుల. 24

క. అలతుఖ్కారమణీమణి
జలజాస్యలు వెంటఁ గొల్వ జనకునియాజ్ఞన్
వెలయుచు నంతిపురికిన్
విలసితగతి నరిగె నపుడు వేడుక మీఱన్. 25

మ. అలభూపాలకమౌళి తిమ్మరుసుతో నయ్యా మదీయాత్మజా
విలసత్ప్రౌఢిమఁ గాంచితే తెలుపుమీ వేవేగ శ్రీకృష్ణరా
యలతో నంచు వచించునట్టియెడ నత్యాశ్చర్యమొప్పారఁద
ల్లలనారత్నము వింత మీఱ నొకచిల్కంబం పెనచ్చోటికిన్

క. పంచిన విరించియువతివి
పంచిరవోదీర్ణ వాక్యబంధురఫణితిన్
మించి నిజపాణిసరసీ
జాంచలమున వేడ్కమీఱ నది వ్రాలుటయున్. 27

తే. కాంచి యమ్మంత్రి యెచ్చోటనుంచి వచ్చె
పంచదారలతీపు మేల్పచ్చవన్నె
మించుపంచాస్త్రివారువ మంచు నాత్మ
నెంచ గజపతి కన్గొని యిట్టు లనియె. 28

క. ఇది మత్కుమారి బెంచిన
చదివినకీరంబు తనదుసౌందర్యగుణా
భ్యుదయము రాయలు వినుటకు
ముదమున దెల్పు మని పంచె ముచ్చట గాఁగన్. 29

క. బంగారమునకుఁ బరిమళ
ముం గలిగినయట్లు నృపతిముంగల మీ రీ
యంగనగుణంబు లెన్నఁగ
సంగతి దగ నిదియు మఱియు సన్నుతిసేయున్. 30

శా. దీనిం గైకొని పొండటంచు నతఁడెం తేఁబ్రేమమీఱంగభూ
షానూత్నాంబరవాహనాదికము లిచ్చె న్మెచ్చుగా నిచ్చి స
న్మానశ్రీరహిమించఁ బంచుటయునమ్మంత్రీంద్రుఁ డాకార్యసం
ధానాత్యుద్ధతి నేఁగుదెంచెఁ బురకాంతల్మేడలం జూడఁగన్.

ఉ. ఎప్పుడు వచ్చు మంత్రిమణి యెప్పుడు వీనులవిందుగాఁగ నా
యొప్పులకుప్ప సద్గుణసమున్నతి చక్కఁదనంబు విందు నే
నెప్పుడు గాంతుఁ బెండ్లిహాయ లెప్పుడు పొం దొనరింతు
నంచు మే, ల్గొప్పడ భూవరుం డెదురుచూచుచు నుండఁగ
సత్వరంబుగన్. 32

తే. వచ్చి యప్పాజి యాంధ్రరావల్లభునకు
వేడ్క మీఱఁగఁ దనచేత వెలయుచిలుక
ముంగల నిడంగఁ గనుఁగొని ముద మెసంగ
వింత యిది యేమి యనుచు నవ్విభుఁ డనంగ. 33

తే స్వామియానతిఁ జని గజస్వామితనయఁ
జూచి వచ్చితి నెంతయుఁ జోద్య మయ్యె
నమ్మగువచక్కఁదనము బ్రహ్మాదులకును
వర్ణనలు సేయ శక్యమే వసుమతీశ. 34

క. ఆకంజాక్షీవిలాసం
బీకీరం బెఱుఁగుఁగాని యితరు లెఱుఁగ రా
రాకేందువదన దీని గు
ణాకర యిట రాయబార మంపె న్వేగన్. 35

చ. అనుడు పరాకు సామి కరుణాకర రాయలదేవ మీకు వం
దన మొనరించెద న్వినుఁడు నామనవెంతయుఁ జిత్తగింపుఁడీ
జనవర నాదుపేరు సహజంబుగ మోహనవాణి యంద్రు నిన్
గనుఁగొనఁగల్గెనెంతయునుకన్నులపండువుగాఁగనియ్యెడన్.

ఉ. క్షీరసముద్రమధ్యమున శేషశయానునిపువ్వుదోఁటలో
గారవ మొప్పఁగాఁ బ్రబలికల్మిలతాంగికిఁ బ్రొద్దుబుచ్చుచున్

సారవచోవిలాసముల సన్నుతిఁ గాంచిరి సర్వలోకసం
చారులువొల్లిమాకొలముసాములుబూమెలుగాదుభూవరా.

తే. అలజగన్నాయకస్వామి యవతరించి
యిల వసించుట మజ్జనయిత్రి మఱియు
జనకుఁడును దర్శనార్థమై సరగ వచ్చి
యిచట శాశ్వతముగ నిల్చి రెలమితోడ. 38

తే. స్వామిసన్నిధి రత్నపంజరమునందుఁ
బ్రబలుచును బిన్ననాఁడె భూప్రజలవలన
వింటి గజపతిసుత సద్వివేకగరిమ
లెనయఁ జిలుకలఁ బోషించు నెప్పు డనుచు. 39

చ. విని యొకనాఁడు వేడ్కఁ బృథివీవరనందన గారవించఁగాఁ
దన రెదనంచు నెంచి వనితామణి తా నెప్రియంబు మీఱఁ గాం
చనకలశాంబుపూరములుజల్లుచుఁబ్రోచినతియ్యమామిడుల్
గొనబగు కేళికావనులకుం జని సంస్మరుచుంట నెంతయున్.

ఉ. అంత వసంత మెంతయుఁ దనంత నసంతఘనాంతకాంతవ
న్యాంతికదంతురీభవదనంతలతాంతనితాంతకాంతితో
నంత శకుంతసంతతిహృదంతరసంతతచింతితార్థభా
స్వంతము పొల్చెనావిరహవంతుల కెంతయు వింతవింతగన్.

సీ. తొలుదొల్తఁ బండుటాకులు రాలె మహిమీఁద
విలసిల్లె మలయాద్రి మలయునీఁద
యొక్కొక్క కెందలి యుదయించెఁ దరురాజిఁ
దోరమై తనరెఁ గంతునివరాజి
చెలఁగె దిక్తటులఁ గోయిలరావములసొరు
మెదలాడె గండుతుమ్మెదలబాఱు

రహిమీఱె నపుడు మరందధారల చెన్ను
పొలుపొందె మెఱుఁగుఁబుప్పొడులవన్నె
తే. పొన్నగున్నలు సురపొన్న లన్నువ లగు
క్రొన్ననలచెన్ను లలరినవిన్న నెసఁగె
నెన్న నన్నన్న యాచైత్ర మెంతవింత
సంతస మొనర్చె రమ్యమై జనులకెల్ల. 42

ఉ. సారెనుసారెకుం గుసుమసాయకుఁ డధ్వగరాజిగుండియల్
దూఱఁగ వేగఁ జేవెడలి దూసి వెసన్ జళిపించురక్తసి
క్తారుణనూతనాయుధము లై మలయానిలమందమందసం
చారచలచ్చలామ్రతరుజాలముల న్మెఱసెం గిసాలముల్. 43

ఉ. మత్తిలి పీర లియ్యెడల మమ్ము గణింపక మానినీమనో
విత్తముల న్హరించెదరు వేగమె పాంథులు శిక్షసేతు మా
నిత్తఱినంచుఁ జిత్తజునిభృత్యులు తత్తఱపాటు మీఱఁగా
నెత్తినబెత్తులట్ల తగె నెంతయుఁ జక్కనిపూవుఁదీవియల్. 44

సీ. వేళాసతీపదాన్వితలాక్ష గగనల
క్ష్మీకుచద్వయకుంకుమాకలనము
ధర కదంబకసముత్కరసూనరాజి ది
శాంగనాశోణపట్టాంబరాళి
మోహాభిల్లీగళస్ఫురితగుంజాఫల
ప్రతతి యధ్వగమధువ్రతవినూత్న
చాంపేయతతి సుమాస్త్రస్యందనారుణ
దీప్తిమద్వైజయంతీవితాన
తే. మమితతరుమౌనిబృందజటాంశుపటలి
మాధవార్పితవల్లికామానినీవ

తంసమణిఘృణి తలిరాకు దనరె నప్పు
డంగజుప్రతాపవిస్ఫూర్తి నతిశయించి. 45

క. ఆమధుమాసదినంబున
నామధురవచోవిలాస మలరినవగ నా
రామ ముదం బొనరఁగ నా
రామమునకు రాఁ దలంచి రమణీయముగన్. 46

సీ. సరిగంచుజిలుఁగుచందురుకావికుచ్చెల
యడుగుఁదమ్ములయెమ్మె ననుసరింపఁ
దళుకు లేముద్దుఁజెక్కులబెళుకుజిగితోడ
రతనాలకమ్మడాల్ ప్రతిఘటింప
గుత్తంపుకులుకుచన్గుబ్బకొండలతోడ
ముత్తెంపుపేరులు ముద్దుగురియ
కళలీనుకలువనెచ్చెలివంటిమోముపైఁ
గమ్మకస్తురిబొట్టు గమ్మనంగ
తే. మేల్మిసొమ్ములు క్రొమ్మించుమించు నణఁచ
వెంట రాయంచబోదల జంట లంట
మగువ లిరుగడఁ గొల్వంగ మందగతుల
వచ్చె గజరాజపుత్త్రి యవ్వనమునకును. 47

క. వచ్చి మణినూపురధ్వని
హెచ్చ న్నెచ్చెలులతోడ హేలాగతులన్
మెచ్చులర నవ్వనంబున
విచ్చలవిడి తరులనీడ విహరించె రహిన్. 48

సీ. ఒకదారి బకదారి చికిలిపారువముల
జిలిబిలిపలుకుల చెలువు వినుచు

నొకదండ శుకకాండ సుకుమారసారవా
　　　　గ్రమణీయకలకలాపవము వినుచు
నొకమూల మజరాలయకనత్సరోవర
　　　　వికచారవిందము ల్వేడ్కఁ గొనుచు
నొకవంక నకలంకమకరందరసబిందు
　　　　ధారాఝురీతటుల్ దాఁటి చనుచు
తే. నలరునలరులు తలిరులు ఫలము లెలమి
చెలిమిచెలువలతోఁగూడఁ జిదిమికొనుచు
నగుచు మెల్లన నే నుండునవ్యఫలస
మన్వితంబైనయొలమావి కపుడు జేరె. 49
తే. చేరి యపు డేను శాల్చినచిన్నిఫలము
లన్ని గైకొని నసుఁ జూచి యద్భుతమున
వెలఁది కనుఁగొంట యిది యొక్కవింతచిలుక
యెచట నుండియొ చనుదెంచె నిచటి కిపుడు. 50
క. అని నెచ్చెలులుం దాను
నసుఁ బట్టుకొనం దలంచి నవ్వుచు రా న
వ్వనజాక్షితోడఁ బల్కితి
ఘనతరవాక్ప్రౌఢిమంబు గడలుకొనంగన్. 51
తే. తరుణి సామాన్యముగ నన్ను దలఁచ వలదు
ధరణిజనులకు నసుఁ బట్టఁ దరముగాదు
నీగుణాతిశయప్రౌఢి నేను మున్నె
చాల విని యుందు నెందెందు జగతియందు. 52
ఉ. కన్నులపండువై తనరఁ గన్గొనఁ గల్గెఁ గదా లతాంగి న
న్నన్ననసేయ నీదుచరణంబులప్రాపులనుండ నెంచితిం

గన్నియ నేనెఱుంగుదును గాఁగలకార్యము గృష్ణరాయఁడక్క
గన్నడరాజమౌళి నిను గౌరవలీలను బెండ్లియాడెడిన్. 53

తే. అనిన సిగ్గునఁ దలవంచి యలరుబోఁడి
యనుఁగుఁజెలువలు మెచ్చ సౌహార్ద మెనయ
నన్నుఁ జేకొని పంజరాంతరమునందు
గరిమతో నుంచి మిక్కిలి గారవించె. 54

శా. ఆగాంభీర్య మవార్య మాచెలిమి నిత్యానంద సంధాయకం
బాగానాన్వితసాహితీరమ యనన్యస్త్రీణసామాన్య యా
రా గంధర్వవధూవతంసములయం దావింత నేఁ జూడలే
దా గాంధర్వవరాధిరోహణస్ఫురణా కృష్ణరాయాగ్రణీ. 55

సీ. అచటితుమ్మెదబాఱు లబ్జాస్యనెరులతో
సరిరాక నో బెట్టు మొఱయఁదొడఁగె
నచటిపల్లవపంక్తి యబలపాదములతో
సమతఁ గాంచకనో చంచలతఁ జెందె
నచటికోయిలగుంపు హరిణాక్షిపలుకుల
కుదురంద నేరకో కూఁత లుడిగె
నచటియిందీవిరయ లలివేణిమేనిడా
లొనరకో యుత్తలత లూఁగఁదొడఁగె
తే. నచటివిరిగుత్తు లాచెలికుచయుగంబు
రహి వహింపఁగ లేకనో రాలఁగడఁగె
నచటిపూఁదేనె కనకాంగి యధరమధురి
మకు సమానంబుగాక నో మహినిఁ జెందె. 56

క. ఘను లానెరికురు లనుచుఁ
ఘను లాడం గడఁగి రౌర కాంతామణికిఁ
దౌన లాజంఘిక లౌ నని
జను లావట మెత్తు రౌర చంద్రాననకున్. 57

తే. నెమ్మిదోడుమ్మిబంగారునీటుకమ్మి
చమరవాలమ్ము వాలమ్ముసాటి యిహాను
గతియు నూఁగారు నెమ్మేను కళుకుఁజూపు
బాలికామణి కెపుడు భూపాలతిలక. 58

తే. మీలు తామరపూలు క్రొమ్మెఱుఁగుచాలు
తరుణమృగి నేలు తరుణినేత్రములడాలు
తొమ్మిదవలెక్క వ్రాలు వీఁదోయిమేలు
పలుకులహారంగు కపురంపుఁబలు కెంపంగు. 59

తే. శంఖశంఖంబు లైనను సరసిజాక్షి
గళముతో సాటిగా వనర్గళజయాంక
తరుణినునుఁగౌనుతో ననంతమ్ము లగు న
నంతములు నైన సరిగా వహార్యధైర్య. 60

క. భామలా కమలాసుతువిలు
రమలా రమణీయనిటలరాజత్వములా
కమలారిద్వికళాభా
గములా విమలాంగి నెన్నఁగా వశమగునే. 61

క. పరిణతతాంబూలలతా
సరసదళావళుల గిల్లి సరగునఁ బెల్చఁ
ధరణి రహి మీఱు నెంతయుఁ
దరుణీమణిముద్దుగుల్కు తళుకు ల్బెళుకుల్. 62

క. కురువిందమ్ముల తమ్ముల
సరవిండ మ్మేలు మనఁగ సౌ రౌనవలా
గరగర నౌపల్వురుసల్
గరగర దానింబవిత్తుగమి నదలించుఁకా. 63

సీ. ఔరౌర శరదుజ్జ్వలాబ్జమో దూరీకృ
తాబ్జమో తరలాయతాక్షి మోము
హైసరే హృదయాపహారమో మౌక్తిక
హారమో యెలనాగయలఁతినవ్వు
చాఁగురే శృంగారసారమో నిమ్నగా
సారమో తన్వంగిసరసనాభి
చాబాసు మేదినీచక్రమో మరు తేరి
చక్రమో పూబోణిజఘనసీమ
తే. రంభలో హస్తికరజయారంభ లేమొ
యురుతర స్తనిపలుచనియూరు లౌర
రాజదేవేంద్ర యటువంటిరాజముఖినిఁ
గంటిమే వింటిమే తొంటికతలనైన. 64

తే. నాస హేమంబు గావున నాసఁజేసి
యనుసరించెనా నువ్వుఁబువ్వనఁ జెలంగు
రాచజవరాలిమోమున రహిఁ జెలంగు
ముద్దుబంగారుముంగఱముత్తియంబు.

ఉ. ఆరమణీలలామ మలయానిలచంచలదూర్మికానట
త్సారసరాజహంసఘనసారసపాళిమదాళిజాలసం
చారసమంచితారవవిశాలగభీరజలాశయంబునన్
దోరపువేడ్క నెచ్చెలులతో జలకేళి యొనర్చె వేడుకన్.

సీ. బంగారుపావడల్ చెంగావిపుప్పొడుల్
సింగారము లెసంగుజిగి మెలంగ
ఘనవళీకాండముల్ కల్లోలతండముల్
మెండుగా నొండొండఁ దాండవింప
విమలదృగ్బృందముల్ వికచారవిందముల్
క్రందుగానందంద పొందు సల్ప
కచభృంగజాలముల్ కలితశైవాలముల్
మాలిమి నన్యోన్యకేళిఁ దేల
తే. నతులితోత్సాహ మంతంత నతిశయించ
సరసి విహరించునప్పు డబ్జాతముఖులు
పాలసంద్రంబులోపల నోలలాడు
వేలుపులవెలఁదులో యన వెలసి రపుడు. 67

తే. గంధమాల్యాభరణవస్త్రకలిత లగుచు
శాస్త్రపద్ధతి సకలోపచారములను
తెలివిఁ జెలువొందుకపురంపుఁదిన్నె లందుఁ
బువ్వుబోఁడులు వలరేనిపూజ జేసి. 68

క. కన్నడ సేయకు మదనా
కన్నడరాయఁ డగుసరసఘనుఁ గృష్ణేంద్రుం
జెన్నలరఁగ గజనాథుని
కన్నెకుఁ బతిసేయు మనుచుఁ గలకల నగుచున్. 69

మ. తనవెంటం గొలువంగఁబ్రాణసఖులందాత్పర్యముప్పొంగఁ
గాఁ, గనుచున్ వేడుకలుల్లసిల్లగనుసౌఖ్యస్ఫూర్తినంతఃపురం
బునకుం జేరిలతాంగిసత్కరుణ నన్ బోషింపుచున్నత్కథల్
వినుచు న్విద్యలఁబ్రొద్దుబుచ్చు నెపుడున్ లీలావతీమన్మథా.

సీ. ఏవేళ భవదీయలీలావిశేషముల్
వేవేలవిధముల వినుచునుండు
నేవేళ యుష్మత్ప్రభావసంతోషముల్
వేడుక ల్వెలయంగ వినుచునుండు
నేవేళ తావకీనానిష్కృతయశస్స్ర
వీణ తేజస్థితు ల్వినుచునుండు
నేవేళ మీజయశ్రీవితీర్ణకళావి
వేకవైభవములు వినుచునుండు
తే. కృష్ణమూర్తివె నీవు శ్రీకృష్ణరాయ
సత్యముగ నవ్వధూటియే సత్యసుమ్మి
కలుగుఁ గళ్యాణ మిదిగో శీఘ్రముగ మీకు
నతులితసుఖైకవార్ధి నోలాడు మధిప. 71

వ. త్వదీయహితార్థంబుగా తదీయరూపరేఖావిలాసగుణంబులు ప్రకటింపం జనుదెంచితిఁ దొల్లి దమయంతీనలదూత్యం బొనరించినరాజహంసంబుచందంబున భవత్కారుణ్యంబు గాంచితిం బోయివచ్చెద నీకు నమస్కృతి యొనర్చితి ననుచుం గలకలధ్వను లెసంగ నయ్యనంగతుల్యాకారంబు తుల్యాకారమణీమణిగృహాంగణంబునకుం జని తన్మనఃప్రియం బొనర్చె నంత నయ్యనంతాధీశ్వరుండును సభాసదులు నద్భుతానందంబులం జెందుచు సుఖం బుండి రయ్యవసరమున. 72

సీ. కట్టిరి నవరత్నఘనతోరణంబులు
కడువేగ రాజమార్గములయందుఁ
బట్టిరి శోభనప్రకటితద్రవ్యముల్
రంజిల్ల మిగులహేరాళముగను

జుట్టిరి రంభాదిసురుచిర స్తంభాళి
రహిఁ మీఱ చిత్రవస్త్రములసమితి
పెట్టిరి దట్ట మాకట్టాణిము త్తెంపు
మ్రుగ్గులు ద్వారభూములఁ జెలంగ
తే. సరగ నెందెందు గజపతిపురమునందు
నభినవాలంకరణలీల హర్ష మలర
సంతతోత్సాహచిత్తులై సకలజనులు
నంత వైవాహికోత్సవం బతిశయించ. 73

ఉ. అంతట సామజేంద్రుఁడు దిగంతసమాగతబాంధవావళుల్
సంతసమందఁ గీర్తిజితచంద్రుఁ డనందగుకృష్ణరాయభూ
కాంతునకుం గొమార్తె నొసఁగన్ సుముహూర్తము నెంచి
వేడ్కతో, నంతిపురం బలంక్రియల నంద మొనర్చె విచిత్ర
నైఖరిన్. 74

ఉ. పెండ్లికొమార్తెఁ జేయుఁ డని పెద్దలు బల్ల మిటారితళ్కుపూ
బోండ్లు నృపాలపుత్త్రికను పుత్తళిమేల్ జిగిపీఁట నుంచి హాం
గిండ్లను తాఁవినూనె తగు గిన్నెలబంగరుపళ్లెరంబులన్, బం
ఢ్లను కుంకుమం బెసఁగఁ బాటలుపాడుచుఁ దెచ్చిరయ్యెడన్.

క. వనితామణి తలయంటన్
జనితామోదమునఁ బటుకుచద్వయి గులుకన్
సునుగౌనళుకుం దాటం
కనటత్కంకణసువేణికలును జెలంగన్. 76

తే. జలకమాడి మెఱుంగుదువ్వలువ దాల్చి
గంధమాల్యాభరణవస్త్రకలిత యగుచు

మించుటద్దంబు వీక్షించి మెఱుఁగుఁబోఁడి
యంగజుని రాజ్యరమవోలె నలరె నపుడు. 77

తే. తనకు జోడగు నొకరాజు ఘనతరాన్వ
యమునఁ గలిగెను కృష్ణరాయ లయి సత్త్వ
మరిభయంకర తేజోవిహారి యనుచు
వెఱచి వేవేగ సిగ్గున జరగె ననఁగ. 78

తే. సమయమునఁ బశ్చిమాబ్ధిరణసీమఁ జక్రసింధు
ధవుని మోహాగ్ని పాశుపతమున నేయ
మించి రయమున దాఁకఁగ నిట్ట్రపడిన
తత్కిరీటంబురీతిని దళుకెసంగి. 79

చ. ఇనుఁ డపరాబ్ధిఁ గ్రుంకె నగనేంతిర దాల్చినకుంకుమం బనాఁ
దనరెను సాంధ్యరాగరుచిదట్టము లై కనుపట్టెఁ దారలు
య్యనిమిషభూషణోజ్జ్వలము లౌ మగరాల మెఱుంగుగుంపు
లో, యనఁగ మనోజ్ఞఁ డొక్క మొగి నంతటఁ జల్లినతూపు
లో యనన్. 80

మ. తనబాహ్యస్థిరకార్యసంగరిమఁ గాదా నిల్పునజ్ఞానమో
యనఁ గాఁ జీఁకటి మించె వెన్కఁ గనొనచ్ఛత్వమో నాఁగ బ్రా
గ్ఘనపాండుప్రభ దోచె సత్త్వగతలింగంబో యనం జంద్రుఁ డొ
ప్పె నిజానందకళల్ జెలంగె ననఁ గల్పించెఁ గనచ్చంద్రికల్. 81

మ. కృపయొక్కింతయు లేక చిత్తజుఁడు సారెన్ వాఁడిక్రొందళ్ళతో
రపు చెంగల్వ మెఱుంగుతూపు లెదఁ దూఱం బెట్టుగా నేయఁగా
విపరీతస్థితిఁ గోయిల ల్మొరయఁగా విభ్రాంతితో మించఁగా
నపుడా వెన్నెలకుం గలంగె నలకన్యారత్న మత్యంతమున్.

ఆ. కలఁగి కలువతేనెఁ గనుఁగొని కటకటా
తగునె చంద్ర నీకుఁ దలిరుబోండ్ల
నలఁచుదుర్గుణంబు కలకాల మీఁగతిఁ
బాప మెనయ నేమి ఫలము దీన. 83

సీ. ఇనునితో జోడుగాఁ దనరెద ననుచునో
యధ్వగావళి నిట్టు లలచు టెల్ల
సోమనామము దాల్చి సొలసెద ననుచునో
యుగ్రరూపస్ఫూర్తి నొనరు టెల్ల
బడబాగ్నితోఁగూడ బొడమితి ననుచునో
వేఁడివెన్నెలలచే వేచు టెల్ల
హరిసమాఖ్య వహించి యలరితి ననుచునో
పటుభయంకరవృత్తిఁ బరఁగు టెల్ల
తే. పద్మినులఁ బ్రోచి చెలువుచేఁ బ్రణుతిఁ గాంచి
చల్లనగుచోటనే నిల్చి జనులు మెచ్చ
జగతి కాదరు వైనసద్గుణంబు
లెంచ వారలసమత నీకేల కలుగు. 84

మ. అరయంగాఁ దనతల్లి యింటి కహితవ్యాపారముం జేసి యి
ద్ధర నాత్మీయవిరోధి శివునకుం దాభూషణం బయ్యెనే
తఱి నమ్మందగఁడంచు నెంచక నినుఁ దామామగా నెంచుతా
మెరతూపుంచోర యింతమాత్రమునకై మిన్నందెదే
చంద్రమా. 85

తె. అరయఁ బాశ్చాత్యమహిభృత్పదాంతరమునఁ
డిరిగి సురపానహితరీతి సొబ గెసంగి

సరగ గురుభక్తి దొరగి గోసంగి వైతె
నీకుఁ జెల్లునె ద్విజరాజనియతి చంద్ర. 86

క. నక్షత్రేశత గలని
న్నీక్షితి రా జనఁగఁ దగునె యెప్పుడు నమలుల్
ప్రక్షీణునిఁ జేసిన నీ
వక్షయగతి బ్రతికె దౌర యాశ్చర్యముగన్. 87

వ. అని యివ్విధంబున. 88

తే. చందమామను దూఱి నీచందమాన
చంద మామందమారుత స్యందమాన
బిందుమాధుర్యధరశరబృంద యనుచు
నందమానందనునిఁ బల్కె నలయఁబోఁడి. 89

తే. మార నిను శంకరుఁడు గలుసూపు మార
వలయుఁ గ్రమ్మఱ బ్రతికించఁ దలఁచె నకట
యట్టియవివేకమునసుమీ గట్టుఁబట్టి
బెట్టుజటగట్టి భైక్షంబు బట్టఁ గడఁగె. 90

పంచచామరము.

రమాకుమార సారె పాంథరాజి నెంచ నిట్లు బీ
రమా యుమాధినాథుతోడ రాయడించి మించి నే
ర మాని తౌర నీకునుం దురంగ మొక్కకీరమా
రమారమి న్మెలంగ కౌర రవ్వ సేయ సారమా. 91

సీ. మెత్తందనము గల్గు నెత్తమ్మిరేకుల
కేలాగు గలిగెనో యిట్టివేఁడి
కోమలత్వముఁ జెంది కొమరొందుకలువల
కేరీతిఁ గలిగెనో యిట్టివాఁడి

చల్లనై వలపుచే నుల్లసిల్ మొల్లల
కేలాగు గలిగెనో యిట్టియుడుకు
మంచిమాటలచేత నంచితం బగుచిల్క
కేవగఁ గలిగెనో యిట్టిదుడుకు
తే. కటకటా నీవు చేపట్టఁ గాని కాదె
ఇష్టు డిన్నియు నన్నిట్లు లేచఁ దొడఁగె
జగతి నెటువంటివస్తువు ల్సద్గుణంబు
విడువకుండునె దుర్గుణాన్వితునిఁ గూడి. 92

క. పలుభూజములం దిరుగుచు
బలుభూతం బైననిన్ను బాములఁ బెట్టఁగా
వలయును సుడిఁబడఁ గాని
మ్మలయుటఁ జాలించి నిలువు మలయానిలమా. 93

వ. అని మఱియును. 94

క. చిలుకా నాపాలికి మరు
చిలుకా నీ విపుడు చెలిమిఁ జేసితె మున్నే
పలుకాదర మెనయవుగా
పలుకాఁకలపాలు సేయఁ బాడియె నీకున్. 95

తే. ఔర నీదైకకంఠ్య మేమనఁగ వచ్చుఁ
బల్లవాసక్తిఁ బ్రబలి తా ప్రజలు నవ్వ
నల్లపలుగాకులనుగూడి తనుచుఁ గాదె
కోకిలా నిన్ను రాముఁడు కోపగించె. 96

తే. తుమ్మెద నటంచు వత్తు వెందును జెలంగి
నీదుమధుపానవృత్తి గణించ నేల

చుఱుకుముట్టంగ మొరయుచు సోఁకునట్టి
యలిశిలీముఖ మంచు ని న్ననఁగ వినవె. 97

క. అని విధుమదనులను సమీ
రణశుకకోకిలల మధుకరంబును నిందిం
చును వనితామణి ఘనతర
కనదనుపమవిరహతాపగతిఁ గలిగించన్. 98

క. అచ్చెపువుఁ జెంది నెచ్చెలు
లచ్చానకు శైత్యకృత్య మలరించి మఱిన్
మెచ్చులరంగ వచించిరి
విచ్చలవిడి గారవంబు వెలయఁగఁ గరుణన్. 99

ఆ. ఇంత కలఁగ నేల యెలనాగ రేపు మా
పటికిఁ బెండ్లి యౌను ప్రాప్తివెలయ
నీకుఁ గృష్ణరాయభూకాంతునకును నీ
చింతితార్థఫలము సిద్ధి యగును. 100

తే. అని యనేకవిధంబుల ననునయించి
గారవింపుచు మిక్కిలి యూఱడించి
తెలివితో నుండె నెంతయుఁ దీవెబోణి
యప్పు డంతంత వేగుజా మయ్యె నచట. 101

క. మిన్నక కుక్కుటములు తమ
చెన్నగు కాలజ్ఞరీతి శివు బాహ్యముగా
నెన్నఁదరదేమి మీయం
దున్నాఁడో యనుచుఁ దెలుపునోజ న్నొరసెన్. 102

చ. అలగురుఁ డట్టివేకువ సురాపగఁ గ్రుంకి తదీయతీరమం
దలరిచినట్టిసైకతమయంబగులింగము పూజసేయఁగా

దలఁచి తదేకనిష్ఠ నవకామరసం బప్పు డెత్తై భక్తి రం
జిల నన వేగుఁజుక్క వెలసెఁ దళుకుంజిగితోడఁ బ్రాగ్దిశన్.

తే. అప్పుడు ప్రాగ్భామ స్నానార్థ మర్ణవంబు
దరిని నుదయాచలాంతికస్థలమునందు
నారవైచినచెంగావిచీర యనఁగ
నరుణదీధితి గన నయ్యె నంచితముగ. 104

సీ. ఇంద్రుఁడు కొలువుకు నేతెంచి పఱుపున
గీలించుమహితాళికెంపనంగ
నమరులసభఁ జూడ నరుదెంచునొకభక్తి
పరుఁడు దెచ్చినవిమ్మపం డనంగ
నందనవనమందుఁ గ్రందన నెరజాజి
పొలుపొందుదానిమ్మపూవనంగ
వినయంబుతోడ నింద్రునిభృత్యుఁడు ధరించు
కెంగేలిబంగారుగిం డనంగ

తే. నప్పు డుదయించి వచ్చె నీహారతిమిర
కువలయచకోరవిస్ఫూర్తి గుందుపడఁగ
విశ్వజనచక్షురంభోజవితతితోన
బద్మతతు లెల్ల వికసించఁ బద్మహితుఁడు. 105

తే. అప్పు డప్పాజి కృష్ణరాయలను బెండ్లి
కొడుకుఁ జేయంగ నెంచ పుత్తడిమెఱుంగు
డంబుల నెసంగుబలుదివాణంబులోన
భద్రపీఠంబుపై నుంచెఁ బ్రౌఢి మించ. 106

వ. తదనంతరంబ. 107

చ. కులుకుచు నిబ్బరంపుబిగిగుబ్బలు పయ్యెటలోన మించఁగా
నళుకుచుఁ గౌనుఁదీఁగె శ్రవణాభరణంబులు హారవల్లరుల్
బెళుకుచు నిగ్గు లీన వలభిన్మణివేణి నటించ తావినూ
నెల సిరసంటె నొక్కతరుణీమణి కన్నడరాయభూపాలికిన్.

క. హృద్యానవద్యవాద్యర
వాద్యసుగీతస్వనంబు లతివలపాటల
చోద్యం బొసంగ నెంతయు
సద్యోవ్యాపై వాహికప్రసన్నతఁ జెల్పెన్. 109

ఆ. ఒకలతాంగి తావి యొనరినయటకలి
యొసఁగ వేగ నొక్క బిసరుహాక్షి
నెరులు బ్రామ నొక్కనెలఁత కొప్పెరనీట
జలకమార్చి క్రొత్తవలువ లొసఁగ. 110

క. తడి యొత్తె నప్డు డొకపు
త్తడిబొమ్మ నృపాలమణికిఁ దాత్పర్యమునన్
వడి సాంబ్రాణిని ధూపం
బడరించె లతాంగి యొకతె యవనీపతికిన్. 111

సీ. సరిగంచువలిపమేల్ జంటిరుమాలుడాల్
నెరులపూసరులపై నీటుఁజూప
వెలలేనిముత్యాల తళుకుచౌకట్లతో
మగరాలబావిలీ ల్సొగసుఁజూప
మెఱుఁగారుజాతికస్తురిగీఱుబొట్టుతో
ముంగురు ల్పలుమాఱు ముచ్చటాడ
తలుకుగందంపునిద్దపునిండుపూఁతతోఁ
జలువదుప్పటినిగ్గు సరస మలర

తే. మూరురాయరగండ పెండేరముఖ్య
లలితభూషణకలితుఁ డై యలరె నప్పు
డలరువిలుకాని చెలువంబు నతిశయించి
వీరనరసింహరాయకుమారశౌరి. 112

క. వైవాహికార్హవస్తు
శ్రీ వెలయఁగఁ దత్తదుచితశృంగారవిధుల్
వేవేగ నొనర్చు గజ
భూవిభుఁ డలరె న్నితాంతమోదం బెసఁగన్. 113

క. కులదేవతార్చనాదిక
విలసితకళ్యాణలీల వెలయఁగ నెంతేఁ
జెలఁగిరి యంతఃపురిలో
సులలితవిప్రాంగనాదిసుదతులు వేడ్కన్. 114

మ. ఘనుఁ డస్తాద్రికిఁ జేరెఁ జక్రములకుం దేపాఱె నాకాశమ
ధ్యనిరూఢద్యుతితారకాప్రతతు లంత న్వింతలై పాఱెసా
ఱె నిరీక్షించఁగ వేడ్కలూఱె శశి మీఱెం బ్రాగ్దిశాభామినీ
ఘనవక్షోరుహహారమౌక్తికమనంగా వారియుప్పొంగఁగన్.

సీ. హాటకోన్నతకాంతపాటలద్యుతి మించు
దివ్వటీల్వేనవేల్ తేజరిలఁగ
వజ్రమౌక్తికముఖ్యవరరత్ననిర్మిత
చ్ఛత్రచామరకాంతి చౌకళింప
బిరుదాంకకేతనస్ఫురదంబరచ్ఛటల్
మించి యంబరమున సంచరింప
మౌళిమండనరత్నపాళీలసద్ద్యుతుల్
దీపాంకురంబులఁ దెగడి మెఱయఁ

తే. బగలువత్తులు దినకరప్రభల వెలుఁగ
నప్పుడు గజపతి దోడ్తేర హవుసుమీఱ
వచ్చెఁ బెండ్లికుమారుండు వాద్యరవము
లెసఁగఁ బెండ్లింటికడకు భద్రేభ మెక్కి. 116

ఉ. వచ్చి మదేభముం డిగిసువాసిను లిచ్చు మెఱుంగుటారతుల్
మచ్చికమీఱఁ గన్గొని చెలంగుచు ద్వారము లెల్లఁదాఁటి భా
స్వచ్ఛటులేందుకాంతమణి సంఘటితం। బగు పెండ్లితిన్నెపై
హెచ్చినహేమపీఠముపయిన్ వసియించె నృపాలుఁ డయ్యెడన్.

మ. ఘనవిప్రుల్ నృపమౌళిచేనపుడు సంకల్పంబు సేయించి భూ
జనరక్షాంచిత మైనహస్తమున భాస్వత్కంకణం బుంచి చెం
దినవేడ్కన్ గజరాజనందనను దోడ్తెచ్చున్న బాలామణుల్
మనసుల్ రంజిలఁ బాట లుల్లసిల శుంభల్లీలఁ దోడ్తెచ్చినన్.

తే. మదనుఁ డనుబొమ్మలాటగాఁ డద నెఱింగి
రాజునెదుటికిఁ దెరలోన రహిఁ జెలంగు
మెచ్చుబంగారుప్రతిమను దెచ్చె ననఁగ
వచ్చెఁ బెండ్లికుమారి చెల్వంబు మీఱి. 119

తే. సరగఁ దెరబట్టి మంగళాష్టకము జదువఁ
బట్టెఁ దనయొద్దఁ గూర్చుండఁ బెట్టుకొనుచు
నపుడు గజపతి సంకల్ప మాచరించెఁ
దెలివిగను గోత్రనామముల్ కలయ నుడివి. 120

తే. సరగపట్టపుదేవియంజలి నొసంగు
కలశజలములచేత రాయలపదాబ్జ
ములకు వర్ఘ్య మొసంగి యాభూవరుండు
గంధమాల్యాభరణవస్త్రకలితుఁ జేసి. 121

క. మధుపర్క మొసఁగి కలశాం
బుధి హరికిన్ లక్ష్మి నొసఁగుపోలికె గజరా
డ్విభుఁడు సుత దారవోసెం
బ్రథితోన్నతి మీఱఁ గృష్ణరాయల కెలమిన్. 122

ఆ. అట మిటార్లు గొంద రపరంజిజిగిమెట్టుఁ
బ్రాలపుటికె లిడిరి ప్రాప్తి మిగుల
శంఖకాహళాదిసద్రావములు మ్రోయఁ
బాటలాధరాళిపాట లెసఁగ. 123

క. శృంగారవతిగళంబున
మంగళసూత్రంబు గట్టె మహనీయకళల్
రంగలరఁ గృష్ణరాయలు
సంగతి దనర న్నితాంతసంతోషమునన్. 124

తే. అపుడు తలఁబ్రాలు వోసి యన్యోన్యమస్త
కముల నెలమి వధూవరుల్ కమలశరుఁడు
రతియుఁ దమకీర్తితతులు ధరాతలమునఁ
దేటపడఁ జేసి రనఁగ ముత్తెములగముల. 125

తే. అలయరుంధతిదర్శన మాచరించి
యెలమిమీఱ వధూవరు లిచ్చి రఖిల
జనుల కెంతయుఁ దాంబూలచయము జాల
వల్లికలకాంతు లంతట నుల్లసిలఁగ. 126

క. విలసితబహువైభవముల
నలరుచు నాగవలిఁ జేసి యఖిలార్థిజనం
బులకు వరహాలుమాళ్వ
చ్ఛలవిడి పచ్చడము లిచ్చె జనవరుఁ డంతన్. 127

తే. ఘనతరాపూపసూపాజ్యకలితభోజ
నముల సంతృప్తిఁ జెందె బాంధవజనంబు
లభినుతింపంగ వశమె బ్రహ్మాదులకును
వలను మీఱంగ నప్పెండ్లివైభవంబు. 128

క. అంత నవరత్నకాంచన
కాంతం బై వెలయు కేళికాగృహమున న
భ్యంతరశయ్యాతలమున
నెంతయు రాయలు వసింప నెలమి దలిర్పన్. 129

మ. చెలువ ల్దోడ్కొ-నిరామణీఖచితమంజీరధ్వనుల్ మించఁగాఁ
దళుకుం జెక్కు-మెఱుంగుటద్దములపై తాటంకరత్నద్యుతుల్
వెలయం దా గజరాజపుత్త్రి యగుశీవిం దెల్పుచుందాన వ
చ్చె లతాంగీమణి మందమందగతులన్ శృంగారముప్పొంగఁ [గన్.

తే. వచ్చి పడుకింటిగడప కివ్వలనె నిలిచి
సిగ్గున శిరంబు వంచునచ్చిగురుబోఁడి
తచ్చనల్ మెచ్చు పదమంచుఁ దలిరుబోండ్లు
నృపతిముంగల నిల్పిరి నేర్పు వెలయ. 131

తే. రాయబారంబు బంపె నీరమణి కృష్ణ
రాయ భారంబు మీదె యీరాజవదన
చాల దయచేయుటకు ముద్దరాలుసుమ్మి
యే మెఱుంగదు గోల భూమీశతిలక. 132

క. అని యొకనెపంబుఁ బెట్టుక
యనుఁగుం జెలువలు జనంగ నవనతముఖ యై
కనకమణిస్తంభము మఱుఁ
గున నిల్చినతరుణిఁ జూచి కుతుకం బలరన్. 133

తే. అపుడు నరనాథుఁ డింతి కిట్లనియెఁ దరుణి
యింత సిగ్గేల నీకు ని న్నెప్పు డెప్పు
డెనయుదు నటంచు మదిలోన నెంచియున్న
నన్ను దయసేయఁ గదవె పొందళుకుబొమ్మ. 134

క. స్థిర మగుదుర్గవ్రజముల్
స్థిరరణమున నాక్రమించితిఁ శీఘ్రముగా
మరురణమున నీకుచయుగ
వరదుర్గము లాక్రమింపవలయుం జుమ్మీ. 135

క. అని సరసోక్తులు మెరయన్
వినతాంగిం జేర దీసి విరిపానుపునన్
మనసారఁ గౌఁగిలింపుచు
జనితామోదం బెలర్ప జనవరుఁ డంతన్. 136

సీ. వాలారుకొనగోట వాలపెన్నెరిగొప్పు
నీటుగా పలుమాఱు నిమిరి నిమిరి
మొలక లౌతరుణిచన్నులమీఁద నెంతయు
నోరపుగా నెలవంక లుంచి యుంచి
తళుకు లౌచును ముద్దుగులుకుచెక్కిళ్ళను
ననువుమీఱఁగ ముద్దు లాడి యాడి
తేనియల్ జిప్పిల్లుతెరవనిద్దపుమోవి
చాలంగఁ దనివారఁ గ్రోలి క్రోలి
తే. యలరుపై వ్రాలునెలదేఁటిచెలువు మించి
పంచశరశాస్త్రసరసప్రపంచసరణి
నమితరతిసుఖవార్ధి నోలాడి మిగులఁ
దనిసి తనియించె లలితాంగి ధరణివిభుఁడు. 137

మ. అలవేదండనృపాలుఁ డశ్వగజభూషానేకసద్వస్తువుల్
కొలఁదుల్ మీఱఁగ నిచ్చిపంపఁగ దిశల్ ఘూర్ణిల్లు భేరీరవం
బులతో సేనలు గొల్వఁ దేజమడరన్ భూమీజను ల్మెచ్చఁగా
జలజాతాక్షుఁడనంగ రాయలపు డుత్సాహంబునం గ్రమ్మఱెన్.

క. అరణముగా గజపతివా
రరుదారం గృష్ణ కవలియఖిలస్థలముల్
సరసత నొసంగఁ గైకొని
వరజయకీర్తిప్రతాపవైభవ మలరన్. 139

తే. కల్బరగికోటమీఁద లగ్గలకు నెక్కి
కార్య మొనరించి జయలక్ష్మిఁ గాంచి యచట
నుండి తనరాజ్యమునఁ గల్గునోరపుమీఱు
మంచిదేవస్థలంబు లీక్షించ నెంచి. 140

సీ. శ్రీశైలకాళహస్తిచిదంబరాదిక
రమణీయశైవస్థలములు జూచి
శ్రీరంగ కాంచికాశేషాచలప్రము
ఖము లైనవిష్ణుస్థలములఁ జూచి
అర్ణవఘనతామ్రపర్ణికవేరసు
తాముఖ్యపుణ్యతీర్థములు జూచి
చోళకేరళపాండ్యసురుచిరనిజభుజా
శ్రయదేశజాగ్రహారములు జూచి

తే. విలసితోత్సవములు చాలవెలయఁ జేసి
విజయపురి గోలకొండవా ర్వెఱగుపడఁగ
విజయనగరంబుఁ జేరె దిగ్విజయలీలఁ
బ్రజలు వర్ణింప శ్రీకృష్ణరాయనృపతి. 141

తే. బంధురకవీంద్రకృతులలోఁ బ్రౌఢిఁ గన్న
మనుచరిత్రాదికృతు లంది మహిమ చెలఁగి
సకలసామ్రాజ్యవైభవ సరణి వెలయ
ధరణి యేలుచు నుండె నద్ధరణివిభుఁడు. 142

శా. నిర్వాణప్రదదివ్యనామబలభిన్నీలోపలశ్యామగం
ధర్వస్తుత్యయశోవిహారజనహృత్తాపార్తిసంహారవాక్
ఛర్వాణీరమణాద్భుతప్రదమహాశౌర్యప్రభావోదయా
యార్వీట్యన్వయచిన్నవేంకటధరాధ్యక్షార్చితాంఘ్రిద్వయా.

క. శరణాగతరక్షణఘన, బిరుదాంకా భక్తిమద్విభీషణకరుణా
భరణాంతరకరణాత్మ, స్ఫురణాసకలదివిజప్రపూజితచరణా.

ఉత్సాహము. తాటకాహరా ప్రసిద్ధతారకాక్షరప్రదా
హాటకాంగదావతంస హారభూషణోజ్జ్వలా
పాటితారివీర నిత్యపావనాకృతీ జగ
న్నాటకక్రియాధురీణ నవ్యసద్గుణోన్నతీ. 145

గద్యము. ఇది శ్రీమహోరుగంటి కాశీపతి సద్గురు రాజయోగీంద్ర చరణారవిందసంధానిత మనోవిహార నిరంతరానందకర రాజయోగసామ్రాజ్యలక్ష్మీధురంధర స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జ్ఞానప్రసూనాంబికా కాళహస్తీశ్వరకటాక్ష వీక్షణ ప్రసాదాసాదిత కవితాచమత్కార ధూర్జటిపౌత్ర కాళయామాత్య లక్ష్మ్యంబికాదత్త పోలసమంత్రి గుర్వమాంబికా కుమారధూర్జటిప్రణీతం బైన కృష్ణరాయవిజయంబునందు సర్వంబును జతుర్థాశ్వాసము.

కృష్ణరాయవిజయము సంపూర్ణము.

చెన్నపురి: 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1929.

పద్య కావ్యములు.

		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
అచ్చతెనుఁగు రామాయణము, శుద్ధప్రతి	...	1	4
డిటో కాలికోబైండు	...	1	10
అడవిమల్లెలు, ఎనమండ్రనారాయణమూర్తిగారిది		0	8
అధ్యాత్మ రామాయణము, క్రొత్తకూర్పు	...	1	8
అనంతునిఛందము, ఛందోదర్పణము	...	0	14
అనిరుద్ధచరిత్రము, కనుపర్తి అబ్బయామాత్యప్రణీతము		0	8
డిటో కాలికోబైండు	...	0	14
అప్పకవీయము, శ్రీగిడుగు రామమూర్తిపంతులుగారి విమర్శతో నున్నది	...	2	8
అంబరీషోపాఖ్యానము, సటీక (భాగవతము)	...	0	4
ఆంజనేయదండకము, హనుమద్దండకము	...	0	2
ఆంధ్రభాగవతము,పోతనామాత్యప్రణీతము, ఇదివఱకు ముద్రితమైనప్రతులకన్న అన్నివిధములబాగుగనున్నది		5	8
డిటో అత్యుత్తమప్రతి, రెండుసంపుటములు		7	8
డిటో 3 సంపుటములు	...	9	0
శ్రీమదాంధ్రభారతము-పద్యకావ్యము:—			
7 సంపుటముల ప్రతి	...	14	0
3 సంపుటముల ప్రతి	...	13	0
ఆది, సభాపర్వములు గలసంపుటము	...	2	0
ఆరణ్యపర్వము ,,	...	2	0
విరాటోద్యోగపర్వములు ,,	...	2	0
భీష్మద్రోణపర్వములు ,,	...	2	0

		రూ.	అ.
		ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
కర్ణశల్యసౌప్తిక స్త్రీపర్వములు	...	2	0
శాంతిపర్వము	...	2	0
అనుశాసనిక, అశ్వమేధ, ఆశ్రమవాస, మౌసల, మహాప్రస్థానిక, స్వర్గారోహణపర్వములుగల సంపుటము		2	0
ఆదిపంచకము, ఒకటేసంపుటము	...	5	8
యుద్ధపంచకము, స్త్రీపర్వము	...	3	12
శాంతిసప్తకము ,,	...	3	12
ఆదిపర్వముమాత్రము, పెద్దచ్చు, చిన్నసైజు	...	1	8
ఆంధ్రభారతవిమర్శనము, మల్లాదిసూర్యనారాయణశాస్త్రి		0	8
ఆనందరంగరాట్ఛందము, కాలికోబైండు	...	1	8
ఆంధ్రభాషాభూషణము	...	0	2
ఆంధ్రభాషార్ణవము, అట్టబైండు	...	0	12
ఆంధ్రనామసంగ్రహము, ఆంధ్రనామశేషము, సాంబనిఘంటువు, టీకానుక్రమణికాసహితము		0	12
డిటో కాలికోబైండు	...	1	0
ఆంధ్రచంద్రాలోకము, సటీక	...	0	8
ఉత్తరరామాయణము, కంకంటి పాపరాజప్రణీతము, చక్కనికూర్పు, గిల్టుబైండు	...	2	0
ఉత్తరహరివంశము, నాచనసోమనాథకృతము		1	8
కవిసంశయవిచ్ఛేదము, అడిదము సూరకవిది	...	0	6
కవికర్ణరసాయనము (మాంధాతచరిత్ర)	...	1	8
కళాపూర్ణోదయము, దళసరికాగితములు	...	2	4
కాశీఖండము, చక్కనిక్రొత్తకూర్పు	...	1	8
డిటో కాలికోబైండు	...	1	12